

YILDIZ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK FAKÜLTESİ
PEYZAJ PLANLAMA BÖLÜMÜ

ÇOCUK OYUN İŞLEVİ VE ÖGELERİ

(İSTANBUL ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

28946

HÜLYA DİNÇ
PEYZAJ MİM. (İ.Ü.O.F.)

TEZ YÜRÜTÜCÜSÜ DOÇ. DR. MEHMET TUNBIŞ

Y.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
YÖKÜMANTASYON MERKEZİ

İSTANBUL, 1993

İÇİNDEKİLER

ÖZET-SUMMARY

GİRİŞ.....	1
I. BÖLÜM: ÇOCUK VE OYUN İLİŞKİSİ.....	4
1.1. Çocuk ve Oyun.....	4
1.2. <u>Oyunun Çocuk Üzerindeki Önemi</u>	5
1.3. <u>Çocuğun Oyundaki Psiko-Sosyal Gelişimi</u>	6
1.3.1. Duyu-Motor Döneminde Oyun (0-2 yaş).....	7
1.3.2. Basit Yapı-İnşa ve Sembolik Oyun Dönemi (2-4 yaş).....	8
1.3.3. Daha Karmaşık Yapı-İnşa ve Sembolik Oyun dönemi.....	9
1.3.4. Kurallı Oyun Dönemi (7-12 yaş).....	10
1.4. <u>Oyunun Sınıflandırılması</u>	10
1.4.1. Çocuğun, Sosyal Oyun Sınıflandırması:.....	11
1.4.1.1. İzole Oyun.....	12
1.4.1.2. Paralel Oyun.....	12
1.4.1.3. Beraber Oyun.....	13
1.4.1.4. Kooperatif Oyun.....	13
1.4.2. Çocuğun Oyun Alanındaki Davranışlarına Göre Oyun Sınıflaması.....	12
1.4.2.1. Aktif Oyun Türleri.....	14
1.4.2.2. Toplumsal Oyun Türleri.....	14
1.4.2.3. Bilişsel Oyun Türleri.....	15
1.4.2.4. Düşsel Oyun Türleri.....	15
1.4.2.5. Yaratıcı Oyun Türleri.....	15
1.5. <u>Özürlü Çocuk ve Oyun</u>	16
1.5.1. Özürlü Çocuk Tanımlaması ve Özellikler.....	16
1.5.1.1. Bedensel Özürlü Çocukların Özellikleri.....	18

1.5.1.2. Zeka Özürlü Çocuklar.....	21
1.5.1.3. Duyusal Özürlü Çocuklar.....	21
1.5.2. Özürlü Çocukların Açık Alandaki Oyun İhtiyaçları	23
2. BÖLÜM: KENTSEL MEKANDA ÇOCUK OYUN ALANI, İŞLEVİ	
VE ÖGELERİ	26
2.1. <u>Çocuk ve Çevre İlişkisi</u>	26
2.2. <u>Çocuk Oyun İşlevi ve Öğeleri</u>	29
2.2.1. Çocuk Oyun Alanları ve Planlama İlkeleri	29
2.2.1.1. Çocuk Oyun Bahçeleri	29
a- Küçük Çocuklar İçin Oyun Bahçesi (0-3 yaş).....	29
b- Çocuk Oyun Bahçesi (4-6 yaş)	32
2.2.1.2. Çocuk Oyun Alanları (7-12 yaş).....	34
2.2.1.3. Çocuk Oyun Arsaları (13-19 yaş).....	35
2.2.2. Oyun Alanlarının Konumlandırılması.....	36
2.2.3. Oyun Alan Çeşitleri	39
2.2.3.1. Geleneksel Oyun Alanları	39
2.2.3.2. Çağdaş Oyun Alanları	42
2.2.3.3. Macera Oyun Alanları	42
2.2.3.4. Yaratıcı Oyun Alanları	45
2.2.3.5. Kendi Kendine Yap- Eğlence Oyun Alanları.....	45
2.2.3.6. Çevresel Alanlar	45
2.2.3.7. Özel Eğitim Oynama Alanları.....	46
2.2.3.8. Yoğun Oyun Alanları " Robinson Crusoe"	47
2.2.3.9. Trafik Oyun Alanları	49
2.2.3.10. Sokak Oyun Alanları	52
2.2.3.11. Dinlendirici ve Sakin Oyunlar Alanlar	52
2.2.3.12. Kış Oyun Alanları.....	54
2.2.3.13. Kaykay Pisti ve Tepeleri	54
2.2.4. Oyun Elemanları	56

3. BÖLÜM: İSTANBUL PARKLARINDA OYUN İŞLEVİ VE ÖGELERİ	71
3.1. <u>Bulguların Değerlendirilmesi</u>	79
4. BÖLÜM: ARAŞTIRMA SONUÇLARI	91
4.1. <u>Sonuçlar</u>	91
4.2. <u>Öneriler</u>	93
ÖZGEÇMİŞ.	95
KAYNAKÇA	96
EKLER	
EK:1 İstanbul'un Park ve Oyun Alanlarından Örnekler, rastlanılan çeşitli oyun öge tipleri.....	100
EK:2 İstanbul Park-Bahçeler Müdürlüğü'ne Bağlı Parklardaki Oyun Alanları ve Öğeleri.....	141
EK:3 İstanbul Park Oyun Alanlarında Bulunan Oyun Öge Çeşitleri	147
Ek:4 İstanbul Park oyun alanlarındaki öğelerin çocuklar üzerindeki fiziksel, sosyal ve oyun davranışı (Cetvel).....	166
Ek:5 İstanbul park oyun alanlarında oyun öğelerinin çocuklar üzerindeki fiziksel, sosyal ve davranış ilişkilerinin Grafiklerle gösterimi İstanbul'daki oyun alanlarında bulunan eleman çeşidine göre İstanbul genelinde oyun işlevinin çıkarılması	175
Ek:6 Oyun alanlarında oyun işlevini çıkarmak için gerekli kriterlerin gösterildiği tablo örneği	180
Ek:7 Çocuklarla ve Ebeveynlerle Yapılan Anket Örneği.....	182

ÖZET

Oyun alanlarında oyun öğelerinin özelliklerine göre oyun işlevi nasıl gerçekleşmektedir? İstanbul parklarında klasik hale gelmiş oyun öğelerinin oluşturduğu oyun işlevi nedir? Bu oyun öğeleri çocukların gelişmelerini nasıl etkilemektedir? Bunları araştırmak için; "çocuk oyun işlevi ve öğeleri" konusunu yüksek lisans tez çalışması olarak ele alınmış ve bu tezde incelenmiştir. Oyun işlevini ortaya koyabilmek için çocukta oyunun, oyun çevresinin ve oyun öğelerinin ilişkilerinin açıklanması gerekir.

Çocuk için oyun nedir? Çocukta oyun nasıl gelişmektedir? Oyun ve oyun çevresinin çocuk gelişimine katkıları nelerdir? Bu alanlarda çocukların fiziksel ve psiko-sosyal ihtiyaçlarını karşılamak için nasıl bir oyun işlevi sağlanmalıdır?

Bunları cevaplayabilmek için çocuk ve oyun ilişkisi, çocuğun oyundaki psiko-sosyal gelişimi 1 Bölümde; çocuk ve oyun çevresi ilişkisi 2.Bölümde açıklanmıştır. Buna göre oyun alanlarının planlama kriterleri, çeşitli oyun alan tipleri ve öğelerinden örnekler verilmiştir.

Bu genel bilgilerin ışığında oyun alanlarının içerdiği oyun öğelerine göre oyun alan tipi ve oyun alan işlevi belirlenmiştir. Oyun öğelerinin çocuklar üzerindeki fiziksel etkisi, sağladığı sosyal ilişki, alandaki oyun davranışı incelenerek oyun işlevi açıklanmıştır.

Oyun işlevinin belirlenmesini daha somut hale getirmek için İstanbul-Park oyun alanlarında oyun öğeleri ve bunların çocukların gelişimi ile ilişkisi incelenmiş, oyun işlevi ortaya çıkarılmıştır. İstanbul-Park oyun alanında oyun işlevinin ne şekilde gerçekleştiği 5.Bölümde anlatılmaktadır.

Yapılan incelemelerde oyun alanlarının oyun işlevini belirleyebilmek için kullanılan cetvellerdeki ilişkiler alanın oyun işlev surveyini belirleyen kriterleri oluşturmaktadır.

SUMMARY

How has the play function been realized according to the specifications of the play units in the playgrounds? What is the play function created by the classical play units in the Istanbul gardens and how does that affect the development of children? For this reason, the subject of "The function and units of the children plays" to study the children's play function and units in the playgrounds have been chosen as a study of higher education thesis work and the subject has been examined in this thesis. To clarify the function of play we have to explain the relationship of play, the environment of play and the units of play.

What does play mean for a child? How does a child realize a play? How does the play and the environment of play affect the development of children? What sort of play function do we have to achieve to support the physical and psycho-social needs of children in these playgrounds.

The relationship of children and play, the psycho-social development of children during and play have been explained in Part:1; and the relationship of children and further play has been explained in Part2 to find answers to the questions hereabove. Accordingly, some samples of planning criterias of playgrounds, various types of playgrounds and play units have been given in this study.

The playground type and the function of playground have been determined according to the play units under the explanatory notes of these general information and data. The effects of play units on the physical development of children, the social relationship that it affects and the behaviour of children in the playground have been clarified.

To make the function of play more concrete, the play units in the Istanbul

Gardens - playgorunds and the relationship of these on the development of children have been studied and the functon of play has been determined. How does the function of play realize in Istanbul Gardens - playgrounds and how is it realized have been explained in Part:3.

During the the studies; the charts used to determine the play function of playgrounds are the criterias that determine te survey of play function in the playgrounds.

1. GİRİŞ

Çocukların sağlıklı bir beden ve ruh yapısı içinde olabilmeleri, sağlıklı bir çocukluk dönemi geçirebilmelerine bağlıdır. Çocuğun fiziksel, sosyal ve ruhsal gelişmesini sağlaması, toplumdaki yerini öğrenmesi ve her şeyden önce kendi kişiliğini ortaya koyabilmesi oyun ile sağlanır. Oyunun gerçekleştiği eğitim sahası hiç kuşkusuz yaşıtlarıyla oynayabildiği yerler açık mekanlardır. Çocuk denince aklımıza, oyun ve oyunun başladığı yer-sokaklar gelir. Oyun çocuk üzerinde ne kadar önemli ise oyun alanı da çocuk ve oyun işlevi üzerinde o kadar etkilidir. Çocuğun gelişme dönemi süresi içinde oyuna duyduğu ihtiyaçlar farklıdır. Dış mekan oyun alanlarında çocuğun oyun ihtiyaçlarını karşılayabilmesi, sağlıklı bir oyun çevresi oluşturabilmesi, çocuğa hoşça vakit geçirirken aynı zamanda eğitiminin gelişmesine yardımcı olması oyun alanı planlaması disiplininin içersindedir. Alan bu nitelikleri gerçekleştirebiliyorsa, çocuk sağlıklı bir şekilde toplum içinde yerini almayı başarabilecektir.

Nüfusunun artmasından dolayı kentlerin plansız bir şekilde yapılanması gün geçtikçe açık alanlar azalmakta ve hatta kaybolmaktadır. Mevcut açık alan ise, nüfusun ve yapılaşmanın baskısıyla mücadele etmektedir. Açık yeşil alanlar içersinde yer alan oyun alanları da bu baskıdan etkilenmekte, kent çocuğunun oyun ihtiyacını karşılayamamaktadır.

Oyun alanları, kendilerinden beklenen oyun ve çocuğun gelişim ihtiyaçlarını karşılayamıyorsa; oyun alanları işlevlerini yerine getiremiyor, çocukları yönlendirip eğitemiyor demektir.

İstanbul kentinde toplam çocuk oyun alan büyüklüğü 623.592 m²'dir. Çocuk başına düşen oyun alan miktarı ise 0.09 m² kişi dir. Gelişmiş ülkelerde çocuk başına düşen oyun alan miktarı 1,5 m² /kişidir. Bu kadar yetersiz çok oyun alanları bulunan İstanbul kentinde, mevcut oyun alanları ve ögeleri

çocukların oyun ve gelişme ihtiyaçlarını tam olarak karşılayabiliyor mu? Çocuk gelişmesinde etkili olan oyun geleceğin büyükleri olan çocukların parklardaki oyun işlevi ve öğeleri nelerdir? Oyun alanları çocukların gelişmesini nasıl etkilemektedir? Çocukların oyun alanlarındaki davranış özellikleri nelerdir? Bu oyun alanları çocuklar için güvenilir mi?

Araştırma konusu olarak alınan "Çocuk Oyun İşlevi ve Öğeleri" İstanbul park oyun alanlarından örnekler alınarak incelenmeye çalışılmıştır.

Çocuk oyun işlevini ve öğelerini ortaya koyabilmek için araştırmalar şu aşamalarda gerçekleşmiştir.

1- Kaynak Araştırması

-Veri toplama; veri kaynaklarından çocuk ve oyunla ilgili dökümantasyon araştırması yapılmıştır. Bu kaynaklar ilgili üniversite kütüphaneleri, devlet halk kütüphaneleri olmak üzere İ.Ü.Çapa Tıp Fakültesi Pediatri Bölümü, İ.Ü.Psikoloji Bölümleri, Yıldız Teknik Üniversitesi İstanbul Teknik Üniversitesi Mimar Sinan Üniversitesi Mimarlık Fakültelerinden çocuk ve çocukta oyun gelişimi, çocuk oyun alanları ile ilgilenen öğretmen görevlilerinden, çocuk vakıflarından Sapanca Spastik özürlü Çocuk Vakfı, İ.Ü. Çocuk Psikolojisi Bölümü Rehabilitasyon Merkezi,) çocuk yuvalarından dökümantasyon sağlanmıştır.

2- Gözlem, Anket ve Fotoğraf Çekme Çalışmaları

Oyun işlevi ve öğelerini belirleyebilmek için İstanbul kenti park oyun alanlarında gözlemler, anketler yapılmış, fotoğraflar çekilmiştir. Oyun alanlarında çocukların ne tür oyun davranışı içinde oldukları, öğelerle olan ilişkisi ve çocukların birbirleri ile ilgili sosyal ilişkisi incelenmiştir.

3- Park Oyun alanlarında değişik rastlanan oyun öğelerin ve oyun alan görünüşleri şematik olarak çizilmiştir.

İstanbul'un çeşitli park oyun alanlarında netip oyun alanlarını içerdikleri, oyun alanının konumlanması, oyun öğelerin malzemeleri, oyun alanının çocuklar için güvenilirliği anket ve oyun öğelerinin antropometrik ölçümlerinin çizilmesi ile ergonomik olup olmadıkları belirlenmiştir.

4- İstanbul Park oyun alanlarında oyun öğelerine göre oyun işlevinin

ortaya konulması ve bulguların değerlendirilmesi.

Bu ön araştırmalardan sonuç çalışmaya önce çocukta oyun, oyun alan işlevi ve öğeleri ile genel açıklamalar yapılmış ve daha sonra araştırmalarla bu genel bilgiler ışığında İstanbul park oyun alanlarında yapılan araştırmalarla İstanbul Park oyun alanlarının işlevi ve öğeleri irdelenmiştir.

Araştırmanın 1. Bölümünde çocukta oyun ilişkisini kurabilmek için oyunun çocuk üzerindeki önemi, çocuğun oyundaki psiko-sosyal gelişimi açıklanmış ve çocuğun gelişine göre oyun sınıflandırılmaları yapılmıştır. Sağlıklı çocuklarla beraber özürlü çocuklarda da oyunun önemi açıklanmıştır.

Araştırmanın 2. Bölümünde çocuk ve oyun çevresi, oyun alan sınıflamaları, oyun alan tipleri ve oyun öğeleriyle ilgili genel bilgiler verilmiştir.

İncelemelerde İstanbul kenti park oyun alanları örnek alıp; bu parklarda oyun işlevini ortaya koyabilmek için, oyun alanlarında bulunan öğelerin çocuklar üzerindeki fiziksel gelişmesi, alan içindeki sosyal ilişkisi ve oyun davranış özellikleri belirlenmiştir. İstanbul'un 64 park oyun alanlarında yapılan bu araştırmalar sonucunda tablolar ve çizelgeler hazırlanmıştır. İstanbul park oyun alanlarının genelinde oyun alan işlevi ortaya çıkarılmıştır. Bu bulgular Ek 1, Ek 2, Ek 3, Ek 4, Ek 5'de yer almaktadır.

İstanbul kentinde oyun alanları planlama ilkelerine uyulmadan dağılım göstermektedir. Mevcut bulunan her açık alana altyapısı yapılmadan birkaç klasik oyun elemanlarının yerleştirilmesiyle oluşmuş açık alanlara oyun alanı sıfatı verilmektedir. Bu İstanbul genelinde bütün oyun alanlarını incelemeye imkan vermemektedir. Bu nedenle 64 İstanbul park oyun alanlarında incelemeler yapılmıştır.

Bu araştırmanın amacı; oyun alanlarında oyun öğelerinin çocukların fiziksel gelişmesi, oyundaki sosyal ilişkisi ve oyun davranışına göre oyun işlevinin, oyun alan karakterinin ortaya çıkarılmasıdır. Araştırma analizleri oyun alanlarına oyun işlevini ortaya koyabilmesi Survey araştırması niteliğini taşımaktadır.

1. BÖLÜM: ÇOCUK VE OYUN İLİŞKİSİ

1.1. Çocuk ve Oyun

İnsanoğlunu diğer canlılardan ayıran başlıca özelliklerinden birisi de ondaki üstün oyun kurma ve oyun oynama yeteneği olduğu söylenebilir. İnsanın yaratıcı potansiyeli ve sosyal bir varlık olma özelliği, oyun oynayabilmesinin temel nedenleridir.

Oyunun tarihi son zamanlarda ulusal bir nitelik kazandıysa da, oyun hakkında kaydedilmiş fikirler, Plato ve Aristotle zamanına kadar geriye götürülebilir.

Plato'nun "Tüm davranışların toplum içinde ki sosyal ilişkiden öğrenildiği görünüşüne katılıyor musunuz?" sözlerine karşılık Aristotle "Hayır, küçük bebek sezer ve içindeki aldatıcı yalanlar onu öğrenmeye teşvik eder. Oyun, tüm çocuklara doğuştan verilen anlamlı uyarılar veren bir temsilcidir." der. Aristotle oyunu yetişkinlerin sosyal görüşmelerinde bir tecrübe zemini olarak görürken, Plato oyunun entellektüel değerini kavrayan tek kişiydi. Bu görüşlerin yankıları modern çağa kadar sürdü.

17. yüzyıldan 19. yüzyıla kadar Rausseau'dan Pestalozzi ve Froebel'e kadar öğretmenler, eğitimciler, doğal olarak kendiliğinden kazanılan eğilimler ve merakların, çocuğun gelişim safhalarında önemli bir rol oynaması gerektiği düşüncesini kabul ettiler. Froebel, oyunun öğrenmedeki önemini şiddetle vurgulayan en güçlü destekleyicilerden biriydi.

Daha sonra, Maria Montesson ve Jean Piaget gibi büyük düşünürler bu konudaki fikirlerini rahatça ifade eden kişiler olmuşlardır. (1)

Spencer, "oyun daha ileriye yönelik olarak katkıları düşünülmemektedir, oyundaki haz verici durumlardan ortaya çıkan içgüdüsel hareketlerdir."

(1) ATİK, B., "Okul Öncesi Çağındaki Normal Gelişme Gösteren Çocuklarla Down Sendromlu Çocukların Tercih Ettikleri Oyun tiplerinin ve Oyun İçindeki Sosyal İletişim Davranışlarının İncelenmesi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Birimleri Enstitüsü, Ankara-1986,

"Oyun, çocuğun fazla enerjisini toplumsal açıdan kabul edilen bir yolla boşaltma olanağıdır. Birey yaşamak için kullandığı enerjisinden arta kalanı, oyun etkinliği için harcar."

"Oyunun rahatlama olduğunu savunarak; çocuk kaygısının, çatışmalarının oyun yoluyla çıkış bulduğu ortamdır" der.

Lazarus, "Çocuğun kendi kendine bağımsız olduğu, amaçsız, eğlendirici hareketleri içerir."

Seashare, "Çocuğun serbest olarak kendini ifade ettiği en etkili anlatım aracıdır."

Allin, "Çocuğun kendi inisiyatifini kullanabileceği, yeteneklerinin farkına vardığı ve doyum bulabildiği bir fırsattır. "

Dearden's (1967), "Oynayacağı oyunda seçme özgürlüğü bulunmalı. Çevrenin hiçbir baskısı altında kalmadan içinde bulunduğu davranıştır."

Çağdaş bir yaklaşımla ise oyun; çocuğun kendi kendini ifade edebildiği, yeteneklerini farketdiği yaratıcı potansiyelini kullanabildiği dil zihin, sosyal, duygusal ve vücut (motor) becerilerini geliştirebileceği önemli bir fırsattır.

Oyun, çocuklar için hayati bir önem taşımaktadır. Çocukların oyun ihtiyacını büyüklerin dinlenme ihtiyacı ile kıyaslamamak lazımdır. Özellikle belirli öğretici ve eğitici oyunlarla yetişen çocuklar, belirli bir kültüre sahip olurlar.

1.2. Oyunun Çocuk Üzerindeki Önemi

Oyun zaman kaybı ya da kötülüklerden küçük çocukları koruyan bir uygulama ya da çocuk ev halkının ufak tefek işlerine yardım eden kişi değildir. Bunun yerine oyun, kişiliğin kazanılması ve doğal gelişmenin özüdür. Oyun; çocuğa tek bir niteliğin kazandırılması yerine vücudunu, hassasiyetini, toplumlaşmasını ve ahlâk gelişmesine fırsat verir.

Oyunun çocuk üzerindeki etkileri şunlardır:

- Oyun etkinlikleri, çocukların fiziksel gelişmesidir. Oyun, çocukların

problemlerini çözmesine ve objeleri tanımasına, çevrelerini araştırmasına imkan sağlar.

- Oyun, çocuğun sosyal gelişmesini ilerletir. Özellikle, hayalindeki oyun karakterlerini taklid ederek çevresini anlamayı ve toplum içinde yerini bulmayı öğretir.

- Oyun, engellenmiş öfekinin, kıskançlığın ve korkunun yenildiği, rekabetin öğrenildiği yerdir.

- Çocuk oyunda başkalarının isteklerine uygun hareket etmeyi öğrenir.

- Oyun, iyi bir oyuncu olmayı ve oyunda yenilgiyi öğretir.

- Oyun, kurallara uymayı öğretir.

- Oyun, çocuğa yaşlılarıyla nasıl geçinileceğini, birbirlerine nasıl davranılacağını öğretir.

- Oyun, çocuğun hayatı boyunca kendisine yardımcı olacak yeteneklerin ortaya çıkmasını sağlayacaktır.

- Oyun, fazla enerjinin atıldığı yerdir.

- Oyun, çocuğun fizyolojik gelişmesini sağlar.

- Oyun, çocuğun iştahını ve sağlığına yararlı olan uykunun gelişmesini sağlar.

- Oyun, çocuğa yaşam disiplini öğretir.

- Oyun, çocuğa içinde bulunduğu çevrenin malzemeleriyle, doğayla tanıştırır ve bütünleşmesini sağlar.

1. 3. Çocuğun Oyundaki Psiko-Sosyal Gelişimi

Çocuğun sosyal temel ihtiyaçlarını karşılama isteği (sevme, sevilme, arkadaşlık kurma, onaylama, gruba dahil olma, Paylaşma özelliği v.b.) onu diğer çocuklarla bir arada olmak için kurduğu beraberliklerinde psiko sosyal gelişimini en iyi şekilde karşılayabilir. Okul öncesi dönem çocuğu için yaşlılarıyla özgürce iletişim kurabileceği ve ihtiyaçlarını doğal koşullarda karşılayabileceği en uygun fırsat ise oyundur. Oyun, çocuğun dış dünyayla ilişkisini

başlatan en önemli araçtır. Okul öncesi çocuğu zamanın büyük bir kısmını oyun oynayarak geçirmektedir. Oyun deneyimleri çocuğun dil,zihin, sosyal, duygusal ve motor yeteneklerinin vücut becerilerinin gelişmesine katkıda bulunur. Bu nedenle oyun çocuk için sadece eğlendirici ve hoşça vakit geçirici bir aktivite olarak düşünülmemelidir.

İnsanın oyun oynamaya ne zaman başladığı konusunda değişik görüşler vardır. Bunlardan birisi, ilk oyun deneyimlerinin anne karnındaki dönme, tekmeleme gibi hareketlerle başladığını savunan görüştür. Bu görüşe göre çocuğun anne karnında başlayan ilk oyun yaşantısına ait deneyimleri, yaşam boyu devam etmektedir. (2)

Çocuğun gelişim basamakları süresince, onun hareketlerine düzen getiren zihin, fizik, sosyal-duygusal gelişmelerine yardımcı olan oyun davranışındaki gelişimler

1.3.1. Duyu Motor Döneminde Oyun (0-2 yaş)

Yeni doğan çocuk duyu-motor deneyimler ile çevreyi keşfetmeye yönelir ve bu deneyimler çocuğun oyunlarıdır. Bebek, dokunma, duyma, emme gibi duyularını kullandığı eylemlerden hoşlanır. Çocuk hiçbir amacı olmaksızın, elleriyle oynar, hareket eden nesneleri takip eder, ses çıkartır, çıkartılan sesleri dinler, ellerine ağızına sokar.

Çocuğun hareketleri bedenine yöneliktir. Çocuğun oyunu olarak tanımlanan bu hareketler tamamen ototelik = çocuğun kendi yararınadır. Pigaet'e göre, çocuğun bedenine yönelik, biyolojik kökenli, amaçsız bu hareketler "Birinci Döngüsel Tepki" olarak tanımlanır. Dördüncü aydan sonra bebek, nesne üzerinde tesadüfen meydana getirdiği değişikliği farkeder ve bunu sürekli tekrarlar. Çocuğun amaca yönelik davranışlarının temeli olan bu davranışlar, "İkinci Döngüsel Tepki" olarak tanımlanır. Dokuzuncu aydan itibaren bebek, çevresiyle ilgili olarak daha karmaşık ilişkilere girebilir. Bir nesneyi başka bir nesneye göre ilişkili olarak kullanabilir. Örnek; Nesneleri birbirlerinin içine sokup çı-

(2) A.g.e., s.4

kartabilir, onları döndürebilir, atabilir, çekebilir vb. Algı alanı dışındaki nesneyi arayabilir. Bu dönemde saklama, bulma oyunları, sürprizli oyunlar "Ce" oyunu, çocuğun haz duyduğu oyunlardır. Bu dönem "İkincil Döngüsel Tepkilerin Koordinasyonu" olarak karakterize edilir.

Bundan sonra onsekizinci aya kadar, deneme yanılma yolu ile problemlere yeni çözüm yolları getirilir. Çocuk hareketlerinin sonucunda çevrede meydana getirdiği değişiklikleri farketmeye başlamıştır. Konusunda bilinçlenmiştir, ortaya çıkan davranış tesadüf ürünü değildir.

Çocuk nesneyi ve o nesnenin mekanla ilişkisini anlamaya başlar. Büyük nesnelerin içine küçükleri koyar, oyuncakları birbirlerine göre değişik şekillerde dizer. Bu davranışlar "Üçüncül Döngüsel Tepki" olarak tanımlanır.

Deneme yanılma yolu ile çocuğun davranış repertuarı artar. İki yaşına doğru çocuk, artık yeni bir durumla karşılaştığında bunu zihninde canlandırabilir ve böylece problem, deneme, yanılma yapılmaksızın çözümlenebilir. Bu durum tasavvurlu zekanın bir ürünüdür. İki yaş çocuğu, yaşıt grubunun içine girmez, tek başına izole oynar ya da çevresinde oyun oynayanları gözlemler. Bu, çocuğun zihinsel ve sosyal olgunluğu ile ilgili bir sonuçtur. Çocuk, çevresindeki diğer çocukları farketmeden oynar ya da onları vurulacak bir nesne gibi görür. Sosyal iletişim davranışları hiç görülmez. (3)

1.3.2. Basit Yapı-İnşa ve Sembolik oyun (2-4 Yaş Oyun Dönemi)

Bu dönemdeki oyunda gözlenen önemli değişiklikler aşağıda belirtilen nedenlerden kaynaklanmaktadır.

- 1- Büyüme ve hareketlilik (mobility) artışı
- 2- Dil gelişimindeki ilerleme
- 3- El becerilerinin gelişmesi

İki yaşından itibaren çocuk, çevresinde algıladığı olayları canlandıran sembolik oyunlara yönelebilir. Piaget tarafından tanımlanan duyu-motor döne-

(3) A.g.e., s. 4

minin alıştırmalı (fonksiyonel) oyun deneyiminden, basit yapıcılık (yapı-inşa) ve sembolik oyun deneyimlerine doğru bir geçiş gözlenir. Yürümeye başlayan çocuk, beraberinde nesneleri taşır, fırlatır, yırtar. Aldatmaca ve yalancıkta oyun, bu dönemde gelişmeye başlar. (Örnek; bebekle konuşma.) Ayrıca nesnelerin zihninde de temsil edilmesi gerçekleşmeye başlar. (Örnek; boş bardaktan su içme.) Çocuk kendisinin diğer kişilerden ve nesnelerden farklı olduğunu ayırabilir. Bütün bu düşünceler çocuğun oyununun, kendi bedeninden dışarıya açılması için ön koşullar olarak düşünülmektedir. Ericson (1963) bu dönemde çocuğun oyununun oyuncaklara ve sosyal çevreye doğru bir kayış gösterdiğini ileri sürmektedir. Bu, bir önceki dönemin karakteristik oyun tipi olan izole oyundan, daha sosyalize olan, paralel oyun tipidir. (4)

1.3.3. Daha Karmaşık Yapı-Inşa ve Sembolik Oyun Dönemi

(4-7 yaş)

Bu dönemde oyun daha da gelişir. Burada en önemli olay, oyunda sosyal katılımın gelişmesidir. Çocuk artık oyunda arkadaş arar ve onlarla sembolik düzeyde oynar. Erikson'a göre, bu gelişme dünyayı diğer kimselerle paylaşmanın başlangıcıdır. Materyal artık başkalarıyla paylaşılabilir. El becerilerinin kontrolünün artması, çocuğun küçük kas etkinliklerinin daha koordineli çalışmasına neden olur. Örnek, çekişle çakmak, nesneleri birbirine takıp çıkarmak, çeşitli yapılar oluşturmak gibi. Sembolik oyunda giderek gelişir ve çocuğun kendisini başkasının yerine koyması şeklindeki rol alma oyununa dönüşür. Rol alma, çocuğun, kendisinin diğer bir kimseden ve yine bu kimsenin de başka bir kişiden farklı olduğunu ayırdedebilme yeteneğini gerektirir. Baba, anne, çocuk, polis, gelin, öğretmen vb. gibi rolleri oynayan çocuk kendi kişiliğini daha iyi tanır ve kendini başkalarından ayıran özelliklerin bilincine varır. Rol oynayan çocuk, aslında kendini gelecekteki rolüne hazırlamaktadır. Bu yeni sosyal yeteneklerin öğrenilmesinde, psikomotor yeteneklerin gelişmesinde, yaratıcılık ve hayal gücünün kullanılmasında çok önemli bir fırsattır.

(4) A.g.e., s, 4

Sembolik oyunda çocuk, çoğunlukla gerçek yaşantısına ait örnekleri yansıtır. Bu ise, çocuğun gerçek yaşantısına ait bilgilerinin zihinde canlandırılabilmesini zorunlu kılar.

Sembolik oyun, çocuğu izole ve alıştırmalı (fonksiyonel oyun) oyundan, daha karmaşık ve kuralları olan, yüksek düzeyde düzenlenmiş oyun şekline götürür. (5)

1.3.4. Kurallı Oyun Dönemi (7-12 yaş)

Sembolik oyundan, kurallı oyuna geçildiğinde, oyundaki sosyal katılımda önemli değişiklikler görülür. Çocuk birşeyi yalnız yapmak değil, arkadaşlarıyla birlikte yapmak, tarafından onaylanmak ister. Oyunda kurallar ya yetişkinler tarafından önceden konulmuştur ya da çocuklar, oyun sırasında kuralları kendileri koyarlar. Kurallara uymak çocuğun kendi benliğini kurmasına yardımcı olur. Çocuk diğerlerine karşı rekabetçi oyun davranışlarına yönelmeden önce, onlarla işbirliği içinde oynamayı öğrenir. (6)

Üç yaşına kadar çocukların, en çok izole ve paralel oyun oynadıkları gözlenmiştir. İzole ve paralel oyun yaş ile azalırken beraber ve kooperatif oyun ise yaş ile artmaktadır. Fonksiyonel oyunda üç yaş çocuğu için en çok tercih edilen zihinsel oyun tipidir. Zihin dil, sosyal ve motor yeteneklerin yeterliliği, çocuğun oyunlarının daha karmaşık yapılara ulaşmasına neden olmaktadır. Çocuklar bu koşullar yerine getirildiğinde, izole oyundan, işbirlikçi davranışları gerektiren sosyal oyunlara ve fonksiyonel oyundan zihinsel soyutlamaların yapılabildiği sembolik oyuna doğru bir gelişim gösterirler. İzole ve fonksiyonel oyun oyunun olgunlaşmamış formu olarak düşünülmektedir.

Paralel oyun ise yönlendirilmemiş davranış, gözlem ve izole oyundan daha çok sosyalize fakat beraber ve kooperatif oyundan daha az sosyalize olmuş, oyun tipleri olarak kabul edilmektedir. Yaş ile bu oyun kategorileri arasında bir korelasyon vardır.

1.4. Oyunun Sınıflandırılması

Çocukların oynadıkları oyunların sınıflandırmasına ait farklı gö-

rüşler bulunmaktadır. Bunlar oynanan oyunun çocuğun cinsiyetine göre sınıflandırma "kız oyunları, erkek oyunları", Oyun alanına, göre sınıflandırılması "Bahçe oyunları, sınıf oyunları," eğitimcinin yönlendirmesine göre oyunun sınıflandırılması "yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış, yapılandırılmamış oyun" ... vb.

Kabul gören en yaygın oyun sınıflandırması, Piaget kuramına dayandırılarak geliştirilen Parten ve Smilansky'nin sosyal ve zihinsel oyun sınıflandırmalarıdır.

1.4.1. Çocuğun sosyal gelişmesine göre oyun sınıflandırması

Oyun ne sadece çocuğun sosyal gelişim düzeyinin, ne de sadece zihinsel gelişim düzeyinin bir göstergesidir. Oyun, hem sosyal hem zihin gelişim alanlarına ait gelişimsel özelliklerin bir kombinasyonu olarak ortaya çıkmaktadır.

Çocuğun sosyal gelişimine göre oyun sınıflandırmaları; PARTEN'e göre;

- 1-İzole Oyun
- 2- Paralel Oyun
- 3- Beraber Oyun
- 4- Kooperatif (Grup İçi) Oyun

Çocuğun yaşa bağlı olarak zihinsel oyun gelişim sınıflandırması Similansky'e göre:

1- Fonksiyonel Oyun (0-2 yaş): Oyun, basit kas etkinliklerinden oluşmaktadır, çocuk nesneleri manipüle eder ya da hiç nesne kullanmaz. Kendi hareketlerini ya da başkalarının hareketlerini taklit eder. Oyun amaçsızdır ve sembolik içerikli değildir.

2- Sembolik Oyun (2-4 yaş): Açıkca sembolik ifadeler gözlenebilir, materyaller amaca uygun olarak sembolik olarak kullanılır. Çocukların ilgi ve ihtiyaçlarına göre hayali durumlar yaratılır.

3- Yapı-inşa Oyun (4-7 yaş): Oyun temaya dayalı ve oyunun odak noktası nesnedir. Amaçlı oynar. Çocuk uzun süre oynadığı işle meşgul olabilir,

materyal bir yapı oluşturmak için kullanılabilir.

Çocuğun Sosyal oyun sınıflandırmalarında çocuğun zihinsel gelişmelerine göre ilişki kurularak sosyal oyun sınıflandırılması (7);

1.4.1.1. İzole Oyun:

a- Tanım:

Çocuk tek başına materyal ile oynar, grup aktiviteleri içinde arkadaşlık yapmaz. Yakınındaki çocukların oyunundan etkilenmez, bağımsızdır. Sosyal kontak yoktur. Yaptığı aktiviteler ve oynadığı oyuncaklar diğer çocukları ile ilişkili değildir.

b- Örnek Davranışlar:

- Fonksiyonel oyunda; (0-2 yaş) tekrarlanan fiziksel aktiviteler (konuşma, zıplama, doldurma, boşaltma vb.)

- Yapı-inşa oyununda, (4-7 yaş) değişik materyaller ile meydana getirme (legolardan araba yapma)

- Sembolik oyunda; (3-4 yaş) nesne ile ya da nesne olmadan sanki var gibi oynama (bebekle ya da hayali arkadaşla telefonda konuşma)

c- Kategorinin özellikleri:

- Hiçbir sosyal kontak yoktur.

- Etkinlik, diğerlerinden bağımsız sürdürülür.

- Materyal kullanımında da bağımsızdır.

- Bütün zihinsel oyun düzeyleri görülebilir.

1.4.1.2. Paralel Oyun

a- Tanımı:

Çocuk yine bağımsız oynar, fakat seçtiği aktiviteler onu diğer çocukların yakınına getirir, kullandığı materyaller arkadaşınıninkine benzeyebilir fakat çocuklar birbirlerini etkilemezler.

b- Örnek Davranışları:

- Fonksiyonel oyunda; tekrarlanan fiziksel aktiviteler.

- Yapı-inşa oyununda; değişik materyal ile yapı meydana getir-me.

- Sembolik oyunda; nesne ile ya da nesne olmadan hayali durumlar yaratarak sanki var gibi oynama.

c- Kategorinin özellikleri:

- Sosyal kontak minimum düzeyindedir.

- Etkinlik diğerlerinden bağımsız olarak sürdürülür, fakat arkadaşının benzerlik gösterebilir.

- Bütün zihinsel oyun düzeyleri görülebilir.

1.4.1.3: Beraber Oyun

a- Tanımı:

Çocuk diğer çocuklarla beraber oynar, gruba katılır. İletişim karşılıklı olarak görülür. Çocuk arkadaşlarının oyunlarını değiştirme, destekleme ya da engellemek isteyebilir. Oyun bir amaca göre organize edilmez.

b- Örnek Davranışlar:

- Fonksiyonel oyunda; beraber yuvarlanma, birbirini takip etme, kovalama, materyalle amaçsız oynama.

- Yapı-inşa oyununda; ödünç alıp verme karşılıklı materyali değiştirme.

- Sembolik oyunda; hayali durumlar yaratma. Evle ilgili bazı rolleri oynama

c- Kategorinin Özellikleri:

- Sosyal kontak görülür.

- Arkadaşla beraberliğe önem verilir.

- Rol ayrımı ve işbirliği yoktur.

- Materyal ilişkiyi sürdürmek için kullanılır.

-Bütün zihinsel oyun düzeyleri görülür.

1.4.1.4. Kooperatif Oyun

a- Tanımı:

Çocuk, ortak bir amaç için durumu yapılandırır ve organize

eder. Sembolik ya da kurallı oyunlar ortaya çıkar, rol ayrımı olmasa da çocuk karşısındakinin davranışını daha çok farkına varır. Bu nedenle, arkadaşlarının isteğine göre ve onların beklentilerine göre davranma isteği gözlenebilir .

b- Örnek Davranışlar:

Yapı-inşa oyununda; materyalin karşılıklı kullanılması, top oyunları, organize edilmiş etkinliklerde bir yapı meydana getirme.

- Sembolik oyunda; evcilik, doktorculuk ya da hayali durumlarda rol alma .

c- Kategorinin Özellikleri:

- Sosyal etkileşim, ilk plandadır.

- Sosyal etkileşim bir amaca yöneliktir ya da bir dramatizasyon oyununu gerçekleştirmeye yöneliktir.

- Materyaller, oyun temasına uygun ve amaca yönelik kullanılır.

- Zihinsel oyun düzeyleri fonksiyonel oyun dışında gözlenebilir. Parten oyun dışı davranışlar olarak gözlem yapma ve davranışın yönlendirilmemesi gibi davranışları da kaydetmiştir.

Davranışın yönlendirilmemesi çocuğun hiçbir şeyle uğraşmadan amaçsız başıboş dolaşmasıdır.

1.4.2. Çocuğun Oyun Alanındaki Davranışlarına Göre Oyun

Sınıflaması (8)

1.4.2.1. Aktif Oyun Türleri:

Beyin ve vücut hareketini; çocuğun fiziksel sağlık, cesaret ve riske teşvik edici gözlemlenebilir niteliklerle birleştirir. Vücudun çevre ile mekansal hareket ilişkisidir. Vücut enerjisi yüksektir. Örneğin; tırmanma, sallanma, dengede durma, atlama gibi motor aktivitelerini kapsar.

1.4.2.2. Toplumsal Oyun Türleri:

Çocukların birbirlerini tanımaları ve beraber toplumsal oyun

(8) MOORE, R.C. "Physhology and the Burt Environment" The school of Architecture and Urban planing, The University of Wisconsin-1977, s. 118

niteliklerini gerçekleştirdiği edilgen aktivitelerdir. Okuma, oturma, konuşma, diğer kişileri gözlemek gibi pasif etkinlikler vücut enerjisi her zaman düşüktür.

1.4.2.3. Bilişsel Oyun Türleri

Sabit ve sabit olmayan çevre öğelerini kullanarak çevrelerini araştırmalarıyla ilgilidir. Çocuklar, çevresinde olup bitenleri gerçeklere dayandırarak öğrenmeye başlıyorlar. Çevrelerine bilinçli bir şekilde yaklaşım tavrı içindedirler. (Örneğin; tahtırevallide farklı yoğunluktaki nesneleri tartmaları... gibi.)

1.4.2.4. Düşsel Oyun Türleri

Mekanın ve öğelerin çocuklar tarafından zihinsel dönüşümüdür. Taşı para yerine kullanmak gibi. Yüksek düzeyde ruhsal enerji, değişik miktarda vücut enerjisi birliktedir.

1.4.2.5. Yaratıcı Oyun Türleri

Tüm çocuklu oyun aktiviteleri az veya çok yaratıcıdır. Çocukların hayal güçlerini kullanarak kendi oyunlarını, elemanlarını ve mekanlarını oluşturmalarıdır. Alandaki malzemeleri kullanarak hayallerindeki imajı somut hale getirebilirler. (Kumdan kuleler, saraylar inşa etmeleri, sabit olmayan elemanlarla kendi evlerini yapmaları gibi) Yüksek düzeyde ruhsal ve vücut enerjisinin birleşimi söz konusudur.

Beş yaşının altındaki çocukların araştırmacı, aktivitelerinin özelliiksiz ve alanın sınırlı bir bölümünü kullanmaya eğilimli oldukları görülmüştür. Beş yaşın üstündeki çocuklar bütün donatıları ve alanı informal olarak kullanmışlardır.

Gençler ise alanı konuşma ve buluşma yeri olarak değerlendirmişlerdir.

MOORE, çocuğu geliştiren bu oyun etkinliklerini tasarımın amacı olarak görmektedir.

1.5. Özürlü Çocuk ve Oyun

Özürlü çocukların da en az sağlıklı çocuklar kadar hatta onlardan daha fazla oyuna ihtiyaçları vardır. Kentsel çevre donatılarının eksikliği, insanların onlar üzerindeki psikolojik baskısı yüzünden toplum içinde yaşamakta olan bu kişiler evlerinden dışarı çıkamamaktadırlar. Yaşadığımız çevrenin kullanımı sağlıklı insanlara ait olduğu kadar onların da en doğal hakkıdır. Fakat biz planlılar, planlamadaki teknik hatalarımız yüzünden özürlü çocukların toplum içine çıkmalarını engellemiş bulunmaktayız. (Tekerlekli sandalyenin antropometrisine uymayan düzenlemeler yapılması...) Özürlü çocukların oyun ihtiyacı, oyunun çocuklar üzerindeki etkisi en az sağlıklı çocuklarıki kadardır.

Bu nedenle planlayacağımız oyun alanlarında özürlü çocuklarımızı görmek; sağlıklı diğer insanlarla huzur içinde yaşamalarını sağlamak, toplum içinde birbirleriyle kaynaştırarak toplum içinde yaşantılarını kolaylaştırmak için; çevre planlama kriterleri özürlüler de gözönünde bulundurularak hazırlanmalıdır. Şehirlerimizde bununla ilgili çalışmalar teklif halinde yeni başlamıştır. Bunların daha ciddi şekilde ele alınıp bir çevre planlama disiplini haline getirilmesi gerekmektedir.

Özürlü çocukların oyun alanlarını planlamak için herşeyden önce özürünü bilip, kabullenmek ve onların bu özrünü toplumla barıştırmak lazımdır.

Özürlü insanları toplumdan soyutlamamak, aksine onları tek başlarına istedikleri eylemleri yapabilecekleri ortamları sağlamak gerekir.

Oyun alanlarında özürlü çocuklara da yer verilmesi, onlara göre oyunların geliştirilmesi, elemanlarının tasarlanması için özrün ne olduğunu, neleri içerdiğini, özürlülerin açık alandaki ihtiyaçlarının neler olduğunun ve problemlerinin, bilinmesi gerekmektedir. Buna göre;

1.5.1. Özürlü İnsan Tanımlaması ve Özellikleri

Prof. Dr. Sengir (1985)'e göre, "Vücut fonksiyonlarından herhangi

birini veya organını kalıtım, doğum hataları, ağır ve ateşli hastalıklar, iş ve trafik kazaları gibi nedenlerle kaybeden kişilere özürlü insan denir."

Özür grupları bedensel özürler ve duyuşsal özürler olmak üzere iki temel grup altında toplanmaktadır.

1- Bedensel Özürlüler

a- Kas ve İskelet Özürleri

(Bedensel kusurlar, kalça mafsallı çıkıkları, Bel kemiğı arızaları, mafsallı iltihapları, mafsallı kireçlenmeleri, kas zayıflamaları.)

b- Beyin ve omurilik özürleri (çocuk felçi, spastik özürler, travmalar, omurilik özürleri, Hidrosefal, sinirsel özürler, Epilepsi.

c- İç organ özürleri (kalp ve göğüs hastalıkları, verem, astım, karaciğer hastalıkları gibi)

d- Belirli bir maddeye karşı duyarlılık (şeker hastalığı, koku-toz-çiçek vb. etkenlere arşı alerji)

2- Duyusal özürlüler

a- Görme özürleri

b- İşitme özürleri

c- Konuşma özürleri

Mimari açıdan özürlü çocuk tanımı; sakat, fiziksel eksiklikleri yüzünden genel ihtiyaçlara göre tasarlanmış binaları ve çevreyi kullanımlarında, uygun olanakların yokluğundan dolayı engellere uğrayan insanlardır. (9)

Mimari önlemlere göre ortopedik bedensel kusurlara sahip (ortopedik) sakatlar şöyle sınıflanmaktadır:

1- Yürüeyilen sakatlar

a- Hiç bir yardıma gerek olmadan yürüeyilenler,

b- Tutunarak ya da bastonla yürüeyilenler,

c- Koltuk değneğı veya daha komplike bir aparatla yürüey-

(9) ŞAHİN A. 1987, Tekerlekli Sandalye Kullanan Özürlülerin Yapma Çevre Problemleri ve Çözümleri
İstanbul-İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi

bilenenler.

2- Tekerlekli sandalyeye bağılı sakatlar

a- Tekerlekli sandalyeye bağılı olup zaman zaman yürüyebilenler.

b- Vücudun üst kısmını tamamen kullanabilen tekerlekli sandalyeye bağımlı sakatlar.

c- Vücudunun üst kısmını da kullanamayan ağır sakatlar.

1.5.1.1. Bedensel Özürlü Çocukların Özellikleri

Bu özürlü gruplarından bedensel özürlü, hareket olanağını kısıtlayan özürlüdür. Özellikle kas ve iskelet sistemi özürlülerinden bel kemiği arızaları, kas zayıflamaları, beyin ve omurilik özürlüleri, çocuk felci, spastik özürlü hareket olanağını kısıtlayıcı özellikler taşımaktadır. Hastalığın veya olayın geldiği yer vücuttaki konumu hareket etme yönünden oldukça önemli rol oynar. (10)

Bedensel özürlü çocukların yapamadığı ve yapabildiği eylemler şunlardır:

- Koltuk değneği kullananlar: Koltuk değneği olmadan yürüyemezler, 20 cm.'yi aşan yükseklikten inip/çıkamazlar, eğilemezler, çömelemezler, iki kolu aynı anda serbest olarak kullanamazlar. Buna karşılık, koltuk değneği ile yürürler, oturabilirler, ayakta durabilirler, kol yüksekliği seviyesinde destek alarak uzanabilirler, kol genişliği seviyesinde diğer elde koltuk değneği olmak üzere yatay olarak kol hareketlerini sağlayabilirler.

- Tekerlekli sandalye kullananlar: Yürüyemezler, ayakta duramazlar, eğilemezler, çömelemezler, kol yüksekliği dışında düşey olarak uzanamazlar. Buna karşılık tekerlekli sandalyede oturarak olmak üzere tekerlekli sandalye ile yürümek, el ile yapılacak işleri yapmak, kol yüksekliği seviyesinde uzanmak, kol genişliği seviyesinde yatay olarak uzanmak eylemlerini gerçekleştirebilirler.

(10) A.g.e., s., 17

ÖZÜR GRUBU	YAPAMADIĞI EYLEMLER	YAPABİLDİĞİ EYLEMLER
Koltuk Değneği Kullanmak	. Koltuk değneği olmadan yürümek . 20 cm'yi aşan yükseklikten inip/çıkma . Eğilmek . Çömelmek . Uzanmak . İki kolu aynı anda serbest olarak kullanmak	. Koltuk değneği ile yürümek . Oturmak . Ayakta durmak • Kol yüksekliği seviyesinde destek alarak uzanmak • Kol genişliği seviyesinde, diğer elde koltuk değneği olmak üzere yatay olarak kol hareketi sağlayabilmek
Yürüme Fonksiyonunu Kaybetmek Tekerlekli Sandalye Kullanmak	• Yürümek • Ayakta Durmak • Eğilmek, çömelmek • Kol yüksekliği dışında uzanmak	- Oturarak olmak üzere; • Tekerlekli sandalye kullanmak • El ile yapılacak işleri yapmak • Kol yüksekliği seviyesinde uzanmak • Kol genişliği kadar kolun yatay hareketini sağlamak

Tablo 1: Koltuk değneği ve Tekerlekli sandalye kullananların eylem özellikleri

KAYNAK: ŞAHİN, A. 1987

ÖZÜR GRUBU	YAPAMADIĞI EYLEMLER	YAPABİLDİĞİ EYLEMLER
Felçli olmak. Çelik ortopedik cihaz ile yürümek	- Bacak eklemlerini oynatmak, bükmek - Eğilmek - Çömelmek 20 cm'den fazla yüksekliklerden inip/çıkma - Destek sağlamadan oturup/kalkmak - Kol yüksekliği seviyesi dışında uzanmak	- Bacak eklemlerini oynatmadan çelik ortopedik ile yürüyebilmek - Kol yüksekliği seviyesinde uzanmak - Destek sağlayarak oturup/kalkmak - Ayağını bükmeden inip/çıkma
Yürüme Fonksiyonunu Kaybetmek Tekerlekli Sandalye Kullanmak	- Eğilmek - Kol yüksekliği seviyesi dışında uzanmak - Vücudu durduğu yerde döndürmek - Çömelmek	- Ayakta dik olarak hareket etmek - Yürümek - Destek alarak, oturup/kalkmak - Ayakta kol yüksekliği seviyesinde uzanmak

Tablo 2: Çelik ortopedik cihaz ve çelik bel korsesi kullananların eylem özellikleri

KAYNAK: ŞAHİN, A. 1987

- Çelik ortopedik protez kullananlar: Bacak eklemlerini oynatamazlar, eğilip çömelemezler, 20 cm'den fazla yükseklikten inip/çıkamazlar, destek sağlamadan oturup kalkamazlar, kol yüksekliğinden fazla mesafelere uzanamazlar. Buna karşılık bacak eklemlerini oynatmadan çelik protez ile yürüyebilirler kol yüksekliği seviyesinde uzanabilirler, destek sağlayarak oturup kalkabilirler, ayak eklemlerini bükmeden inip/çıkabilirler.

- Çelik bel korsesi kullananlar: Eğilemezler, kol yüksekliği seviyesi dışında uzanamazlar, çömelemezler, vücudu durduğu yerde döndüremezler, buna karşılık, ayakta dik olarak hareket edebilirler. Yürüyebilirler, destek alarak oturup kalkabilirler, ayakta kol yüksekliği seviyesinde uzanabilirler.

Bu özür gruplarından hareket olanağı kısıtlılık problemi en fazla olan grup "tekerlekli sandalye" kullanan özürliülerdir.

1.5.1.2. Zeka Özürlü Çocuklar:

Zeka özürlü çocukların öğrenme yeteneği ve öğrenme kapasitesi yetersizdir. Bu çocukların en önemli problemi dikkat dağınıklığıdır. Robinson ve Robinson (1976), eğitimin zeka özürlü çocuk için gelişimi destekleyici olduğunu fakat bu eğitimin etkisinin geç görülebileceğini belirtmektedirler.

Spitz (1963-1966), zeka özürlü çocukların materyali kullanma yeteneğinin gelişmesinin sınırlı olduğunu belirtmektedir. Öğrendiğini aktarmada da başarılı değildir. Zeka özürlü çocuğun diğer bir özelliği kondisyondaki bozukluktur. Çok sık düşebilir, hareket etmede pek istekli değildirler.

Çocuğun bedenine ait fonksiyonları öğrenmesi, vücudunu dengeli hareket ettirmesi, kendini tanıması için şarttır. Bedenine ait fonksiyonları öğrenmesi oyunla sağlanır. Çocuk ancak kendi bedenine hükmedebilmeyi öğrendiğinde çevresiyle daha sağlıklı ilişkilere girebilir. (11)

1.5.1.3. Duyusal Özürlü Çocuklar

Duyusal özürlü - görme özürlü bir çocuk koklama, işitme ve dokunma gibi diğer duyularını geliştirerek çevresini algılamaya çalışır. Bu çocuk-

(11) A.g.e., s., 4

lar oyun alanlarına güvenli bir şekilde ulaşabildiklerinde kendileri için geliştirilen elemanları kullanabilirler. (Salıncakların önüne emniyet zinciri yaparak salıncaklardan kayıp düşmesini engelleriz, parklarda dolaşabilirler, dokunarak-koklayarak ve işiterek çevreyi tanıyabilirler.) İşitsel özürlü çocuklar çevrelerindeki sesleri algılayamamaktadırlar. Bunlar için kent yollarında ve parklarda özel işaretler bulunmalı, ulaşımın emniyetli bir şekilde yapılabilmesi için yanıp sönen ışıklı lambalarla uyarılmalıdır.

Özürlü grupları için yapılmış parklarda muhakkak surette eğitilmiş bir denetleyici bulunmalı.

Özürlü çocuk disipline karşı tavır alır. Özellikle zeka özürlü çocuklar böyle bir serbestliği kötüye kullanmaya daha meyillidir. Çocuk nerede durması gerektiğini bilmelidir. Kuralların öğrenilmesi zorunludur. Çünkü oyun çeşitli zihinsel ve sosyal kurallara uyulmasını zorunlu kılar.

Özürlü çocukların hem sosyalizasyonundaki aksaklıklar, hem de çevrenin bu probleme bakışındaki engellemeler nedeniyle yaşlılarıyla iletişimlerinin gelişmesi engellenir.

Özürlü çocuğun da tıpkı yaşlıları olan normal çocuklar gibi mutlaka karşılanması gereken temel ihtiyaçları vardır. Bunlar fizyolojik (yeme, içme, uyuma vb.) ve psikolojik sosyal (sosyal, sevilme, onaylama, başarma, yeterli olma, paylaşma vb.) ihtiyaçlardır.

Özürlü çocukların onaylama ve kabul ihtiyacı duyar. Aile içinde başlayan onay oyun - arkadaş çevresine de yayılır.

Özürlü çocuklarda yaşlıları gibi kendi kendine yeten özgüvenli ve bağımsız bireyler olarak yetiştirilebilirler. Önemli olan çocuğun ihtiyacı olduğu anda ve ihtiyacı olduğu ölçüde uygun bir şekilde desteklenmelidir. Dışardaki kişilerden sağlam ipuçlarına karşı duyarlı oldukları unutulmamalıdır.

Özürlü çocuklarda sağlıklı çocuklar gibi oyun oynayabilirler. Özürlü çocuklar eğitilerek oyun bilincine, oyun kurallarına uymayı öğrenebilir.

Bu özür gruplarından hareket olanağı kısıtlılık problemi en fazla olan grup "tekerlekli sandalye" kullanan özürliülerdir. (12)

1.5.2. Özürli Çocukların Açık Alandaki İhtiyaçları

Yürümeyen çocukların çevrelerinin planlanmasında temel olan bu kişilerin eylemlerini açık havada herhangi bir fizyolojik ve psikolojik rahatsızlık duymadan yerine getirebilmesi için gerekli koşulların yaratılmasıdır.

Bu koşulların yaratılmasında temel olan kullanıcı ihtiyaçları şunlardır: (13)

1- Fizyolojik kullanıcı ihtiyaçları:

a- Boyutsal ihtiyaçlar: Yürümeyen çocuklar fiziksel eksikliklerini bir tekerlekli sandalye ile gidermeye çalışmaktadır. Tekerekli sandalye yürümeyen sakata kimseden yardım almadan hareket etme olanağı sağlamaktadır. Normal insana göre tekerlekli sandalye kullanan insanın antropometrik boyutları değişmektedir. Fiziksel özürli çocuklar için oyun alanların ergonomisi bunlara uymalı, bu çocukların kullanımına elverişli olmalıdır.

b- Görsel ihtiyaçlar: Bakış yüksekliği tekerlek sandalyesine göre değişmektedir. Oyun alanındaki ve çevredeki donatılar tekerlekli sandalye kullanan insanlar tarafından algılanmalı, görüş açısı içersine girmeli.

c- Sağlıkla ilgili ihtiyaçlar: Açık alanlarda tekerlekli sandalye kullananlar içinde özel WC yapılmalı. Çöp kutularının yükseklikleri, telefon kulubelerinin yükseklikleri buna göre ayarlanmalıdır.

d- Emniyetle ilgili ihtiyaçları: Açık alanda normal emniyet şartlarının yanında yürümeyen kullanıcılara çeşitli eylemleri için gerekli emniyet şartları sağlanmalıdır.

Tekerlekli sandalyeli kullanıcılar için dış mekanda kot farkları, eğimi %6 olacak şekilde rampalı geçişler sağlanmalıdır, eşikler düzenlenmemelidir. Yer kaplamaları tekerlekli sandalyelerin kaymasını önleyecek nitelikte, döşeme üzerinde takılıp devrilmeye neden olacak herhangi bir engel olmamalıdır. Kor-

(12) A.g.e., s., 17

(13) SÜTLAŞ, M. "Yürümeyen Sakatlar İçin Özel Konut İhtiyacı ve Konutta Bulunması Gereken Koşullar, İstanbul-İTÜ Fen Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi-1986

kulukların (oyun alanlarda destekleyici korkuluklar) yükseklikleri 90 cm'den az olmamalı.

Yürümeyen sakatın, tekerlekli sandalyeden çeşitli parkdonatılarına ve ekipmanlara tehlikesizce geçişlerini sağlayacak, uygun yer ve yüksekliklerde yardımcı tutunma kolları yerleştirilmelidir.

Yürümeyen sakatın dışarıdaki bazı hijyenik ihtiyaçlarını sağlayan WC, çöpkutuları onların antropometrisine uygun olmalı.

Tehlike anlarında kendilerine yardım çağırabilmeleri için park içinde bir merkeze bağlı çağrı kutuları yerleştirilmelidir.

2- Psiko-sosyal kullanıcı ihtiyaçları

a- Davranışsal ihtiyaçlar: Sakat çocukların sosyal çevre ile uyumlarını sağlamada, başka insanlarla birarada yaşamaları önemli olmaktadır. Kendi özel gereksinimlerine uygun olmayan bir çevrede yaşayan tekerlekli sandalye kullanan özürlü çocuklar eylemlerini tek başına yapamadıkları için toplum yaşamında diğer insanlarla iletişim sağlayamamakta ve toplumsal yaşamdan kopmaktadırlar.

Bu toplumsal problem yalnız kendi durumlarından değil, aynı zamanda da yapısal çevreden kaynaklanmaktadır. "Yapamadığım her hareket beni toplumdan uzaklaştırmakta" diyen bir tekerlekli sandalye kullanan özürlü, yapısal çevrenin kendileri için önemli bir rol oynadığını belirtmektedirler. Sokakta ya da oyun alanlarında sağlıklı çocuklarla beraber oynamak istediklerini, onlardan soyutlanmamalarını ve oyun elemanlarından kendilerinin de yararlanabilmelerini istemektedirler. İstanbul'daki oyun alanlarında özürlü çocuklar için özel bir çalışma yoktur. Oyun alanlarına gelene kadar dış sirkülasyonda karşılaştıkları problemlerde onların bu alanlara ulaşmadaki en büyük engel teşkil etmektedir.

Oyun alanlarında tekerlek sandalyeli çocuklar için ayrılacak olan tekerlek sandalyenin antropometrisine göre olmalı. Dar mekanlar rahat hareket et-

mesini engelleyecek, onları sıkacaktır, fazla geniş mekanlar ise yalnızlık duygusu yaratabilir.

b- Mahremiyet ile ilgili ihtiyaçlar: Oyun alanlarında tekerlekli sandalye kullanan çocukların oyundan sonra dinlenmeleri için, çevrenin bazı rahatsız bakışlarından uzak sakin köşelere ihtiyacı vardır.

2. BÖLÜM: KENTSEL MEKANDA ÇOCUK OYUN ALANI, İŞLEVİ VE ÖĞELERİ

2.1. Çocuk ve Oyun Çevresi İlişkisi

Çocuk için çevre nedir? Oyun çevresi onlar için ne anlama gelmektedir? Bunun için oyunun çocuğa katkıları ve çocuğun oyunu gerçekleştirdiği çevreyi incelemek gerekir.

Oyun çevresi; çocukların fazla enerjilerini oyunla boşalttıkları ve bu enerjiyi sarf ederken aynı zamanda kendilerini fizyolojik gelişmelerini sağladıkları sosyal ilişkilerini geliştirip artırdıkları, içinde çeşitli oyun öğelerinin bulunduğu belirli oyun amacına yönelik düzenlenmiş açık alanlardır.

Çocukların dışarda açık havada oynama ihtiyacı kapalı mekandan daha fazladır. Çünkü dışarıda çocukları çeken daha fazla çekici materyal vardır. Çevrenin büyük ve serbest mekan olması, malzeme çeşitliliğinin fazla olması, kendinden başka oynayanların yada birşeylerle uğraşan kişilerin bulunması, çocukların dışarıda kendilerini daha özgür ve rahat hissetmelerini sağlar. Dış mekanlar iç mekanlardan daha çok ilgi uyandırmıştır. Oyunun önemi düşünüldüğünde çocuk ve çevre ilişkisinin çocuğa ne kadar yararlı olduğunu görürüz. Oyun çevresi hareketli bir çevredir. Güncel yaşamın hareketliliği çocukları dışarıya çekmektedir.

Çocuk geliştikçe doğal çevreyi, içindeki malzemeleri, insanlararası ilişkiyi tanımaya başlar ve toplum içindeki yerini bulmaya çalışır. Dışarıya ilk çıkan çocuk güvensiz, tedirgindir. Toplumdan kaçır bir davranış içindedir. Zamanla çevresindeki insanların davranışını gözleyerek ve inceleyerek kendisinin de nasıl davranacağını öğrenir ve yavaş yavaş toplum içine girmeye başlar. İç me-

kanda ulaşılması zor çekingen çocuklar dış mekanda rahatlayabiliyorlar. Dış mekan çocuğun sosyalleşmesinin toplum içinde yerini almasını hızlandırmakta, çocukların kendi güvenlerini artırmakta, özgür düşünmeyi ve rahat olmayı öğretmektedir.

Çocuklar bir zamanlar heryaştan bireylerin birarada bulunduğu geniş bir ailede yaşarlardı. Evlerinin bahçesi ve sokakta arkadaşları ile birlikte oyun araçlarını kendileri yaratarak ya da doğal öğelerden yararlanıp çevreyi zihinsel olarak değiştirerek, gelişimini sağlayan oyunları oynardı. Kırsal yörelerde bugün halen devam etmekte olan bu olgu günümüz kentlerinde hızla kaybolmaktadır.

Kentlerimizde sokaklar, eski lastik ve inşaat atıkları ile birlikte boş arsalar; oyun alanı olarak bir süre hizmet etmiştir. Büyük kentlerde artan trafik ve süratli kentleşme oyun konusundaki bu olanağı da ortadan kaldırmıştır. Bunun sonucunda kentlerde çocuklara mekan ayrılması gereğini ortaya çıkarmıştır.

Fiziksel, sosyal ihtiyaçlarını yerine getirebilmek için kent çocuklarının dolaşacak ve el hünerlerini gösterecekleri doğal peyzajı gittikçe azalmakta ve hatta kaybolmaktadır.

Çocuğun gereksinimleri, çoğu kez yetişkinlerce belirlenmekte, oyun ve boş zaman uğraşlarını onlar hazırlamaktadır. Çocuğun çevre yaşantısını bilmek gerekir. Çocuğun oyun çevresini tasarlamadan önce çocuğun oyun alanı donatıları, çeşitli yaş gruplarınca nasıl kullanılmaktadır, oyun çocukla nasıl gelişmektedir, oyundan beklentiler nelerdir, gelişmeye uygun tasarımlar nasıl oluşturulabilir, neler olmalıdır? sorularına cevap verilmelidir.

Elizabeth Cobb'a göre oyunlar çocukların kendi yarattıkları dünyada rol yapabildikleri, el hüneri gösterilebilecek plastik yerlerde oynarlar. Susanna Miller'da Piaget'nin oyun teorisinden hareketle çocuğun gelişim evrelerinde

oyun ve öğrenme ilişkisini açıklayarak oyunun taklit yönüne dikkati çekmiştir. Çocuk taklit ederken oyun oynamamakta, oyun oynarken öğrenmektedir. Bu taklit ise zaman içinde sosyal grup ve oyunlarla yetişkinlerin sosyal rollerinin takliti şekline dönüşmektedir.

Çocuğun gelişim evreleri çocuk oyun alanı tasarımında oyun türlerini etkilediğini göstermektedir.

Çocukların dış mekanda fazla zaman geçirdikleri için çevrenin niteliği önemlidir. Gözlemler sonucunda bazı alanların çocukların ilgisini çektiği, bazıların ise ilgisini çekmediği görülmektedir.

Çocukların çevredeki alanları kullanabilmesi mekana ve zaman ortamına da bağlıdır. Oyun alanının hem yakınlığı, hem de görünürdeki çekici malzeme çeşitliliği nedeniyle çocukların ilgisini daha çok çekmekteydi. Aynı zamanda çocukların bu mekanı kullanabilmeleri zamanın uygunluğuna da bağlıdır.

Oyun alanlarını ve çevreyi kullanma ihtiyacı, sağlıklı çocuklar kadar özürlü çocukların da vardır. Ne var ki onların özürlüklerinden dolayı kaynaklanan, çevreyi tam olarak kullanamama problemi vardır. Bu yapısal çevre problemi onların özgürlüklerini sınırlamaktadır. Ama enaz sağlıklı çocuklar kadar oynama ihtiyacındadırlar. Oyunun özürlü çocuklara katkısı sağlıklı çocuklarınkinden fazladır. Onların toplumla barışık olmasını sağlamakta, yaşama isteğini artırmaktadır.

Sağlıklı çocuk ve onun gereksinmelerine yönelik oluşturulan oyun alanları ve yapısal çevre, özürlü çocukların (özellikle tekerlekli sandalye özürlü) gereksinimlerine uygun olmamakta ve bu nedenle yapısal çevre problemleri ortaya çıkmaktadır. İstanbul parklarının oyun alanlarında yapılan incelemelerde tasarımın sağlıklı çocuklar için hazırlanmış olduğunu, özürlü çocuklar için yapılan oyun alan düzenlemesinin olmadığı görülmüştür.

Özürlü çocukları toplumdan soyutlamamak, aksine onların tek başlarına istediklerini yapabilecekleri ortamları sağlamak gereklidir. Özürlü bir çocuk

şlıklı bir çocuk gibi oyun alanına gidebilmeli, yardım almadan oynayabil-
sağlıklı çocuklarla ilişkilerini geliştirme fırsatı verilmelidir. Bu nedenle
mda rol alan peyzaj mimarları ve mimarlar tasarıma etki eden kullanıcı-
le alırken özürlü kullanıcıları ve onların özel gereksinimlerini de dikkate
ıdır.

2.2. Çocuk Oyun İşlevi ve Öğeleri

Çocuk, oyun işlevini gerçekleştirebilmesi, kendi fiziksel, sosyal, psi-
k ihtiyaçlarına cevap veren alanlara gereksinim duyar.

Oyun alanı çocuğun gelişme ihtiyacını karşılamıyorsa, konum ve büyük-
ibarıyla yetersizse, aynı tip oyun alanları ve elemanları varsa çocuklar
alanları yerine sokakları tercih edeceklerdir.

Bu nedenle oyun ve oyun işlevini gerçekleştirebilmesi için;

1- Çocuğun çok yönlü gelişimine uygun oyun alanı ve tiplerini içer-

2- Oyun alanları uygun mesafede konumlanmalı ve uygun büyük-
olmalı,

3- Çeşitli tipte oyun alan fonksiyonlarını ve elemanlarını içermelidir.

2.2.1. Çocuk Oyun Alanları ve Planlama İlkeleri

Çocukların bedensel ve ruhsal gelişmelerine göre oyun alanları
lanlama özellikleri ve içerecekleri oyun öğeleri değişmektedir. Çocukların
ne özelliklerine göre oyun alanları 3 grupta toplanır (14). Bununla ilgili
bilgiler Tablo 3'te verilmiştir.

2.2.1.1. Çocuk Oyun Bahçeleri (0-6 yaş)

a- Daha küçük çocuklar için oyun bahçeleri (0-3 yaş)

b- Çocuk oyun bahçeleri (3-6 yaş)

2.2.1.2. Çocuk oyun alanları (7-12 yaş)

2.2.1.3. Oyun Arsaları (13-19 yaş)

2.2.1.1. Çocuk Oyun Bahçeleri (0-6 yaş)

a- Küçük Çocuklar İçin Oyun Bahçeleri (0-3 yaş)

OYUN ALAN ÇEŞİTİ	TANIM VE FONKSİYON	ETKİNLİK VE DONATILAR	ERİŞME MESAFESİ (m)
Çocuk Bahçesi (0 - 6 yaş)	Genellikle büyüklerin yakın denetimi altında genç çocukların oyun etkinlikleri için ayrılmış küçük bir alandır, genellikle yerleşim birimlerinden kısa bir yürüme mesafesi ile erişilir.	Genellikle çocuklar için kaydıraklar, tahtarivaliler, kum havuzları, tırmanma aletleri, salıncaklar, su içmek için çeşmeler ve banklar.	100-400 mt.
Oyun Alanları (7-12 yaş)	Büyükün az denetimi ile 7-12 yaş çocukların aktif oyunları için ayrılmış büyük alanlardır. Genellikle yerleşim birimlerinden makul yürüme mesafesi içersinde yer alan, birkaç pasif alanları da içermelidir.	Genellikle çocuk ve büyükler için kaydıraqları, tahtarivali, kum havuzu, tırmanma aletleri, salıncaklar, oyunlar için zeminer, su içmek için çeşme ve banklar.	400-800 mt.
Oyun Arsaları (13-19 yaş)	Aynı anda çok insanın iştirak etmesini sağlayan aktif oyun ve sporları için ayrılmış büyük alandır. Genellikle seyirciyi içerirler ve hazırlanmış alanlardır.	Futbol alanlarını, tenis kortlarını, koşma-atlama yerlerini içermeli. Parketme yerleri, su içmek için çeşme; seyirciler için oturma yerleri	800-1600 mt.

Tablo: 3 Kentsel Yerleşimlerde Yerleşim Alanları İçindeki Çocuk Oyun Alanları ve Nitelikleri

KAYNAK: CHIRA, D.J., 1978

Özellikle 3 yaşın altındaki çocuklar için düzenlenmiştir. Çok küçük alanlar. Birçok değişik etkileri (renk, form, doku, ses) verebilecek bölümleri kap-

Miller (1968), küçük çocukların uyanık ve rahat olduklarından, uyarılara aç olarak tarif eder. Chase ve Williams (1974), küçük çocukların seri ha-incelenen davranışlarına uygun nesnelerin gelişme, anlama ve düşünme izasyonunda önemli bir rol oynayabileceğini söylerler. Çünkü çocukların alanına uygun, mücadele olanağı çeşitlilikleri sunan, uyarıcı oyun bahçeler gereksinim duyarlar. Çocuk oyun bahçelerinde küçük, elle idare edilebi-gözle incelenebilen, atılabilen, düşürülebilen küçük nesnelerin çeşitliliği a, araştırmakta oldukları bedensel duyarlılıklarını tekrar tekrar deneme kları vermektedir. (Bkz. Resim 11)

Oturma, ayakta durma, yürüme ve tırmanma becerileri için olanaklar olan yumuşak maddelerle takviye edilmiş değişik yükseklikler, basit tır-na yapıları yürümeye yeni başlayan çocuklar için koruyucu bir yer oluşt-utunabilecekleri derin olmayan çukurlar sağlanmalı.

Küçük çocuklar için düzenlenmiş olan oyun bahçesinin olumlu bir örneği ic Oaks Collage çocuk bakım merkezidir. 140 m² bir dış alan 65 m²'lik bir nla birleşir ve böylece çocuk başına 28 m² kullanılabilir bir dış alan sağla-ılan en küçük çocuklar için (4-5 aylık) güvenli emekleme alanından, daha k çocuklar için alçak tırmanma rampaları, kayaklar ve etrafı seyredebile-ri alanlara kadar değişik gelişimsel aşamaları içermiştir.

Bu tür çocuk oyun bahçesi düzenlemede gözönünde tutulacak en önemli llerden birisi, çocuk alanlarının yakından gözetilmeleri, çabuk müdahale rdım gerekebilecek alanlara girilebilmesi için doğrudan ve hızlı geçişler ı edilmesidir.

Uygun, dayanaklı desteklerle yumuşak, çok teşekkülü emekleme yüzeyle-neklemeden yürümeye geçmek için gereklidir. Bu tür çocuk alanlarında,

lanmış bir bölümde tekerlekli araç ve oyuncakları itmek yada sürmek gereklidir.

b- Çocuk Oyun Bahçeleri (4-6 yaş)

Bir oyun bahçesi aşağıdaki temel faaliyet alanlarını ve malzeme-
ini içermelidir.

1- Oyun donatıları ile sınırlandırılmış alan ve içerdikleri özel
meleri

a- Tırmanma elemanları, kaydırak, salıncak üniteleri, oyun
ları, oyun evleri ve oyun heykelleri gibi oyun donatıları (sabit ve sabit ol-
n elemanların bulunması)

b- Kum alanları

c- Fıskiyeli havuz

2- Aktif oyun ve serbest açık çim alanlar

3- Pasif oyunlar için (oturarak, seyrederek, okuyarak, dinle-
yapılan eğlenceler gibi) gölgeli alanlar,

4- Ebeveynlerin çocuklarını alan içinde denetimlerini sağla-
neleri için oturma birimlerini içeren çok yönlü malzemeler; gezinti yapan
r için üç tekerlekli bisikletler ve taşıyıcı araçlar için yeterli genişlikte ya-
nları, yürüme alanları; su içmek için çeşme, çöp kutuları ve peyzaj bitki-
n sağlanması

Oyun Bahçesinin Planı aşağıdaki planlamanın genel prensiplerini içerir.

Her oyun bahçesinin özel şekli ve biçimi alanın içinde bulunduğu konuma
receği malzemelere göre değişir.

1- Oyun malzemelerinin ve özel fonksiyonların yoğunlukta kullanılmış
ları bitkilerle beraber alçak duvarlarla ve canlı çitlerle sınırlandırılmalı-
lan dışarıdan gelecek her hangi bir rahatsızlıkları önlemelidir. (Büyük
ların ve hayvanların alana girmesi engellenmeli) Uygun bir drenaj sağ-
alıdır.

2- Küçük doğal oyun gruplarında bahçe çevreye uygun olarak düzen-

li ve ona göre malzeme seçilmeli. Oyun bahçesinde ulaşım güvenli ve dü-
şük şekilde sağlanmalı, bu sirkülasyon bitkilerle, ağaçlarla alçak duvar-
lar ve bankalarla yönlendirilmelidir.

3- Büyük oranda çocukların oyunda açıkta kalmadan oynamasına im-
kân veren yeterli malzemeye sahip olmalı. Bunlarda yığılmalara neden olun-
mamalıdır.

4- Kum alanları, oyun duvarları, oyun evleri ve oyun heykelleri çocuk-
ların hayal dünyasını artıracak bir atmosfer içinde salıncak ve kaydırak gibi
etki yoğunluğu fazla olan donatılardan uzağa yerleştirilmelidir.

Çocukların üzerinde baskı yaratmayacak şekilde sıcak günlerde güneşin
etkisinden korunmak için oyun yerinin üzerine doğal ya da suni bir göl-
gelemenin temin edilmelidir.

Oyun heykellerini kum içersine yerleştirerek daha fazla oyun çeşidini ço-
kaltarak sağlamış oluruz. Bahçe içinde sirkülasyonun fazla olmadığı yerlerde
malzemeleri serbest halde bulundurulabilir.

5- Sabit olmayan malzemeler alanının içinde olmalı ve çocukların yü-
zme mesafeleri içinde kalarak alanın etrafı bitkilerle ya da çevreleyici ele-
manlarla sınırlandırılmalıdır.

Salıncaklar direkt güneş etkisinin olmadığı yerlere ve güzel manzara yö-
nelik doğru yerleştirilmelidir.

6- Aktif oyun için açık çim alanlar; kitap okumak, hikaye anlatmak gi-
bi oyunlar için gölgeli alanlar temin edilmeli ve bunların etrafı bitkisel
çevrilmiş olmalıdır.

7- Alan içinde uygun olan stratejik noktalara çeşmeler, oyun için elve-
şebilir malzemeler yerleştirilmeli.

8- Sabit malzemeler alan içinde rahat görülebilir bir görüş açısı içerisi-
leştirilmelidir.

Lüzumsuz, işe yaramayan sterilli boş kutular, tekerlek lastikleri bahçe çocuklar tarafından oyunda iyi bir şekilde değerlendirilebilir.

2.2.1.2. Çocuk Oyun Alanları (7-12 yaş)

İlkokul çağındaki (7-12 yaş grubundaki) çocuklara yönelik olarak beraber, yetişkinler için de az yer gerektirecek bazı oyun ve sportif alanları birlikte düzenlenmektedir.

Oyun alan faaliyetlerinde çeşitlilik sağlanmalı ve değişik yaşlardaki kız ve erkek çocukların her iki grubunun da ihtiyaçlarına cevap vermeli.

Oyun Alanının İçerdiği Temel Fonksiyon Alanları;

- 1- Salıncak, kaydıraklar, ve diğer oyun etkinliklerini içeren bir alan,
- 2- Koşmak, sıçramak ve serbest oyunlar için bir açık alan,
- 3- Riski olmayan, çocukların oynayabileceği oyunlar; tenis, futbol, voleybol ve voleybol oyunları için kortlar ve boş araziler.
- 4- El hünerlerini gösterebilecekleri, geliştirebilecekleri, dama sant-gibi oyunları rahatsız edilmeden oynamak için sessiz-kontrollü gizli açık alanlar
- 5- Daha küçük çocuklar için macera hissi uyandıran yürümeyi zorlaştıran engelli havuzlar ve çeşitli su oyunlarının sağlandığı alanlar.
- 6- Çocukların oyundan sonra dinlenmeleri ve ailelerin çocuklarını gözlemeleri için oturma alanı.

Bütün alanlar sınırlandırılmış olmalı, çocukların oyun alanı dışındaki alanlarda başıboş gezinmelerini önlemek için kontrol altına alınmalı ve yaşam alanlarını kuşatan gürültüyü izole edici bitkilerle ya da yapısal perdeler temin edilmelidir.

Oyun alanı gün boyunca mümkün olduğu kadar çok güneş ışığı alan yerleştirilmelidir.

Bu gibi oyun sahalarının yerleşme özellikleri konusunda ortak bazı prensipler belirgin şekilde ortaya çıkmıştır.

Mümkün olduğu kadar iskan alanlarının merkezi yerinde olmalıdır.

Ağır trafik yolları, demir yolları, endüstri alanları civarında olmamalı,

Okul bahçelerinin yakınında olmalıdır. (15)

yun alanı; çocuk bahçesindeki donatıları ve bunlardan başka yeterli ge-
e yayalaştırılmış ve iyi aydınlatılmış çok maksatlı geniş alanları içerir-
y kay, tekerlekli paten, dans etme pisti, seksek oyunu ... gibi faaliyetler;
bol, voleybol, tenis, futbol.... gibi kort oyunlarını içeren alanlar.

yun alanında uçurtma uçurmak, koşmak gibi gerekli faaliyetleri yerine
ek için açık serbest alana ve herkese açık sığınak, depo, WC, çeşme, yü-
alanları, bitkilendirilmiş tampon bölgeler..... gibi çok maksatlı malzeme
lanımlara da gereksinim vardır.

yun alanının planı mevcut alanın büyüklüğüne, topoğrafyasına ve iste-
yun tipine göre değişmektedir. Mevcut alanda büyük gölgeli ağaçlar, il-
iliyef, yüzeye çıkmış kayalar ve dereler gibi doğal özellikler varsa bunlar
sek düzeyde korunması gerekir.

u nitelikler çeşitli alan kullanımlarının doğal bir bölümü gibi uygun faa-
r içinde bütünleştirerek değerlendirilebilir ve alanın değerini de artı-

2.2.1.3. Oyun Arsaları (13-19 yaş)

Oyun arsası, 13-19 yaş arası gençler ve büyükler için rekreas-
faaliyetlerini gerçekleştirdiği alanlardır. Oyun arsalarının etki alanları
10 mt- 1600 mt yarıçap önerilmektedir. Yürüyerek ya da bisikletle kolay-
şılabilir olması en idealidir. Oyun arsası yüksek okullara yakın yerde bu-
lunmalıdır. Her oyun arsası için alan donatıları hizmet verebilecek nüfusa ve
yaş dağılımına göre değişmektedir. Her 800-1000 kişiye hizmet verebil-
çin yaklaşık 4390-43900 m² alanı içermelidir.

Oyun arsalarının içerecekleri rekreatif etkinlikler şunlardır;

- 1- Beyzbol, futbol için daha büyük alan gerektiren spor faaliyetleri için

- 2- Tenis, hentbol ve voleybol gibi oyunlar için kort oyun sahaları,
- 3- Genel olarak yüzme ile aktiviteletin biraraya geldiği yüzme komp-
- 4- Konserler, toplantılar ve diğer kültür etkinlikleri için anfitheatre,
- 5- Kapalı mekan etkinlikleri ve kötü hava koşulları için bir sosyal te-

2.2.2. Oyun Alanlarının Konumlanması

Kentsel yerleşmelerde yeşil alan düzenlemeleri yapılırken gerek-
re göre yeşil alan türlerinin tespiti ve bu türler için gerekli alan kabul-
yapılması gerekmektedir. Kentlerin yeşil alan sistemlerinin bir parçası
çocuk bahçeleri ve çocuk oyun alanları 0-16 çocuk yaş grupları arasındaki
nın yararlanabileceği alanlardır.

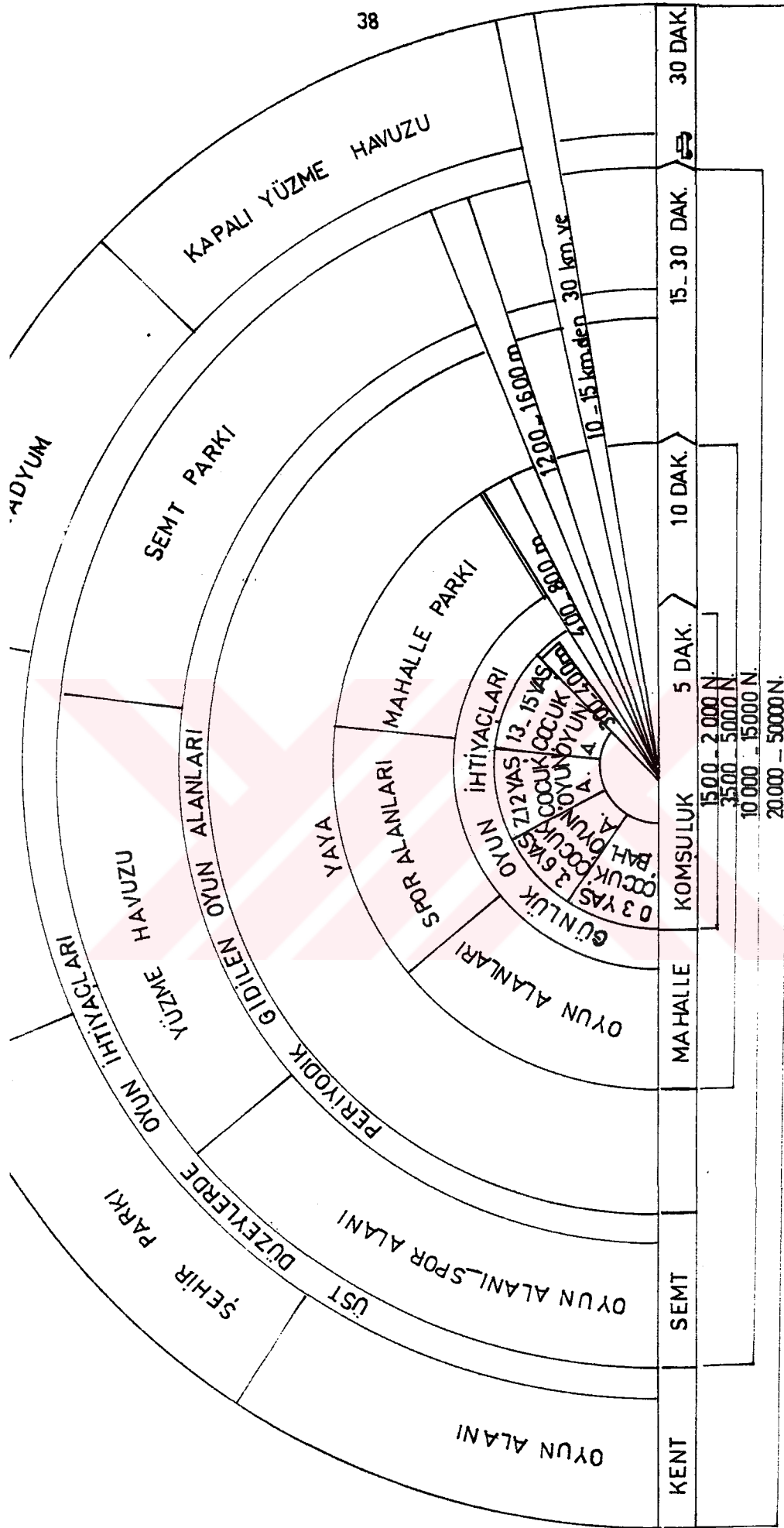
çocukların yerleşim bölgelerinden oyun alanlarına güvenli ve rahat bir
gidebilmeleri için oyun alanlarının yerleşim alanları içinde çocukların
mesafelerine göre yerleştirilmelidir. (Bkz. Tablo 4.5) Çocuk bahçeleri-
i alanları için 100m. - 400m. yarıçap önerilmektedir. Çocuk başına 7-
alan ayrılması ve 300- 500 m arasındaki alanlarda kurulmalıdır. (16)
çok katlı konutların oluşturduğu yerleşim birimlerinde çocukların cadde-
mek zorunda kaldığı yerlerde bu çap 600 m. olabilir.

EWIS (1957) 'e göre her çocuk için asgari oyun bahçesi olarak 65 m² ye
vardır. Genellikle o mahalledeki çocukların 1/3 ünün aynı anda oyun
inde olacağı düşünülmeli ve alan ihtiyacı buna göre tayin edilmelidir. 1-
rasındaki çocukların toplam nüfus içindeki oranı ise genellikle 1/10dur.
alanları için asgari ölçü 500 m² olup ilkökul ile birlikte planlanmaları ha-
00 m² öngörülmektedir. Çocuk başına ortalama 6-7 m² alan gerekmektedir-
)

yun alanının yeri gelişme merkezinin yakınında yada bütün yaşam bi-
nden kolayca ve güvenli bir şekilde ulaşılabilir yerde olmalıdır. Her il-
a oyun alanı yeterli büyüklük ve tasarımda olmalı ve hem ilkökul eği-
gramını hem de komşuluk ünitesi içinde bütün yaş guruplarının ihtiyacı

YERLEŞME	AİLE	NUFUS	DONATI	ALAN
				K.B:Kişi başına (m ²) T.A.: Toplam alan (m ²)
KONUT	Tek ailelik Çok ailelik	-	-	-
UT GURUBU	6-10	30-50	0-3 yaş çocuk bahçesi Planlanmış sokak oyunları	K.B.:1.0 m ² /K T.A.:50 m ²
ŞULUK BİRİMİ ik Komşuluk B. nşuluk Birimi küçük komşu)	60-120 300-400	300-600 1500-2000	0-3 yaş çocuk bahçesi 3-6 yaş Çocuk Oyun Alanı 7-12 yaş Çocuk Oyun Alanı 13-15 Yaş Çocuk Parkı	K.B.:1.0 m ² /K T.A.:600 m ² K.B.:1.0 m ² /K T.A.:2000 m ² K.B.:1.0 m ² /K T.A.:200 m ²
OKUL BİRİMİ (2-3 K)	700-1000	3500-5000	• Oyun Alanı • Spor Alanı • Mahalle Parkı	K.B.:2.7 m ² /K T.A.:5000 m ² 7.500 m ² 1000 m ²
MT BİRİMİ İlkokul birimi)	2000-3000	10.000-15.000	• Oyun Alanı - Spor Alanı • Yüzme havuzu • Semt Parkı	K.B.:2.7 m ² /K T.A.:15.000 m ² K.B.:1.5 m ² /K 22.500 m ² K.B.:0.2 m ² /K 3.000 m ²
RTSEL BİRİM 3 Semt birimi)	4.000-9.000	20.000-50.000	• Oyun Alanı • Şehir Parkı • Spor Tesis • Stadyumu • Kapalı Yüzme Havuzu	K.B.:1.5 m ² /K T.A.:7.5 Ha K.B.:30m ² /K 15 Ha K.B.:11 m ² /K 55 Ha

Tablo: 4 Çocuk Oyun Alanlarının Yerleşme Birimleri İçindeki Konumu
Kaynak: CHIARA, D.J., 1978 (Bkz. s.

TABLO: 5 Çocuk Oyun Alanlarının Yerleşme Birimleri İçindeki Konumu

ıgı rekreasyon sağlanmalıdır. (Bkz. Tablo, 6-7)

2.2.3. Oyun Alan esitleri

2.2.3.1. Geleneksel Oyun Alanları

Sık sık görülen oyun alanı tipidir. İdareciler, kamu grupları, ğ-
enler vs. tarafından kataloglardan seçilmiş standart malzemelerden olu-
şanlar genellikle tek bir kullanıma cevap verecek niteliktedir. (Bkz. Re-
s. 1). İstanbul park oyun alan tipi geleneksel oyun niteliğindedir. Geleneksel
alanlarında kullanılan malzemeler daha çok adale geliştiricidir. Bunlar
örneğin, kaydırak, tahtıravalli, tırmanma ögesi gibi klasik hale gelmiş ögeler-
den. Bunlar içinde çocukların en sevdiği aktiviteler sallanma ve kaydıraklardır.

Resim 1: Sirkeci-Yenikapı Arası Parklarda Geleneksel Oyun Alan Tipi
DİNÇ, H. 1993-İstanbul

Gereksinimler:	Donatım ve Nitelikleri	Gerekli Alan	Konuta Uzaklığı
Sessizlik Korunma Güneşlenme Tüm, taş, toprak, tahta, yapraklar, çiçekler, su gibi doğada bulunan ilkel gereçler arasında ayırma yapma.	- Annenin çabukça ulaşabileceği gözetiminde bulundurabileceği sessiz alanlar. - Bitkisel perdeleme - Gerektiğinde sığınabilecek kapalı bir yer. - Kum havuzları nemli kum model masası, ağaç kütükleri su havuzları. - Oturma sıraları köpeklerin geçmesine engel olacak alçak parmaklık.	- En çok 10 anne ve 10 çocuk için 30-60 m² - Konut başına 1 m² (%50 oyun havuzları %50 gezi yolları ve oturma yerleri)	30 metre dolayında
Değişik öğelerin birbiri ile karşılaştırılması sonucunda düşünme alışkanlığının uyanması. Beden ve fikir çalışmaları. Gözetim ve korunma altında bulunma. Ruhsal ve duygusal gelişme uygun bir ortam. Aşağıdaki nitelikte gereçler ve düzenler bulmak. İlaç fakat tehlikesiz gereçler (genellikle tahtadan). Çocuğun geniş düşünce gücü ile gerçek yada gerçek dışı kullanışlara olanak vermesi açısından ilgi çekici. Çocuğun adale gelişmesine yardımcı oyuncaklar ve oyun düzenlerine uygun yerler.	- Kum havuzları. - Salıncak kızak, dönme dolap, taharavelli, üzerinden atlanabilen alçak duvarlar. - İçinde yürünebilen derin olmayan su havuzları - Çeşmeler - Sivri ucu bulunmayan kayalar (1m dolayında). - Tahta sıhahlar merdiven - Düşmelere karşı kum çemin üzerinde yatay eğimli ya da dik duran ağaç kütükleri. - Topraktan içi boş oyuncaklar. - Değişik büyüklükte bitkisel perdeler çiçekler. - Alçak kapılar. - Büyükler için oturma yerleri. Ana Okulunda - Yukarıda sıralanan donatım. - Motorlu ulaşım yolu ile kesişmeyen yaya yolları.	- Konut başına 2m² Öğrenci başına 3 m² bahçe 1 m² açık hava dersliği 1m² eğitim bahçesi. 4 m² dikili alan (toplam 9 m²)	30-70 m. arasında 150 m.
Uğraş alanının genişletilmesi Fizik ve Düşünme yeteneklerinin genişletilmesi. Kişisel yapıcı çalışmalar. Konut ve komşuluk çapında günlük yaşantısının gerektirdiği çalışmalara katılma.	Okul - Top oyunları için yerler. - Spor alanları. - Bitki dikilmiş yerler, küçük ağaçlık ve çimenlikler. - Güneşli ve gölgeli yer.	Öğrenci başına 4 m² yeşil çevre Konut başına 4m² yeşil çevre	200 m. 100-150 m. Bu gibi yerlerle arada-ku uzaklık en çok 350 m.

Değişik Yaş Kademelerine Göre Yeşil Alan Gereksinimleri ve Gerektirdiği Donatı

KAYNAK: BAKAN, K. 1981

Gereksinimler:	Donatım ve Nitelikleri	Gerekli Alan	Konuta Uzaklığı
	Mahalle Bahçeleri: • Top oynama yerleri. • Paten ve bisiklet düzlükleri. • Bilye, üçtaş, dokuztaş vb. oyun yerleri. • İp atlama yerleri. • Hazır oyuncaklar. • Su, taş, tahta, kum • Bu gibi yerler 50 boş bırakılmalı: 50 düzenli oyun alanları olarak (Voleybol futbol, vb.) düzenlenmelidir. • Spor yapıldığı gözönüne alınarak temiz havaya önem verilmelidir. • Derinliği az su havuzları. • Göze güzel görünen bitkisel ortam. • Bölge parkı ve bir sonraki yaş kümesi için Robenson oyunu diye adlandırılan şövalyelik, askerlik, masal kahramanı olma gibi oyunlarına sık sık katılmayı kolaylaştırıcı bağlantı alanları yada yollar.	Öğrenci başına 4 m2 yeşil çevre • Konut başına 4m2, yeşil çevre	200 m. 100-150 m. Bu gibi yerlerle arada-ku uzaklık en çok 350 m.
Morfo fizyolojik değişmelerin sonucunda çıkan gereksinimler. Bağımsızlık eğilimi Davranışlardaki günlük değişmeler. (Aşırı canlılık okulda takım spor çalışmalarına ve hareketlilikten sessizliğe dönme yalnız geziler hayat kurma, ufak marangozluk çalışmaları kitap okuma müzik dinlenme gibi). Kişisel ya da takım çalışmalarında üstünlük gösterme eğilimi. Beçici ve modayı amaçlayan donatım ile sürekli olarak kullanılan arasında ayırım yapma.	• Toplantı salonları (yeterince çıkışı sağamalıdır).önceki yaş kümesinin (7-11 yaş) oyunlarına sık sık katılmayı kolaylaştırıcı düzen özellikle başarı kazanma çabası , bütün bu hareketler • Macera gereksinmesinin giderildiği alanlardaki oyunlar. • Bir çalıştırıcının denetimindeki Robenson oyunlarına ve sokak oyunlarına elverişi (toprak engellerinin yığın durumundaki yapı gereçlerinin bulunduğu sağlam zeminli yerlerde) • Dış görüşü kesen ve oyun alanlarını çevreleyen perdeleyici bitkiler. • Boş oyun düzlükleri (Buralar çimlendirilebilir) Ancak çimlerin dayanabilmesi için yüzölçümleri en az 1 hektar olmalı. • Değişik sosyo profesyonel ortamlardan doğan ve değişik davranışları olan çocuk grupları.	Konut başına 14 m2 (yeşillendirilmiş alanla birarada)	en çok 350 m.

Değişik Yaş Kademelerine Göre Yeşil Alan Gereksinimleri ve Gerekltirdiği Donatı
KAYNAK: BAKAN, K. 1981

2.2.3.2. Çağdaş Oyun Alanları

Genellikle mimarlar ya da peyzaj mimarları tarafından planlanır. Sayıları azdır ve maliyetleri yüksektir. Arazi ve malzeme heykelimsi kullanılmıştır. Statiktirler. çocukların dışında pek bir şey oynamaz. Su ve fiskiyeler, tırmanma tepeleri tüneller içinde yapılmış kayak yerleri vardır. Resim 2.3.'teki İstanbul Park oyun alanlarında çağdaş oyun niteliği olarak Cemil Topuzlu Parkı, Küçük Çamlıca Korusundaki Oyun Alanlarını örnek verebiliriz. Bu oyun alanları estetikler. Çocuklar oyun öğelerinden özellikle sudan çok hoşlanırlar. Özel tasarlanmış su oyun alanları bir çok ülkede bulunmaktadır. (Resim 4)

2.2.3.3. Macera Oyun Alanları

Kalabalık şehirlerimizde çocuklarımızın rahat bir şekilde yapamadıkları birçok şeyi özgürce yaptıkları yerlerdir. Macera oyunlarında çocuklar evler yaparlar, ateş yakabilirler, açıkta yemek yapılabilir, bahçede çukur açabilirler ya da oyun alanı zemini ile kum, su ve kille oynayabilirler. Bu oyun atmosferinde çocuklar özgürdür. Çocukların günlük yaşamlarında bulamadıkları ortamı ve elverişli zamanı bu alanlarda bulabilirler. Bütün yaş gruplarına ait çocuklar bu oyun alanlarından hoşlanırlar. Fakat macera oyun alanları 5-15 yaş çocukları içindir. 5 yaş altındaki oyun gruplarını denetlemek için eğitime ihtiyaç vardır. Eğitimci aynı zamanda ne gibi oyunların nasıl, nerede, hangi aletlerle oynayacağını veya hangi oyunun oynanması gerektiğini öğretir.

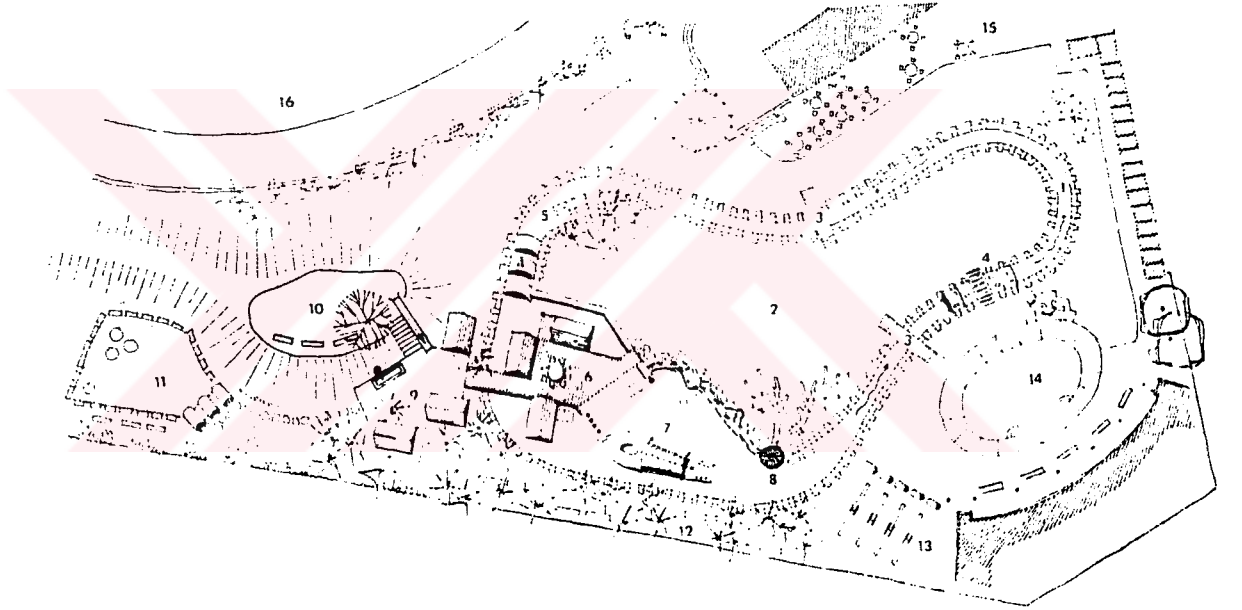
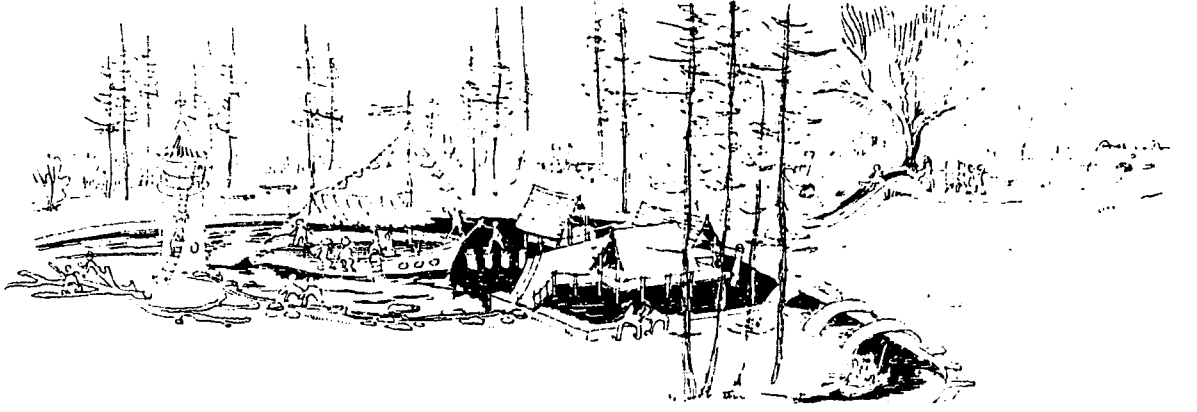
Bu oyun alanlarında çocuklar yardımlaşmayı, problemlerini çözmeyi, kendi kendilerini keşfetmelerini öğrenirler.

Bu oyunda çocuklar sosyal ve fiziksel gelişmelerini sağlarlar. Bu oyun alanlarında bakım ve kontrol dikkatli bir şekilde yapılmazsa oyun alanlarının görünümünden ve çocukların pislikle oynamasından dolayı anne ve babalar itiraz edebilirler.

Resim 2: Çamlıca Korusu Çocuk Oyun Alanı Tipi
Çağdaş Oyun Alan Niteliğinde
DİNÇ, H. 1992-İstanbul

Resim 3: Cemil Topuzlu Parkı Oyun Alanı-Ortaköy Mimarı Akdoğan, Güzel
Tasarımı
DİNÇ, H., 1992-İstanbul

Resim 4: Su Oyun Alanları, Grenohen, Switzerland

- 1- Ada ve çim alan
- 2- Dereye köprüyle tırmanma arkları
- 3- Beton kalıplarından yapılmış tünel
- 4- Liman
- 5- En yüksek noktada köy
- 6- Daha büyük botlar için okyanus
- 7- Fener ve tırmanma ağacı
- 8- İçinden su geçen, ahşap barakalarıyla yeşil köy
- 9- Kaydıraklı tepeler
- 10- Kum havuzlarına beton malzemelerle oluşturulmuş bordurlar
- 11- Çocuklar için ağaçlıkla oturma alanları
- 12- Tahtıravalli
- 13- Havuzda heykeller
- 14- Lokanta
- 15- Yüzme havuzu

2.2.3.4. Yaratıcı Oyun Alanları

Çağdaş ve maceracı oyun alanlarının dayandığı değerlere dayanır. Çocuklara kendi çevrelerini yaratabilecekleri modüler "gevşek bölümler" önerir. Modüler parçalar çocuklara, aletlere gerek duymadan kendi oyun alanlarını yaratmaları olanağını sağlar.

Bu alanlarda çocuklar, elsanatları veya tiyatro gibi konularla ilgilenebilirler. Yaratıcı oyun alanlarının çıkış yeri İsveç'tir. bu oyun alanları toplu, sosyal, fiziksel oyunların hepsini kapsar. Bu alanlarda macera alanlarında olduğu gibi çocuklar alet kullanmayı öğrenemezler. Modüler sistemler çocukların istediği serbestliği sağlayamazlar.

2.2.3.5. Kendi Kendine Yap - Eğlence Alanları

Bu tipin engüzel örneği Toronto'daki çocuklar köyündedir. Buralara girmek için belli bir ücret ödenir ve çocuklar istedikleri malzeme ile oynayabilir. Atla bir yerden bir yere gidebilirler. Su kayakları, orman jimnastiği, su savaşları gibi çok özel oyun malzemeleri vardır. Bunlar maliyeti ve bakımları çok pahalı malzemelerdir. Macera oyunlar maliyeti ve bakımları çok pahalı malzemelerdir. Macera oyun alanı ile eşdeğerlidir. Toplu, sosyal, fiziksel oyunların hepsini kapsar. (Bkz Resim 5.)

2.2.3.6. Çevresel Alanlar

Bu alanlar, kırsal alan elemanlarını kullanarak oyun alanlarını şekillendirirler ve çocuklara tek bir tecrübe sağlar. Bitkiler, ağaçlar, çiçekler, hayvanlar, su, çamur, çocuklara kendi çevrelerini ve yaşamı keşfetmeleri için şans tanır ve ayrıca doğada yaşayan diğer canlılarla iletişim kurmalarını sağlar. Bu tip alanlar okulların bahçelerinde bulunurlar. Okullar bu alanları ekoloji, biyoloji, botanik, renk, form, doku gibi değerleri öğretmek amacıyla kullanırlar. Çocuklar toplu, sosyal, fiziksel oyunları oynamayı; çevreye saygıyı öğrenirler. Böyle bir bahçenin yapımı 3-5 yıl sürebilir ve bu esnada bitkilerin sık sık bakımı yapılmalıdır.

Resim 5. Kendi kendine Yap-Eğlence Alanları

Copenhagen-Emdrup, Denmark

Çocuklar oyun alanlarını kendileri oluşturmaktadır.

2.2.3.7. Özel Eğitim Oyun Alanları

Özürlü çocuklar içindir. Toplu, sosyal, fiziksel oyunlara adapte olmalarını sağlar. Çocukların özür çeşidine göre bu oyun alanları düzenlenir. Özürlü çocuklarda macera, yaratıcı, kendi kendine yap oyunlarını oynayabilirler. Bu oyun alanları ve elemanları özürlülerin anthropometrisine uygun olmalıdır.

Tekerlekli sandalye özürleri için oyun alanı basamaksız olmalı, eğim max. %6 olmalı, uzanma mesafesi 40-120 cm olarak düşünülerek oyun elemanları ve alanı düzenlenmesi gerekir. Oyun elemanlarının ergonomisi tekerlekli sandalyenin anthropometrisine uygun olarak düzenlenmeli. (Kum-su-satranç oyunları yerden yükseltilebilir)

Zihinsel özürler sağlıklı çocukların oyun elemanlarını kullanabilirler. Bu elemanların emniyetli olabilmesi için daha fazla detaylanması gereklidir.

Özürli çocuklar da riske atılmayı, macerayı severler. Oyun alanlarında, sağlıklı çocuklardan soyutlanmadan yer yer paralel oyuna yer yer de beraber oyuna izin verecek şekilde düzenleme yapılması gerekir.

Bu alanlarda özel eğitici kişi şarttır. Özürli çocuklara oyun elemanlarını tanıttacak, kullanmalarına yardımcı olacak ve oyun alanında onları denetleyecek, eğitici uzman kişilere ihtiyaç vardır.

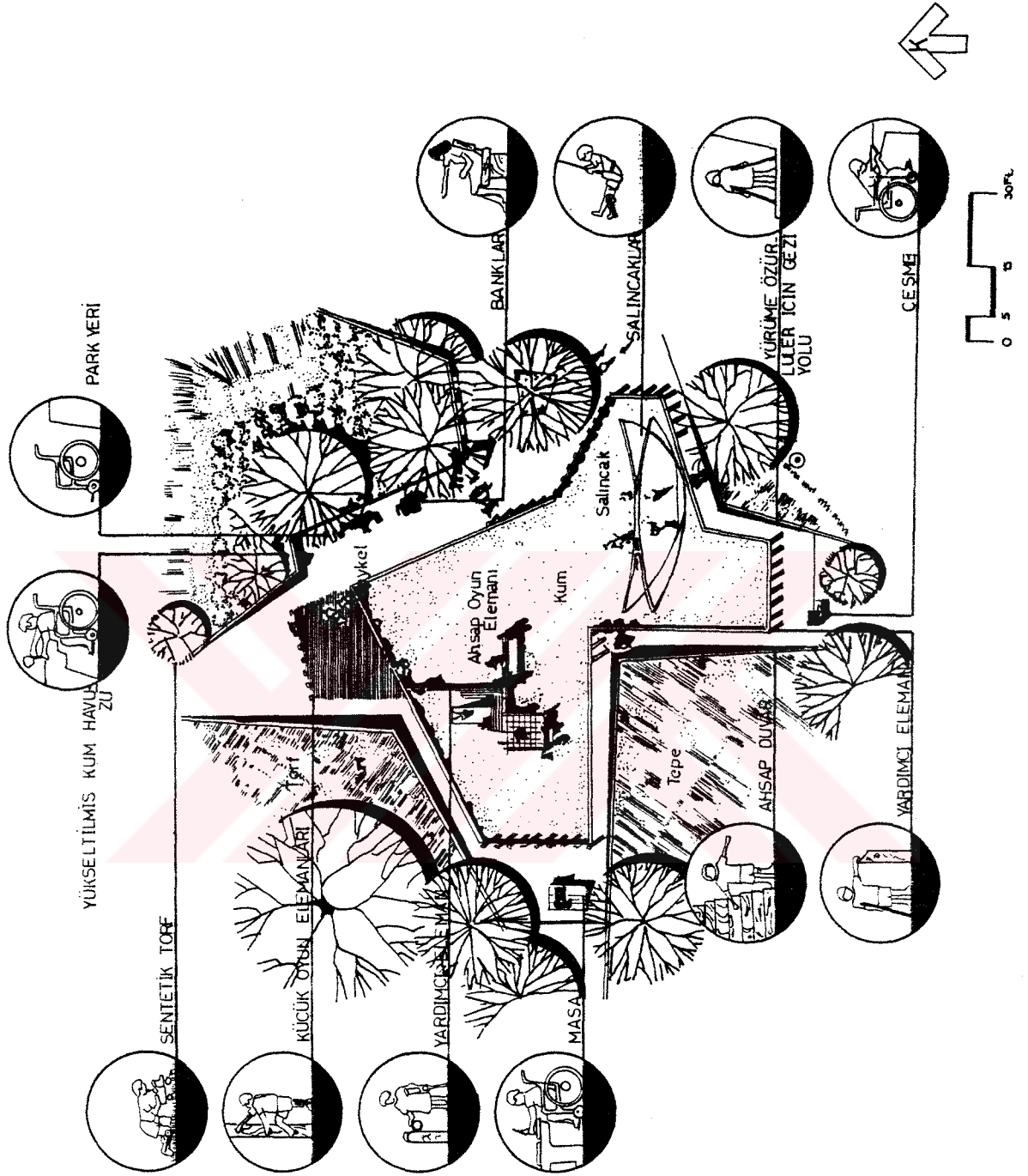
Şunu unutmayalım ki, zihinsel ve fiziksel kusurlu çocuklar, sağlıklı çocuklar kadar iyi oynarlar. (Resim 6)

2.2.3.8. Yoğun Oyun Alanları "Robinson Crusoe"

Bu oyun alanları bütün yaş gruplarının ihtiyaçlarına göre düzenlenmiş portatif alanlardır. Bu oyun alanları sadece çocuklar ve büyükler için değil, geleneksel oyun alanlarında ihmal edilen iki yaş grubunun arasındaki yaşlara da hitap eder.

Bu alanlarda müzik ve tiyatro etkinlikleri için sosyal klüp, büyük çocuklar için marangozluk işleri, kendi oyun evini kendin yap gibi atölye alanlar; sokakların yerini alacak, sokaklarda oynayan çocukları buralara çekecek sert döşeme yüzeyler bulunur. Bu sert yüzeyler sadece motosiklet ve üç tekerlekli bisikletler için değil, aynı zamanda seksek, bilye oyunları, paten kaymak, top oyunlarına da hizmet eder. Bütün yaş gruplarına hizmet edebilecek komplike yoğun oyun alanlarıdır. Bu alanlar çocuklar ile büyüklerin oynamalarını cezbedici bir hale getirilmiştir.

Yoğun oyun; geleneksel oyun malzemelerini, macera oyun alanlarını, bü-

Resim 6: Özürlü çocuklar için oyun alanı örneği
KAYNAK: CHIARA, DJ. 1978

yükler için oyunları (tenis, voleybol, basketbol.. gibi), yüzme, paten, top oyunlarını, yaratıcı oyunları içerir. Kış aylarında ve kötü hava koşullarında çocukların ve gençlerin oynayabilecekleri, eğlenebilecekleri kapalı alanları da içerirler.

Robinson Crusoe oyun alanlarının yapı etkinliklerinin içeriği çocukların estetik yeteneğini de geliştirir. Resim duvarlarına resim yapma, bitki dikebilecekleri alanlar ve elhünerlerini geliştirecek oyun alanlarını da içerir. (Resim, 7)

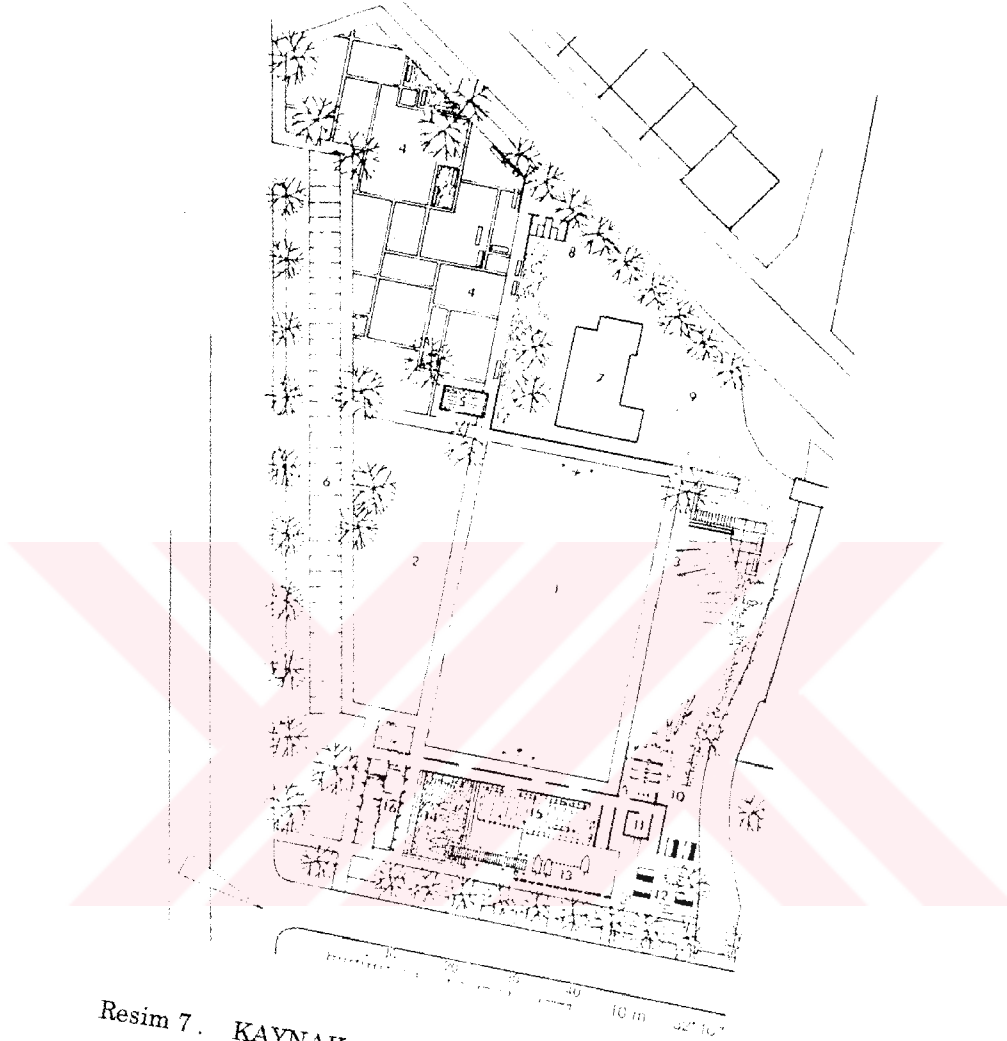
2.2.3.9. Trafik Oyun Alanları

Almanya-Stuttgart, İsviçre, Danimarka-Markhoj'da örnekleri bulunan bu alanlar hem eğitici, hem de eğlendirici küçük bir oyun şehri havasındadır.

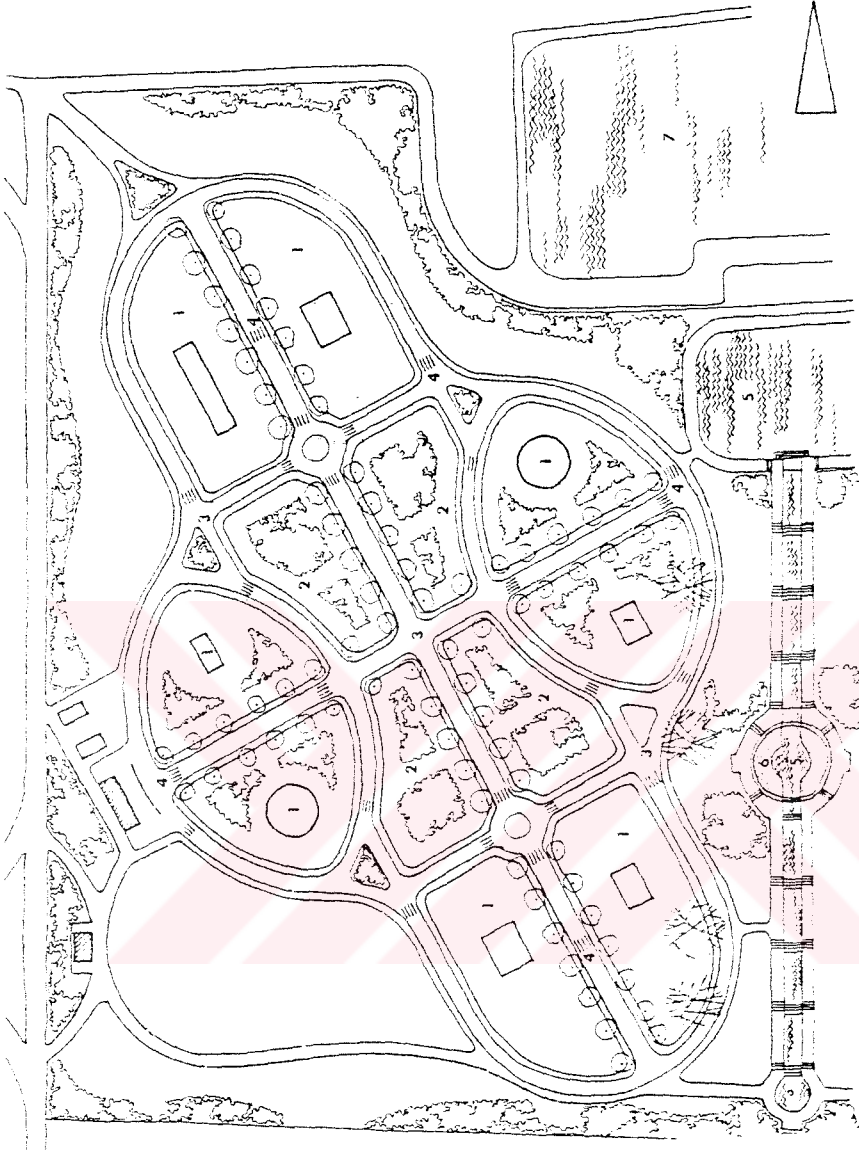
Bu alanlar araç-yaya yollarını, kum tepelerini, tünelleri, çocuklar için çeşitli oyun alan tiplerini, trafik işaretlerini, asfalt yolları, karşıdan karşıya geçiş için yaya geçitlerini, bisiklet yollarını, trafik lambalarını, kontrol noktalarında trafik polislerini, trafik levhaları gibi tüm trafik özellikleri ve oyun alanlarını içerir.

Yoğun trafikle içiçe yaşadığımız kentlerimizde yaya ve sürücülerin trafik kurallarına dikkat etmemesinden dolayı birçok kazalar olmaktadır. Şehirlerimizde dışarıda nasıl yaşamamız gerektiğini, kurallara nasıl iştirak edeceğimiz bu alanlarda çocuklara eğlenceyle beraber öğretilmektedir. Eğitici amaçlı alanlardır. Oyun alanlarındaki araç yollarında pedallı arabalar, minyatör motosikletler, bisikletler kullanılmakta ve bunlar için benzin istasyonları, araba tamirhaneleri bulunmaktadır. Sabahları ve öğleden sonraları 7-13 yaş çocuklarına trafik, yollar ve kuralları hakkında bilgi veren özel eğitilmiş polisler bulunur.

Bu alanlar, çocukları trafik tehlikesinden korumak için düzenlenmiştir. Her trafik adaları yollardan bitkiler ve çahırlarla ayrılmışlardır. Bu adalar içeri-

Resim 7. **KAYNAK: LEDERMAN A. TRACHSEL A.**
Yoğun Oyun Alanları "Robinson Crusoe"
1. Oyun Sahası
2. Oyun için küçük çimenler
3. Kış boyunca koymak için kullanılan kaydırak tepesi
4. Sokak oyunları için sert yüzeyler.
5. Çeşme
6. Otopark
7. Hobby bahçeleri
8. Tuvaletler
9. Yapı İnşa oyunları
10. Tırmanma elemanı ve salıncaklar
11. Çeşitli oyunlar için duvarlar ve çevreleyiciler
12. Hamlet oyun evleri
13. Yürüme engelli havuzlar
14. Kum havuzu
15. Pergola
16. Üstü örtülü mekanlar

Resim:8. KAYNAK: LEDERMAN, A., TRACHSEL, A. 1960

Trafik oyunları, LONDRA

1. Oyun evleriyle Oyun alanları ve tırmanma elemanı
2. Dinlenmek için yeşil alanlar
3. Trafik lambaları ve işaretleri olan yollar
4. Yayalar için üst geçit
5. Yürüme engelli havuzlar
6. Kum havuzu
7. Gemi modeli için bot yoldürülen havuz

sinde çeşitli oyun alanları vardır. Bu alanlarda tüm trafik problemleri çözülür. (Resim 8)

2.2.3.10. Sokak Oyun Alanları

Sokaklar, bir şehir çocuğu için daima doğal oyun alanları olmuştur. Oyun alanlarının ulaşılmazlığı, çeşitliliğinin yetersizliği, çocukları bu alanlara çekememekte ve bundan dolayı sokaklar daha cazip bir oyun yeri haline gelmiştir. Sokak oyunlarında çocuklar daha özgürdür. Oyun alanlarındaki gibi alan ve malzemeler sınırlanmamıştır. Çocuklar hayal güçlerini kullanarak sokak malzemelerini (Asfalt yolları, tepeleri, taşları, düz alanları, aydınlatma elemanlarını, su olukları, merdivenleri, posta kutuları..... gibi) oyun elemanı ve alanı olarak kullanmaktadırlar.

Bu alanlarda çocuklar trafik ve sosyal tehlikeyle içiçedir. Bu alanlar çocukların evlerinden uzakta olduklarında, tehlikeli olmaktadır ve çocuklar yerleşim alanlarında gürültü kirliliğine sebebiyet verirler.

Ara sokaklarda, trafiğin yoğun olmadığı yerlerde bu alanlar çocuklar için ideal olmaktadır. Evlerine yakın olduğu için ulaşılabilirlik kolay, arkadaş çevresi tanıdık ve ailelerinin onların yakınında olmasının verdiği güvenle bu alanlarda geç saatlere kadar kalabilmektedirler.

İstanbul sokaklarında dolaştığımızda çocukların ve gençlerin parklardan çok sokaklarda oynadıklarını görmekteyiz. Bu da oyun alanlarımızın yetersizliğini ortaya koymaktadır.

Sokak özelliklerini oyun alanına taşıyarak, planlama ilkelerini, çocukların ihtiyaçlarını gözönünde bulundurarak bu alanlar daha güvenli bir şekilde planlanıp çocuklara sunulabilir. (Resim, 9.10)

2.2.3.11. Dinlendirici ve Sakin Oyun Alanları

Aktif bir oyundan sonra çocukları dinlendirmek için ya da ihtiyaç duyulduğunda sakin bir oyun ortamı sağlanmalıdır. Bu oyun ya kendilerinin yaratabileceği ortam ya da bir gözetmen, eğitmen kontrolünde çocukların

Resim 9: Kentsel donatılar çocukların dikkatini çekmekte ve onları oyun
ögesi gibi kullanmaktadırlar.
KAYNAK: MOORE R.C., 1987-New York

Resim 10: Çocukların sokaklarda grup halinde oynadıkları oyunlarından biri
ip atlama
KAYNAK: MOORE R.C., 1987-New York

aynı zamanda eğitimini de amaçlayan dinlendirici oyunlar olabilir. Resim yapmak, hayal gücünü yaratıcılığı artıran çamurdan heykeller yapmak, taklitler yapmak, öğretmenlerin çocuklara hikayeler anlatması, zihin oyunları öğretilmesi..... gibi.

2.2.3.12. Kış Oyun Alanları

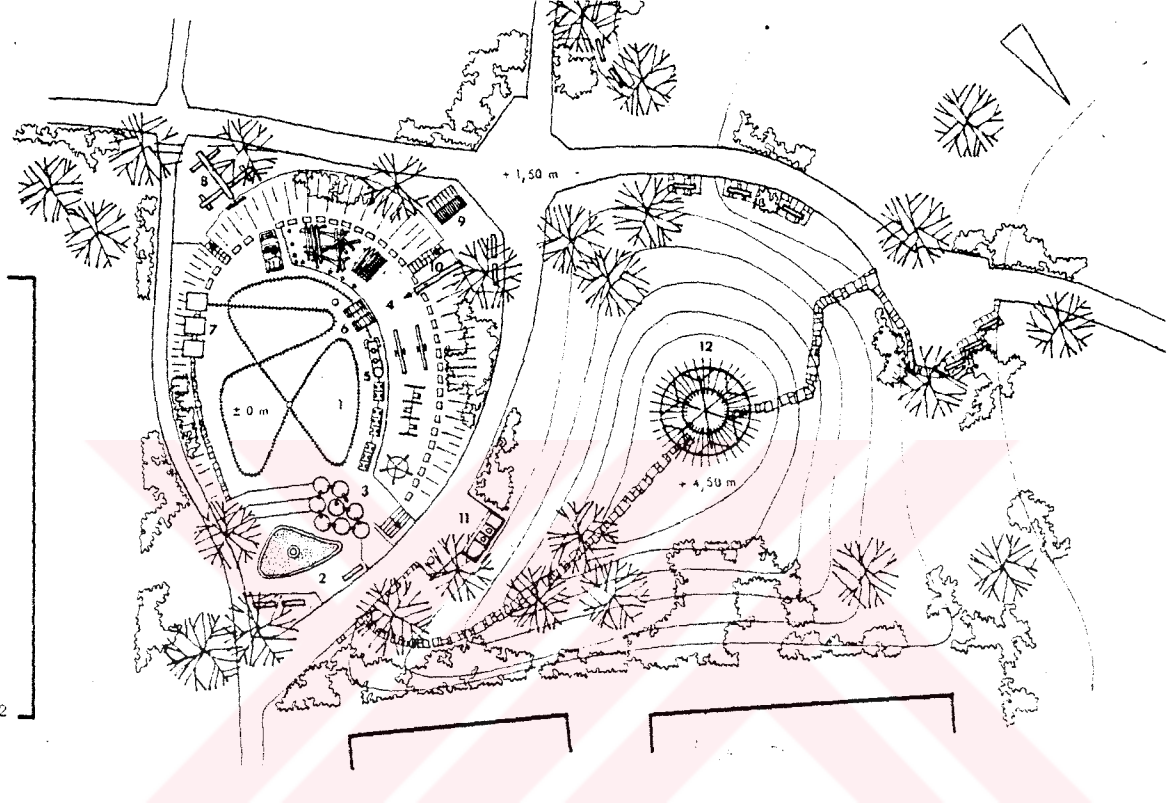
Kış boyunca bir çocuk nerede oynar? Kış aylarında oyun alanları yağmur ve kar altında kalmaktadır. Herkes doğal kayak yerlerine ya da düzenlenmiş kayak tepelerine sahip değildir.

Oyun alanları yaz sonunda etkinliğini kaybeder ve alandaki oyun elemanları kaldırılmaktadır. Karlı, yağmurlu soğuk havalarda oyunun geleceği garanti altına alınmalıdır. Çocukların görüşüne göre kış ayları dönemi en kötüsüdür. Bu dönemde oyun alanına daha fazla ihtiyaç duyulur. Bu nedenle oyun alanları kışında kullanıma uygun olmalı. Mümkün olan bütün eğlenceler temin edilmeli. Kışın oyun alanındaki elemanların kaldırılmamalı, kullanıma hazır vaziyette korunmalı ve bakılmalıdır.

Kış oyunları için bir çadır düşünülebilir. Şişme çadırlar oyun alanında kaydıraklar, salıncak, tırmanma elemanları, kum havuzları, çalışma köşeleri, marangozhane, çocukların el hünerlerini gösterebilecekleri köşeler ... gibi fonksiyonları gerçekleştirebilirsiniz. (Böyle bir çalışma İsviçre, Vösterös Röby Toplu konut bölgesinde gerçekleştirilmiştir.)

2.2.3.13. Kaykay Pisti ve Tepeleri

Birçok ülkede gençlerin yoğun ilgisini çeken kaykay oyunları son yıllarda bizim ülkemizde de gençlerin ve çocukların büyük ilgisini çekmiştir. Gün geçtikçe kaykay meraklılarının artması, park alanlarında bu gibi alanların düzenlenmesini zorunlu kılmıştır. İstanbul'da Vakkorama, kaykay oyunu tanıtımını üstlenmiş ve küçük bir oyun modelini İstanbul'a taşımıştır. Genel kullanıcıya açık kaykay pistinin olmaması, gençlerin ve çocukların bu oyunu caddelerde ve tretuarlarda gerçekleştirmesine neden olmaktadır. Son derece

Resim 11: Küçük Çocuklar İçin Oyun Alanı
 TRACHSEL, A. Zürich-Heiligfeld, Switzerland
 KAYNAK: LEDERMAN, A. TRACHSEL, A., 1960

- 1- Sert Yüzeyler
- 2- Kum Havuzu
- 3- Kürek yarışlarının yapıldığı havuz
- 4- Kum üzerinde kayışla ağaca ve salıncaklara tırmanma
- 5- Tren için beton tünelleri
- 6- Tüpler içinde tırmanma kanatları
- 7- Beton-tüneller içinde istasyonlar
- 8- Ağaç gövdelerinde evler
- 9- Wendy evler
- 10- Kaydırak
- 11- Tuvalet
- 12- Tepenin üst kesiminde çardak gibi pergolayla

heyecanlı, maceracı olan bu oyun, aynı zamanda artistik ve rekabet gücü yüksek, aktif bir oyundur. İstanbul parklarında sadece monoton, düz zeminli, dar hacimli pate istleri bulunmaktadır (Cemil Topuzlu Parkı, Bakırköy Milletler Parkı, örneklerindeki gibi) Bu alanlar çocuklara heyecan verememektedir. Kaykaya heyecan katan tepeler, rampalar, su gibi öğeler yoktur. Bir çok ülkede gençler ve hatta çocuklar arasında kaykay yarışmaları düzenlenmektedir.

2.4. Oyun Öğeleri

Oyun öğeleri oyun alanlarını oluşturan, çocukları oyun alanlarına çeken, onları eğiten, geliştiren, eğlendiren hoşça vakit geçirmelerini sağlayan nesnelerdir. Bu öğeler sabit üniteler olduğu gibi sabit olmayan ünitelerden de oluşmaktadır. Emniyetli ve çok yönlü olarak planlanırlar. Çok çeşitli tip ve şekillerde imal edilmektedirler. Oyun öğelerinin alana doğru yerleştirilmeleri önemlidir. Oyun alanları tektip geleneksel oyun elemanlarından kurtarılmalıdır. Ne yazık ki İstanbul'un çeşitli parklarındaki oyun elemanları klasikleşmiştir. Son yıllarda yapılan birkaç parkda değişik öğelere rastlanmıştır. (Cemil Topuzlu Parkı, Küçük Çamlıca Korusu, Zeytinburnu Parkı....) Bunların güvenliği ise tartışılır.

Oyun öğeleri rastgele seçilmemelidir. Çocukların oyun alışkanlıklarını, oyun ihtiyaçlarını belirleyip onların gelişmelerini ve eğitilmelerini sağlayacak şekilde seçilmelidir. Çocukların zihin, fiziksel ve sosyal gelişmelerine yardımcı olmalıdır. Oyun öğelerinin çeşidine göre öğelerin çocuklarla olan fiziksel ilişkisi, oyundaki sosyal ilişkisi ve alan davranışı Tablo-8'de gösterilmiştir. Buna göre oyun öğeleri aşağıdaki özellikleri taşımalıdır:

- Oyun öğeleri, herşeyden önce çocukların oyun ihtiyaçlarına ve gelişmelerine cevap vermelidir.
- Çocukların güvenli bir şekilde kullanabilmeleri için sağlıklı ve özürlü çocukların antropometrisine uygun olmalı. (Ergonomik olmalı)
- Alandaki eleman sayısı kullanıcılara yetmeli. Açıkta çocuk kalmamalı.

OYUN ÖGELERİNİN OYUN ÖZELLİKLERİ İLE İLİŞKİSİ	OYUN ÖGELERİNİN FİZİKSEL İLİŞKİSİ										SOSYAL İLİŞKİ			OYUN DAVRANIŞLARI								ÖZELLİK		YAŞ GRUP					
	TIRMANMAK	KAYMAK	ASILMAK	ATLAMAK	SALTANMAK	SÜRÜNMEK	ÇEVİRMEK	SICRAMAK	DENGE	SRB. HAREKET	İZOLE	PARALEL	BERABER	KOOPERATİF	AKTİF OYUN	PASİF OYUN	BİLİŞSEL OYUN	YARATICI	DİNLENDİRİCİ	MACERA	EĞİTİCİ	BEÇERİ GELİŞT.	SABİT ÖGE	SABİT OLM. EL.	ESNEK	0-3 YAŞ	4-6 YAŞ	7-12 YAŞ	
OYUN ÖGELERİNİN OYUN ÖZELLİKLERİ İLE İLİŞKİSİ	•																												
	•																												
	•																												
	•																												
	•																												
	•																												
	•																												
	•																												
	•																												
	•																												
	•																												
	•																												
	•																												
	•																												
	•																												
	•																												
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													
•																													

Tablo8 : Oyun Öğelerinin Özellikleri ve çocuklarla olan fiziksel etkileri, oyunda sağladığı sosyal ilişki ve alandaki oyun davranışlarını içeren tablolar

KAYNAK: FRIEDBER, P.M. 1977

- İlişki Kuvvetli
- o İlişki az
- İlişki yok

- Ögelerin sürekli bakım kontrolü yapılmalı.
- Ögeler alana rastgele yerleştirilmemeli, fonksiyonun niteliği ve alanın konumuna göre yerleştirilmeli.
- Değişik amaçlar için kullanılabilecek çok fonksiyonlu olmalıdır.
- Çocuğun ilgisini çekecek renk, boyut ve yapıda olmalıdır.
- Dayanıklı, sağlam olmalıdır. (Oyun türüne göre malzeme seçilmeli. Bunlar; ahşap, alüminyum, P.V.C, fiber, beton, çelik gibi malzemeler olabilir.)
- Çekici olmalıdır, bu dikkati yoğunlaştırma ve hayal gücünü motive edici bir özelliktir.
- Çeşitli gelişim alanlarını birden destekleyebilecek zengin uyarıcıları içermelidir.
- İşbirlikçi, aktif, pasif, bilişsel, düşsel, macera, eğitici oyunlara teşvik etmelidir. Oynamayı teşvik eden grup üyelerinin birarada kullanabileceği özellikte olmalıdır.
- Çocuğun farklı deneyimlerine fırsat vermek için, oyun materyalleri hem gerçek hem de bunların minyatürü olan iki boyutlu örneklerden seçilmelidir.
- Oyun alanında çok sayıda oyun materyalinin olması, eğer bu materyaller kullanışlı değilseler hiçbir değer taşımaz.
- Materyalde yenilik özelliği de önemlidir. Sürekli aynı materyalle oynayan çocuk için materyal çok fonksiyonel olsa bile ilk cazibesini kaybeder. Bu nedenle materyallerin belirli zamanlarda değiştirilmelidir.

Oyun öğelerinin renkleri çocukların beğenisine göre seçilmelidir. Çocukların en çok beğendiği renkler sırasıyla; kırmızı, mavi, yeşil, mor, turuncu ve sarıdır. (18)

Oyun elemanları sınırsız şekilde üretilebilir ve geliştirilebilir.

Aşağıda İstanbul parklarında da en çok kullanılan oyun elemanlarının belli başlı olanları bahsedilmektedir.

- Tırmanma Öğeleri

Kol, bacak ve kasları çalıştırır. Doğal materyal olarak kaya ve ağaç tırmanma elemanı olarak kullanıldığı gibi, tuğla ve betondan yapılan tırman-

(18) AŞKUN, A: "Uyumsuz Çocuklar ve Yatılı Tedavi Okulları-Bölüm 4, Renk ve Uyumsuz Çocuklar" Sy. 100, Y.T.Ü. Üniversitesi Sapanca Kütüphanesi-İstanbul, 1983.

ma elemanları da çocukların ilgisini çekmektedir. Ağaçların esnek dalları, tırmanma fileleri, komando köprüsü sabit tırmanma donatılarından daha çok ilgi çekmektedir. (Resim 12-13)

Sabit öğeleri iplerle tırmanma eylemi bu aktiviteyi güçlendirir.

- Kaydıraklar

Merkeze değil, tepelerin eteklerine yerleştirilmelidir. Bu kum havuzu gibi yumuşak bir zemine inmelidir. Çatıdan aşağıya kaydırılarak da inilebilir. Kayılan yerde kum yerine su da kullanılabilir.

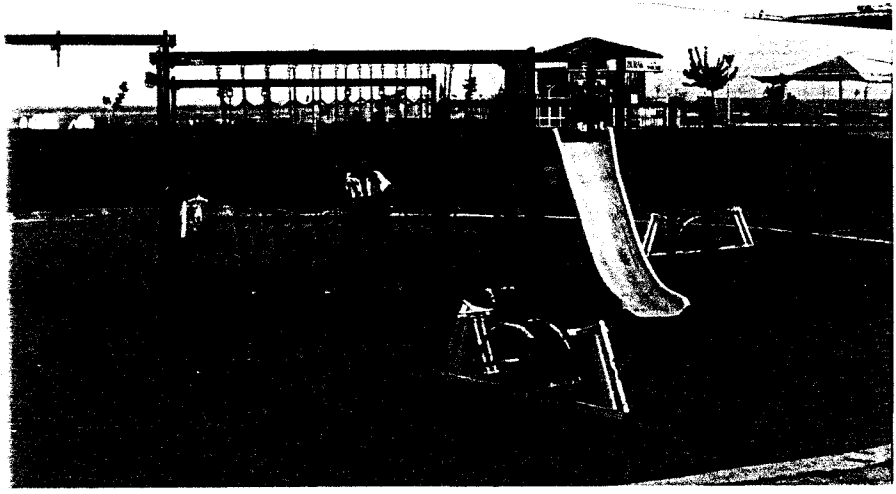
- İp

İplerle oyun İngiltere'de son günlerin yeni oyun akımını oluşturmaktadır. Bu oyun da "Tarzan" türü en çok beğenilenidir. İplerle ağaçtan ağaca, bir platformdan başka bir yere sallanılabilir. Hazrı ise doyulmazdır. 20 yaşından büyük gençleri bile cezbetmektedir. Bu gibi oyunların ilerletilmesi lazımdır. Asma tekniği dikkatli bir şekilde yapılmadığında tehlikeli olmaktadır. Bu oyunlarda çocukların yaşına, oyunun risk durumuna göre zorluluk derecesi ayarlanabilir.

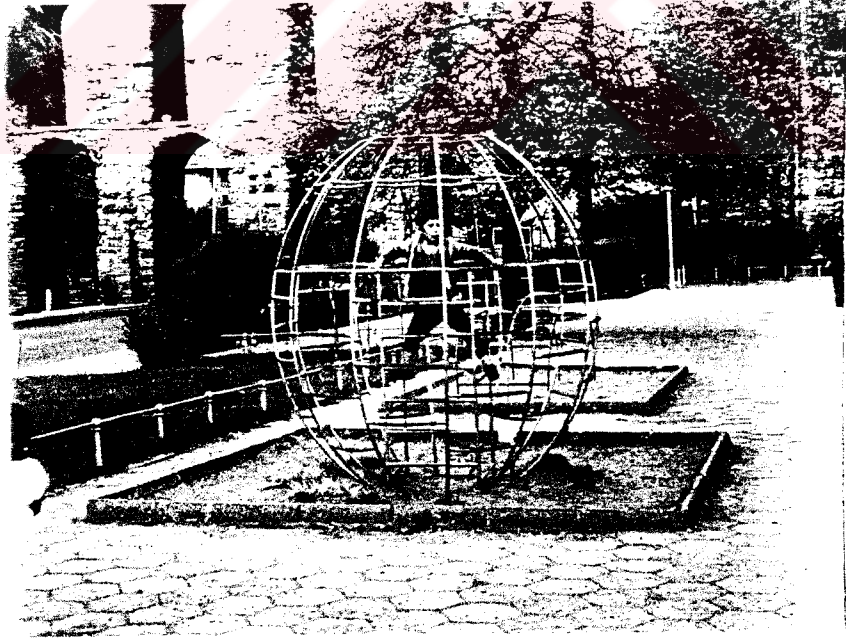
Bütün bunlar için uygun bir platforma, uygun mesafeye ve vücutlarını aşağıya serbest bir şekilde sarkıtabilmeleri için uygun yüksekliğe ihtiyaç vardır. En basit oyun şekli bir ağaç gövdesi etrafına bir ip bağlayarak "Tarzan" olmak, yerden uzanabilecekleri bir dal üzerinde serbest olarak sallanmak. Bu oyun için daha geniş alana ihtiyaç vardır. (Resim, 14)

Kum

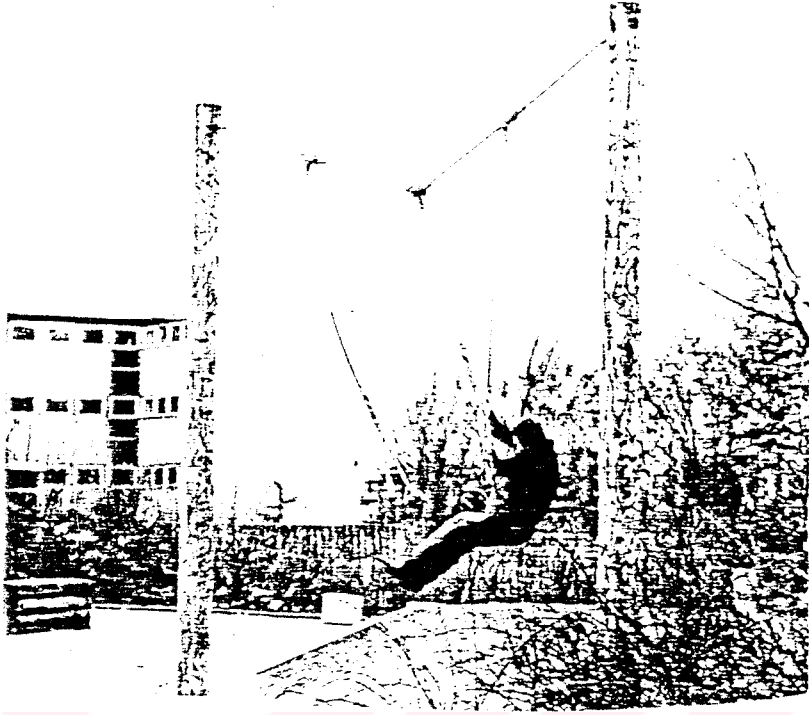
Çocukların herbiri yumuşak ve çok güzel kumla oynamaktan, şatolar inşa etmekten, tüneller kazmaktan, kumdan pastalar yapmaktan ya da hayalindeki herhangi bir oyunu gerçekleştirmekten zevk alırlar. Küçük kum yığınlarının etrafında kum çukurlarını görürüz. Bu da çocukların kumu bir oyun aracı olarak kullanmaktan hoşlandığını göstermektedir. (Resim, 15)

Resim 12: Zeytinburnu-Dericiler Önü park Oyun Alanında Esnek Tırmanma fileleri çocukların ilgisini çekmektedir.
DİNÇ, H. 1992-İstanbul

Resim 13: Sarayhane-50. Yıl Parkında Sabit tırmanma ögesi
DİNÇ, H., 1992-İstanbul

Resim 14: Salıncak iplerle ağaçtan ağaca veya bir platformdan, başka bir platforma sallanılabilir.

DİNÇ, H. 1992-İstanbul

Resim 15. Beşiktaş Sahil Parkı oyun alanında bulunan kum alanı, çocuklar tarafından yoğun ilgi çekmektedir.

DİNÇ, H. 1992-İstanbul

Kum alanlarına dışarıdan köpek, kedi gibi hayvanların girmesi engellenmeli. Kum alanının drenajı önemlidir. İyi bir drenaj hazırlanması gerekir. Kumun derinliği minimum 30 cm olmalıdır, 40-45 cm uygundur. Kum alanları haftada bir dezenfekte edilmeli, belirli peryotlarda alt üst edilmeli ve yılda bir defa değiştirilmelidir. Kum havuzlarının kenarındaki bir çeşme veya su elemanı çocuğun kum ile daha kolay şekil vermesini sağlayacaktır. Geniş açık alanlar çocuğun ölçeğine uygun olarak duvar veya çitle bölünmelidir. Bu alanlar çocuğun bir kenara çekilip inziva ya da mahremiyet hissi yaratacak kadar fazla yüksek olmayan uygun koruyucu perdelerle ayrılmalıdır. Bu kum alanlar içinde bank sabit olmayan plastik elemanlar, yeni yürümeye başlayan çocuklar için alan etrafında bir kafes, kuytu köşeler sağlanmalıdır.

- Su

Çocuklar her ne şekilde olursa olsun buldukları su birikintisi ile oynamaktan büyük zevk alırlar. Yağmurdan sonra oluşmuş su birikintileri çocuklara daima çekici gelmiştir. Ne yazık ki büyükler çocukların suyla oynamasından hoşnut kalmazlar. Su oyunlarının planlanması, uygulanması ya da bakımı ucuz değildir. Büyük maliyet gerektirmeden sağlanabilecek birkaç su oyunu da vardır. Alan içinde fiskiyeler, su hortumları gibi. Su elemanları; doğal su, yürüme havuzu, fiskiyeler, su oyun yapıları gibi şekillere ayrılır. Küçük çocuklar için bir çeşme (kayadan veya ağaçtan) daha uygundur. Doğal su, suni dere veya su yatakları kenarında ufak bir sahilden ibarettir. Yürüme havuzları;

1- Yalnız yürüme amacıyla kullanılan 10-20 cm derinlikteki bir havuz.

2- Daha derin ve etrafı şelalelerle çevrili bir havuzdur. Kışın havuz boşaltılınca şelaleler işlevlerini görürler. (Bkz, Resim. 4)

-Top

Oyun alanlarında rekabeti içeren oyunları artırmak lazımdır. Oyunlar doğal yapıları itibarıyla kuralları içerir. Rekabet ruhu çocuklarda daima vardır. "Ne kadar yükseğe zıplayabilirsin. bu kadar yükseğe zıplayabilirim. ya

sen?!" Rekabet isteyen oyunlar grup oyunları olduğu için yeni kişilerle tanışma imkanı tanır. Bu oyunlar file engelli oyunlar (voleybol, tenis, basketbol, futbol oyunları gibi.)

- Tahtıravalli

Ahşap, demir ve paslanmaz çelikten yapılmaktadır.İstanbul park oyun alanlarının klasik öğelerindendir. Çocuklar üzerindeki sosyal oyun karakteri beraber oyun ilişkisidir. İstanbul parklarındaki tahtıravalli örnekleri Resim 16 ve 17'de gösterilmiştir. Bunları yerleştirirken güneşin yönüne dikkat etmeliyiz. Çocukların yüzü güneşe dönük olmamalıdır.

- Salıncaklar

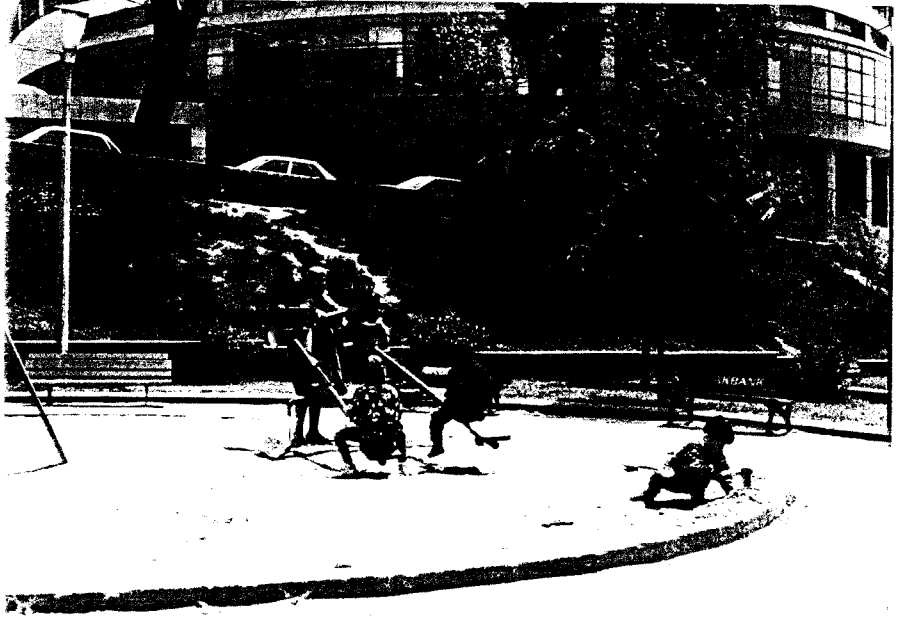
İstenilen şekilde ve kişi sayısında oluşturulan çocukların zevkle kullandığı, genellikle her oyun bahçesinde bulunması gereken elemanlardır. Salıncığın salınımı ve çocuğun salıncaktan zıplama mesafesi düşünülerek etrafında yumuşak bir zemin (kum, çim vb) sağlanmalı. Salıncaktaki oturma elemanının lastik olması emniyeti artırmaktadır. Çocuğun salıncaktan kaymasını engellemektedir. Salıncakların bulunduğu sahanın etrafında koruyucu bariyere ihtiyaç vardır. İnsanların salıncığın önüne çıkmasını engellemiş oluruz. Salıncakların altındaki kumlu alanda iyi bir drenaj esastır. İstanbul parklarında salıncaklar tek eleman olduğu gibi karmaşık oyun elemanlarının bir parçası da olabilir (Resim 18-19)

- Lastikler

Avrupa ülkelerinde çeşitli araçlarla kullanılan bu elemanlar, bizde henüz yeni kullanılmaya başlanmıştır. (Küçük Çamlıca Korusu) Bir salıncakta oturma yeri, tırmanma elemanı, sabit olmayan birimler halinde alan içinde çocukların çeşitli şekillerde değerlendirilmesine sunulabilir. (Resim.20)

-Yüzey İşaretleri

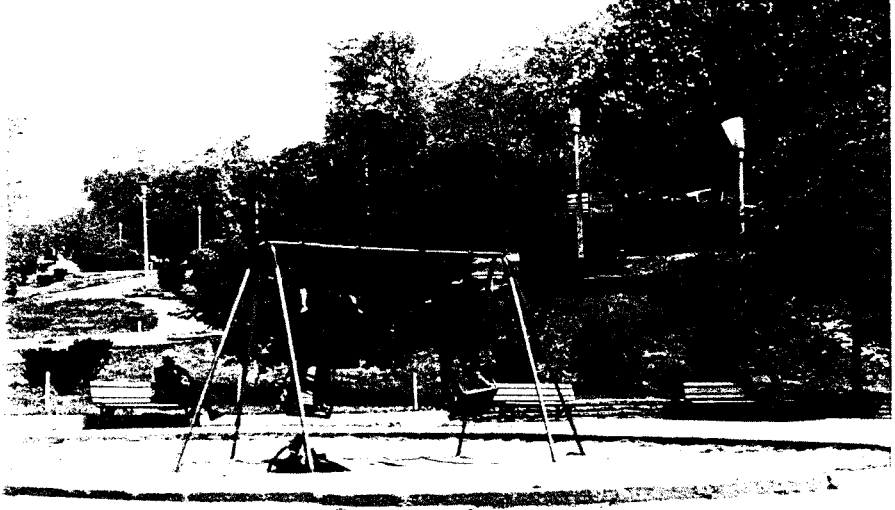
Oyun alanına koyacağımız oyunu, yüzey kaplamasıyla da oluşturabiliriz. Örneğin seksek oyunları, satranç oyunları, paten oyunları için yüzeydeki malzemelerle desen oluşturabiliriz.

Resim 16: İstanbul parklarında sık rastlanan tahtıravalli örneği-Yıldız Yokuşu Parkı
DİNÇ, H. 1992-İstanbul

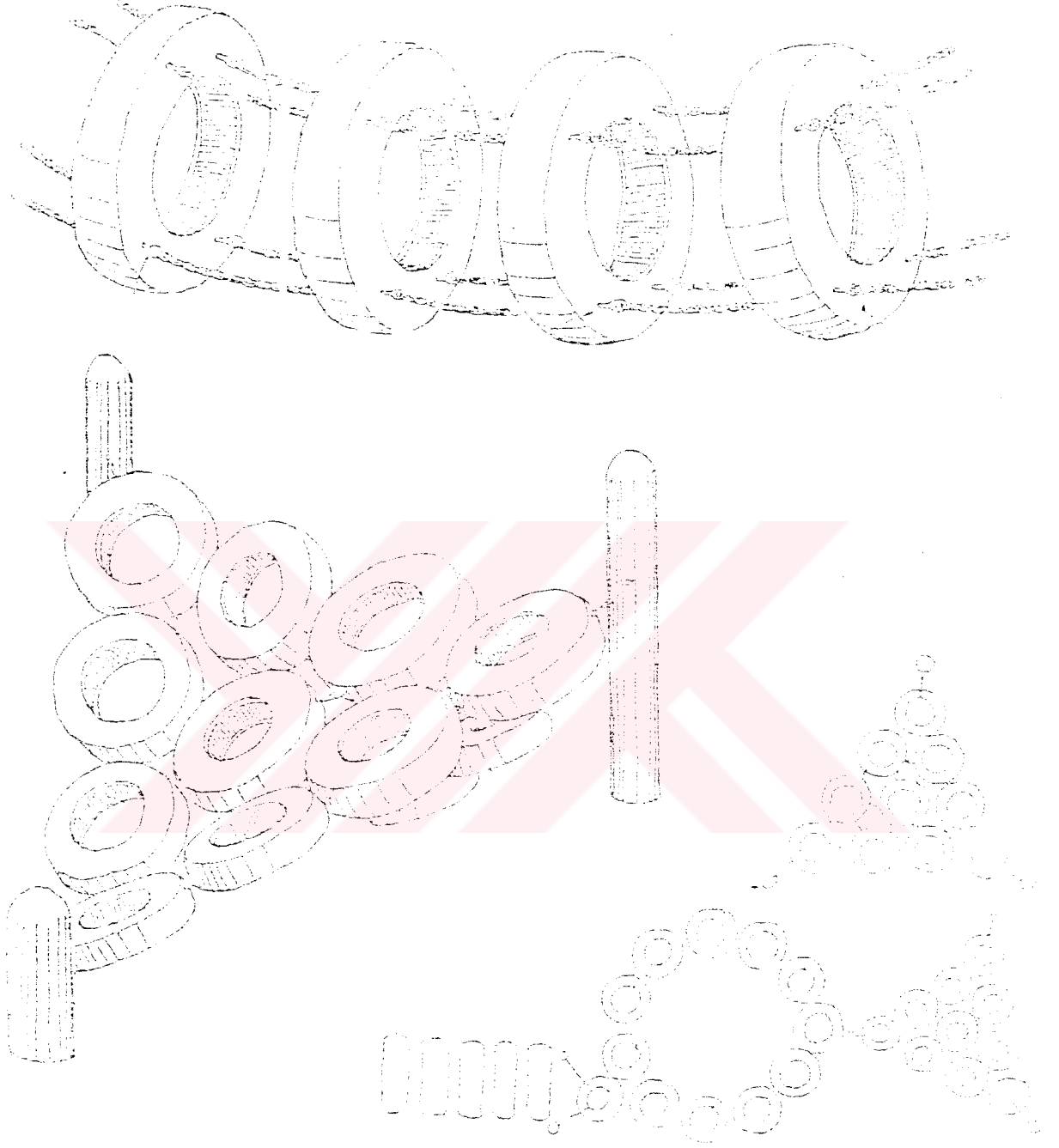
Resim 17: Bakırköy-Zeytinburnu arasındaki milletler parkındaki, PVC malzemeli tahtıravalli
DİNÇ, H. 1992-İstanbul

Resim 19: Yıldız Yokuşu Üzerindeki parkda bulunan tek fonksiyonlu salıncak ögesi. Salıncaklar küçüklerin ilgisini çektiği kadar büyüklerin de ilgisini çekmektedir.DİNÇ, H. 1992-İstanbul

Resim 20: Yıldız Yokuşu üzerindeki park II'deki salıncak karmaşık oyun öge gruplarından birini oluşturmaktadır.
DİNÇ, H., 1992-İstanbul

Resim 20: Oyun alanlarında lastik öge örnekleri

- Düşey Elemanlar

Oyun alanını sınırlayıcı fonksiyonu gördüğü gibi, çeşitli yüksekliklerde yapılarak çocukların atlama engeli oluşturulabilir. Ya da duvar topu oynamak için de düşey elemanlardan yararlanılabilir. Hem mekanı bölücü hem de oyun için fonksiyonel olabilir. Bu düşey elemanlar Cemil Topuzlu Parkında çok kullanılmıştır.

-Oyun Evleri

Değişik tiplerde inşa edilebilir. Çocuk burayı gelecekteki kendi evi olarak görerek düzenlemeye çalışır. İstanbul parklarında oyun evlerine birkaç oyun işlevini içeren oyun öğeleriyle beraber rastlamaktayız. (Çamlıca Korusu oyun alanları gibi)

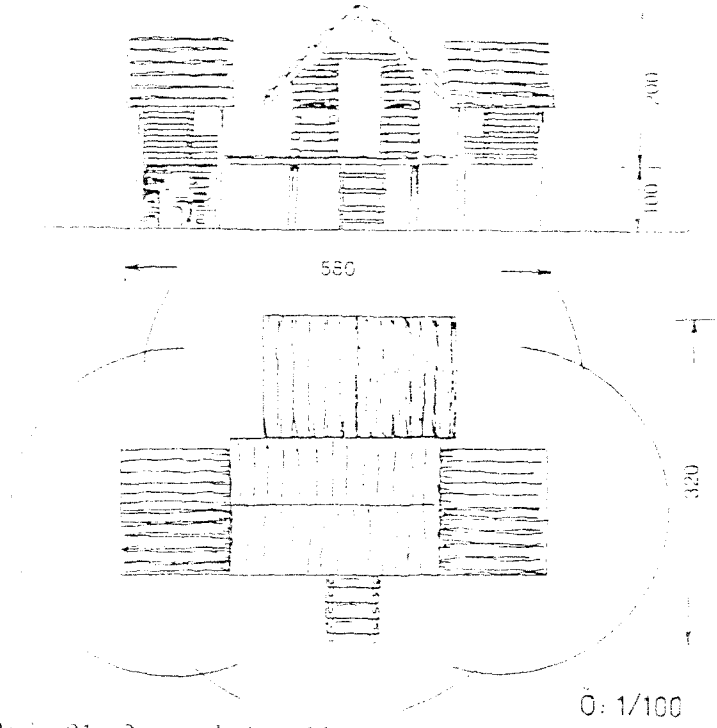
Örneğin: Pencerelerine perde, masasına örtü koyar. Hatta bu evleri kendileri inşa etmek isterler. (Resim 21)

- Tünel

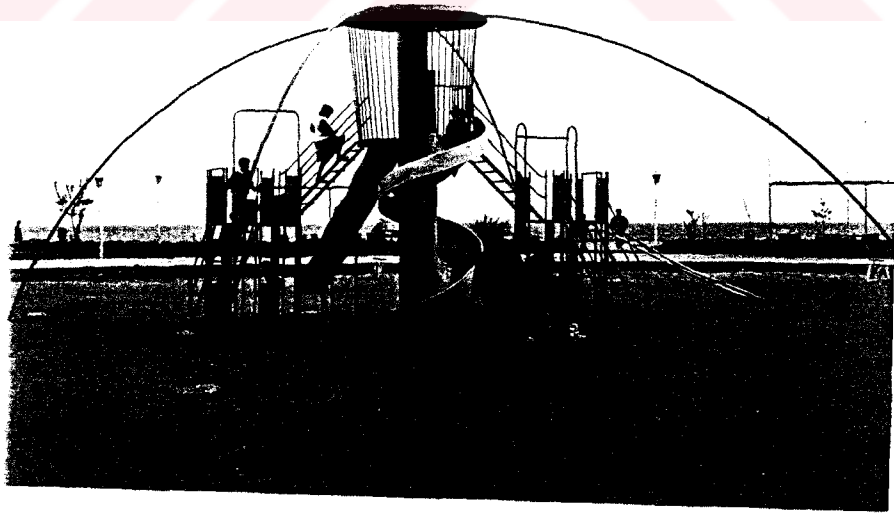
Çocuğun araştırma ve merak duygusunu kuvvetlendirir. Minimum 1 m derinliğinde olmalıdır. Büyük beton bütlerden trenlerin içinden geçeceği demir kafes şeklinde inşa edilir.

-Karmaşık Oyun Öğeleri

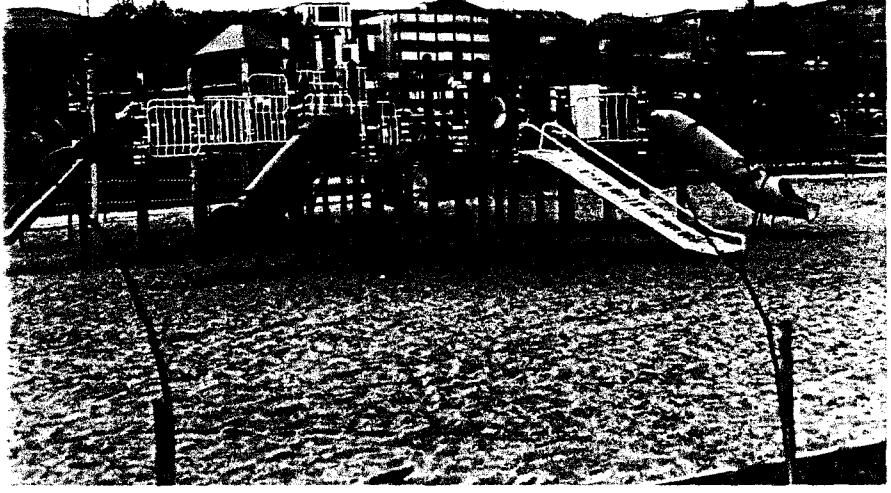
Birkaç oyun öğelerinin biraraya gelmesinden oluşur. Çok işlevseldir. Fiziksel gelişmeyi sağlar. Son zamanlarda İstanbul'daki parklarda çok sık kullanılmaktadır. Kayma, tırmanma, sallanma, denge gibi fiziksel davranışların bir arada gerçekleştiği oyun öğeleridir. Bunlar sabit oyun öğeleridir. Sınırlı büyüklükteki alanlarda oldukça işlevseldir. (Resim 22-23-24)

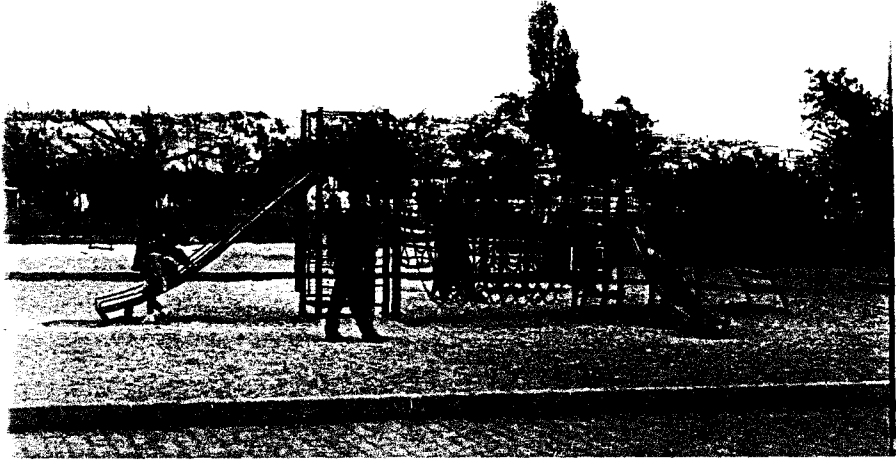
Resim 21: Oyun evleri evcilik gibi oyunların oynanması açısından çocukların yoğun ilgisini çekmektedir. Birbirlerini ziyaret etmeleri için birbirine geçilebilen evden oluşmuştur. Kapladığı alan evlerden 2 m. mesafe oyun sonu kalacak şekilde toplam 8x10m'dir.

Resim 22: Zeytinburnu Dericiler önü karmaşık oyun elemanları
DİNÇ, H., 1992-İstanbul

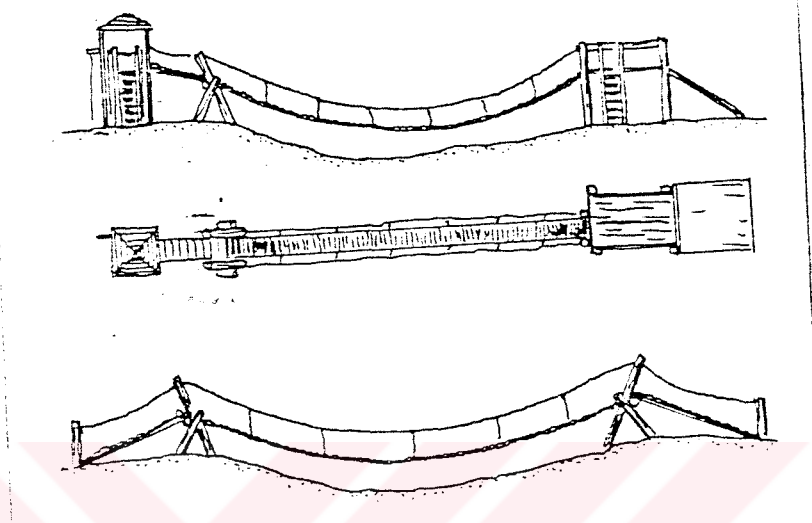
Resim 23: Bakırköy Milletler Parkı karmaşık oyun elemanları grubu
DİNÇ, H. 1992-İstanbul

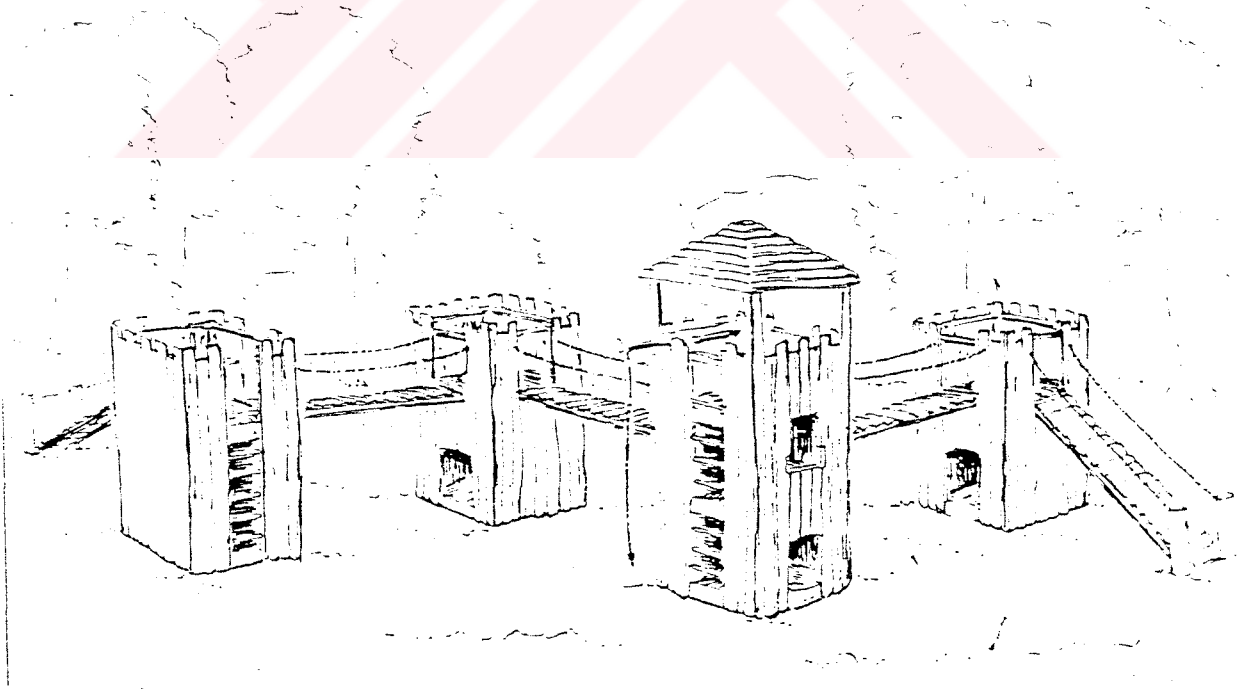
Resim 24: Eyüp Haliç çevresi I. karmaşık oyun elemanları grubu
DİNÇ, H. 1992-İstanbul

Köprüler:

Köprüler çocukların ilgisini çekmektedir. Sabit olabildiği gibi yarı esnek olup çocuklara büyük heyecanlar da tattırmaktadır. Bir tepeden diğerine, bir sert yüzey üzerinde olduğu gibi yüzme havuzları üzerinde de yapılabilirler. 6-12 yaş gruplarının son derece hoşuna gittikleri elemanlardır.

Resim 25: Esnek asma köprüler çocukların yoğun ilgisini çekmektedirler. (Resim 24, Komando köprüleri)

Resim 26: Köprüler birden fazla kuleler arasında bağlantı geçişi olarak kullanıldığında çocuklarda macera hissi doğurmaktadır.

KAYNAK: FRIEDBER, P.M. 1977

3. BÖLÜM : İSTANBUL PARKLARINDA OYUN İŞLEVİ VE ÖGELERİ

Bir önceki bölümde de bahsedildiği gibi oyun alanlarında oyun işlevinin gerçekleşebilmesi oyun alanlarının çocukların güvenli bir şekilde erişebilecekleri mesafe içinde konumlanmasına, içerdiği oyun öğelerinin karakterine ve alanda gerçekleşen oyunun çekiciliğine bağlıdır. Bu bölümde İstanbul Kenti Park oyun alanının oyun işlevi ve içerdiği oyun öğelerinin karakterleri irdelenmiştir.

İstanbul park oyun alanlarında oyun işlevi nedir, nasıl gerçekleşmekte, oyun öğeleri nelerdir ve bu oyun alanları çocukların gelişmelerini (Fizyolojik Sosyal-ruhsal) nasıl etkilemektedir?

Bu sorulara cevap verebilmek için İstanbul'un çeşitli semtlerindeki oyun alanları gezilmiş, içerdiği oyun öğeleri, ergonomik özellikleri, çocuklar üzerindeki fiziksel etkisi, alan içindeki sosyal ilişkisi, çocuğun alandaki oyun davranışı, bu alanların konumlanması ve güvenilirliği; belirlenmiştir. Bu incelemeler de yapılan gözlem oyun öğelerinde yapılan antropometrik ölçüleri, çocuklarla ve ebeveynlerle yapılan anket görüşmeleri, fotoğraflar, kütüphanelerini anakent Belediyesi çeşitli ilçe belediyelerinin (Kadıköy-Beşiktaş Belediyesi), planlama dairesi birimleri ve çeşitli ülkelerdeki oyun alan tasarımları, planlama ilkeleri oyun işlevini belirlemede yardımcı olmuştur.

İstanbul'da hızla artan nüfusuyla, yetersiz teknik altyapısı ile beraber çarpık bir kentleşme yapısı oluşturmuştur. Yapılan teknik alt yapı çalışmaları yetersiz kalmakta güngeçtikçe kentin yapılaşmasıyla beraber açık yeşil alanlar azalarak; yerlerini konutlara bırakmışlardır. İstanbul'da 1985 yılından itibaren her 5 senede bir yapılan nüfus ve kişi başına düşen yeşil alan miktarlarını incelediğimizde aktif yeşil alanların ne kadar yetersiz olduğu ortaya çıkacaktır (Tablo 9)

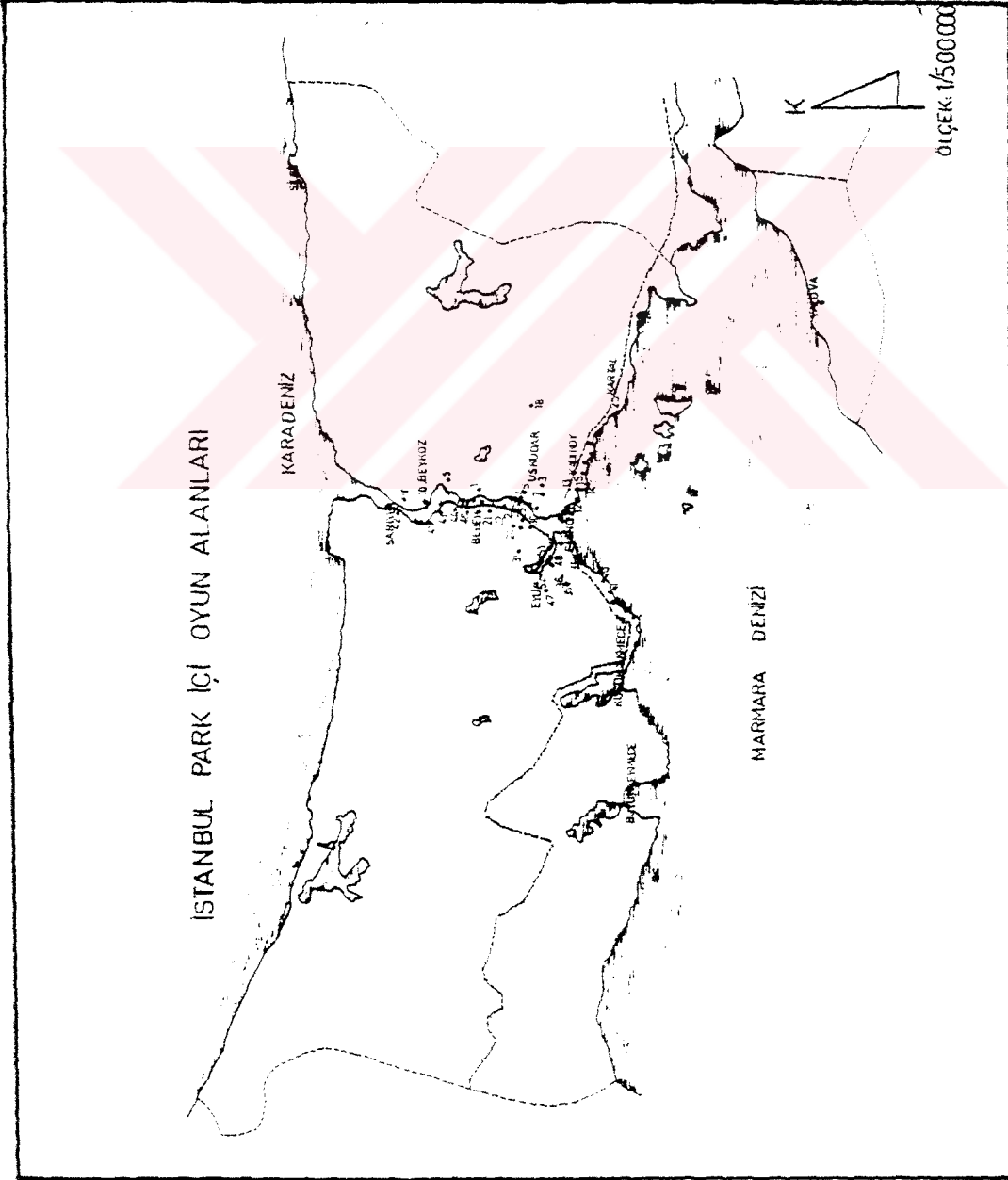
SENE	NÜFUS	TOPLAM AKTİF YEŞİL ALAN (Ha.)	KİŞİ BAŞINA DÜŞEN AKTİF YEŞİL ALAN MİKTARI m ² /kişi
1985	5.464.000	7.171 Ha.	1.3
1990	6.836.000	1075 Ha.	2.4
1992	7.500.000	1955 Ha.	2.6m ²

Tablo:9 1985-1992 Yılları Arasında İstanbul'da Nüfus ve Aktif Yeşil Alan Miktarı.

KAYNAK: Devlet İstatistik Enstitüsü İstanbul Anakent Belediyesi Planlama Dairesi (1993).

1985 yılında İstanbul'da nüfus 5.6464.000 kişi iken kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarı 1.3 m² dir. 1992 yılında ise nüfus 7.500.000; kişi başına düşen aktif yeşil miktarı 2.6 m² dir. Yapılan incelemeler kişi başına düşen aktif yeşil alan mitarını yıl içinde 1.3 m² arttığı ve bu oranın artırılacağı bildirilmektedir. İlçelere göre kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarlarını incelersek; kişi başına en fazla aktif yeşil alanı olan ilçeler; Beykoz 14.4 m²/kişi, Sarıyer 13.7 m²/kişi Eminönü 8.5 m²/kişi, Beşiktaş 7.6 m²/kişi; kişi başına aktif yeşil alan miktarı az olan ilçeler ise Gaziosmanpaşa ve pendik ilçesi 0.20 m²/kişi, Ümraniye 0.4 m²/kişi, Kartal 0.6 m²/kişi, Kadıköy 1 m²/kişi.

İstanbul Anakent Belediyesi Planlama dairesinin yaptığı incelemede; İstanbul'da 753 adet çocuk oyun alanı mevcuttur. Bunların 304 tanesi müstakil, 449 tanesi park içi oyun alanlarıdır. Toplam oyun alan miktarı 623.592 m² dir. 1992 yılın nüfus saptamalarına göre İstanbul'da çocuk nüfusu (0,12 yaş) 6.928.800 kişi. Çocuk başına düşen oyun alan miktarı 0.09 mg/kişi dir. Kentsel birimde çocuk oyun alanlarında kişi başına düşmesi gereken alan miktarı 1,5 m²/kişidir. (Bkz.Tablo 4) İstanbul kentide olması gereken toplam oyun alan büyüklüğü 10.393.200 m² olması gerekir. Karşımıza 7.769.608 m² çocuk oyun alan açığı çıkmaktadır, bu yaklaşık olarak mevcut oyun alanın 17 katı kadardır. Birçok Park-Bahçe bölge şefliklerine yada ilçe belediyelerine bağlı bulunan çocuk oyun alanlarının miktar yetersizliği yanında bu alanların planlama ilkelerine uymadıkları gerçek bir oyun alan niteliğini taşımadıkları

HA RITA_1: "Oyun İşlevi ve Öğeleri İncelenmiş 64 Park Oyun Alanları", DİNÇ.H.

İSTANBUL PARK VE BAĞÇELER MÜDÜRLÜĞÜNE BAĞLI ANADOLU YAKASINDAKİ PARK İÇİ OYUN ALANLARI

- 1 USKUDAR ÇENGELÇAYI PARKI
- 2 USKUDAR PAŞA YATIRIM SAHİL PARKI
- 3 USKUDAR ÇARLIKA KORUSU
- 4 USKUDAR İSKELE PARKI
- 5 USKUDAR ÜÇERÇİ PARKI
- 6 USKUDAR DOĞANLAR PARKI
- 7 USKUDAR KESKİ İKİLEİ PARKI
- 8 USKUDAR ŞENİPŞAŞA PARKI
- 9 USKUDAR BAĞLARBAŞI YOLU PARKI
- 10 BEYKOZ ÇARŞI
- 11 BEYKOZ ANADOLU KAVAAĞI
- 12 KADIKÖY KODA PARKI
- 13 KADIKÖY YÖĞÜRLÜÇÜ PARKI
- 14 KADIKÖY FENERBAHÇE PARKI
- 15 KADIKÖY KALANİŞ SAHİL PARKI
- 16 KADIKÖY YENİ SAHİL PARKI
- 17 KADIKÖY KATİŞÜDÜŞİ PARKI
- 18 KADIKÖY KARAYİLLİ BELEDİYE PARKI
- 19 KADIKÖY GÖZTEPE 60 YA. PARKI
- 20 KADIKÖY İDELETEPE 50 YA. OYUN ALANI

İSTANBUL PARK VE BAĞÇELER MÜDÜRLÜĞÜNE BAĞLI AVRUPA YAKASINDAKİ PARK İÇİ OYUN ALANLARI

- 21 BEBEK PARKI
- 22 FİRİNGİŞİN ANLANTİKOL SAHİL PARKI
- 23 CEMAL TONALILU PARKI
- 24 YILDIZ YAKUŞU PARKI
- 25 BEŞİNTAŞ SERENCEBET PARKI
- 26 BEŞİNTAŞ İSKELE PARKI
- 27 ESENTEPE ÇODUK PARKI
- 28 BEŞİNTAŞ YILANUR PARKI ALANI
- 29 ŞİŞİ FULFA Mİ ÇEVREDEKİ KÜLTÜREL PARKI
- 30 FİDİKULU PARKI
- 31 F. SİMPAŞA PARKI
- 32 HASKÖY İSKELE PARKI
- 33 FATİH MOCANUSİDE PAŞA ANITI
- 34 FATİH EĞİTİM KURUMU PARKI
- 35 ANADOLU BELEDİYESİ ÇEVRESİ PARKI
- 36 50 YA. PARKI
- 37 SİRKETİ YENİKAPU ARASINDAKİ PARKI ALAN
- 38 SAKIZÇI PARKI
- 39 FLORİA ATATÜRK ORMANI
- 40 ZEYİTLİBAĞI DÜĞÜMLÜ OYUN ALANI
- 41 ZEYİTLİBAĞI BAKIRKÖY SAHİL PARKI ALAN
- 42 SARIYER İSKELE PARKI
- 43 SARIYER ÇARŞIYA SAHİL PARKI ALAN
- 44 SARIYER YENİKÖY SAHİL PARKI
- 45 S. KÖR KURUCUOĞLU SAHİL
- 46 EYİĞÖZÜ YOLU ARASINDAKİ PARKI
- 47 FULFA 19 MAYIS PARKI
- 48 TEKEL OYUN ALANI
- 49 ZAFER PARKI
- 50 KADIKÖY PARKI
- 51 SİĞİRCE MEZARLIĞI 22 YA. PARKI 50
- 52 EYÜP HALIÇ KASIM PAZARI ALANI

**PARKVE BAHÇELER MÜDÜRLÜĞÜNE BAĞLI AVRUPA
YAKASINDAKİ PARK İÇİ OYUN ALANLARI**

İstanbul Beyoğlu Bölge Şefliği **Alan (m²)**

1- Bebek Parkı Oyun Alanı	600 m ²
2- Kuruçeşme-Arnautköy üzeri sahip parkları	850 m ²
3- Cemil Topuzlu Parkı	840 m ²
4- Yıldız Yokuşu Parkı	450 m ²
5- Serencebey Parkı	300 m ²
6- Beşiktaş İhlamur Parkları	356 m ²
7- Şişli-Fulya Mh.Cevdet Kudret	350 m ²
8- Kasımpaşa Parkı	250 m ²
9- Hasköy İskele	400 m ²
10- Fındıklı parkı	100 m ²
11- Beşiktaş iskele Parkı	250 m ²
12- Esentepe Çocuk Parkı	800 m ²
Toplam	6.146 m ²

İstanbul Fatih bölge Şefliği

1- Fatih-Kocamustafapaşa park	1000 m ²
2- Fatih-Edirnekapi parkı	700 m ²
3- Anakent Belediyesi Çevresi Park	650m ²
4- 50. yıl Parkı Oyun Alanı	1100 m ²
5- Sirkeci - Yenikapı Arasındaki Parklar	740 m ²
Toplam	4.190 m ²

İstanbul Florya Bölgesi Şefliği

1- Sakızağacı parkları	450 m ²
2- Florya Atatürk Ormanı	1.250 m ²
3- Zeytinburnu Dericiler önü parkı	3.400 m ²
4- Zeytinburnu-Bakırköy Sahil Pakları	450 m ²
Toplam	7.250 m ²

Tablo 10: Park-Bahçeler Müdürlüğüne Bağlı Avrupa Yakasındaki Parkiçi Oyun Alanları

KAYNAK: İstanbul Park-Bahçeler Müdürlüğü

**İSTANBUL PARKVE BAHÇELER MÜDÜRLÜĞÜNE BAĞLI
AVRUPA YAKASINDAKİ PARK İÇİ OYUN ALANLARI**

<u>İstanbul Sarıyer Bölge şefliği</u>	<u>Alan (m²)</u>
1- Sarıyer İskele Parkı	450 m ²
2- Sarıyer-Tarayya Sahil Parkı	800 m ²
3- Sarıyer-Yeniköy Sahili	600 m ²
4- Sarıyer-Kireçburnu sahili	3.450 m ²
5- Emirgan durak arkası park	650 m ²
Toplam	5.950 m ²

<u>İstanbul Haliç Çevresi Bölge Şefliği</u>	
1- Eyüp-19 Mayıs Parkı	150 m ²
2- Tekel Önü parkı	200 m ²
3- Zafer Parkı	250 m ²
4- Kadir Parkı	800 m ²
5- Sütlüce Mezbaha yanı parkları	590 m ²
6- Eyüp-Haliç Çevresi Parkları	425 m ²
Toplam	2.375 m ²

İstanbul'da Parklar İçindeki	
Toplam Oyun Alan Miktarı	<u>37.006 m²</u>

Tablo 11: Park-Bahçeler Müdürlüğüne Bağlı Avrupa Yakasındaki Parkiçi Oyun Alanları

KAYNAK: İstanbul-Park ve Bahçeler Müdürlüğü

**İSTANBUL PARKVE BAHÇELER MÜDÜRLÜĞÜNE BAĞLI
ANADOLU YAKASINDAKİ PARK İÇİ OYUN ALANLARI**

<u>İstanbul Doğancılar Bölge Şefliği</u>	<u>Alan m²</u>
1- Üsküdar-Çengelköy Parkı Oyun Alanı	300 m ²
2- Üsküdar-Paşa limanı sahil parkı	300 m ²
3- Üsküdar-Çamlıca korusu Oyun Alanı	2.000 m ²
4- Üsküdar-İskele Parkı Oyun Alanı	800 m ²
5- Üsküdar-Çiçekçi Parkı Oyun Alanı	570 m ²
6- Üsküdar-Doğancılar Parkı Oyun Alanı	300 m ²
7- Üsküdar-Kııkılı Millet Parkı Oyun Alanı	300 m ²
8- Üsküdar-Şemsipaşa Parkı Oyun Alanı	650 m ²
9- Üsküdar-Bağlarbaşı Meydan Parkı	300 m ²
10- Beykoz Çayırı Oyun Alanı	1935 m ²
11- Beykoz-Anadolu Kavağı Oyun Alanı	950 m ²
Toplam	8.405 m ²

İstanbul Göztepe Bölge Şefliği

1- Kadıköy-Moda Parkı	800 m ²
2- Kadıköy-Yoğurçu Parkı	150 m ²
3- Kadıköy-Fenerbahçe Parkı	350 m ²
4- Kadıköy-Kalamış Sahil Parkı	150 m ²
5- Kadıköy-Yeni Sahra Parkı	150 m ²
6- Kadıköy-Kayışdağı Parkı	200 m ²
7- Kadıköy-Hürriyet-i Ebediye Parkı	220 m ²
8- Kadıköy-Göztepe 60. yıl Parkı	220 m ²
9- Kartal İdealtepe 50. yıl Ormanı	450 m ²
Toplam	2.690 m ²

Tablo 12: Park-Bahçeler Müdürlüğüne Bağlı Avrupa Yakasındaki Parkiçi Oyun Alanları

KAYNAK: İstanbul-Park ve Bahçeler Müdürlüğü

görülmüştür. Son yapılan parklar dışında diğer parkların klasik birkaç oyun elemanları dışında oturma banklarından ve gelişigüzel tasarlanmış bir bitkilendirmeden oluştuğu görülmektedir. Bu parkların çoğunda da oyun elemanı yoktur. Bazı parklar küçük olduğu için herhangi bir düzenleme yapılmamıştır. Oyun alanları karakter, oyun işlevi ve öğeleri bakımından birbirine benzerlik gösterdiği için bu İstanbul park oyun alanı incelemeye alınmıştır. Bu alanlar Tablo 10-11-12 de listeye verilmiştir. Harita-1'de gösterilmiştir.

İstanbul 64 park oyun alanının hangi oyun alan tipini oluşturduğu, içerdiği oyun öğeleri, öğelerin hangi yaş grubu çocuklarına hitap ettiği, bu öğelerin çocuklar üzerindeki fiziksel etkisi, sosyal ilişkisini ve davranış özellikleri yapılan incelemeler sonunda belirlenmiştir.

64 park oyun alanında yapılan gözlem, anket ve ölçmeler neticesinde değişik oyun öğelerine sahip, en çok kullanılan oyun alanları özellikleri fotoğraflarla beraber Ek-1'de sunulmuştur: 64 park oyun alanının oyun alantipi içerdiği oyun öğeleri, alan büyüklükleri, Ek-2' de ayrı ayrı gösterilmiştir. Bu 64 park oyun alanlarında oyun öğelerinin oluşturduğu oyun işlevini belirleyebilmek için, son yapılan 20 park oyun alanı ve öğelerini incelemede öncelik alınmış (değişik oyun öğelerini içermesi) ve diğer 44 park ise aynı oyun işlevini taşıdığı için genel bir başlık altında toplayıp incelenmiştir. (Tablo 13)

Oyun öğeleri, çocuk üzerindeki fiziksel etkisi, oyun sağladığı sosyal ilişki ve alandaki davranışları hitap ettiği yaş grupları, malzemeleri, emniyeti açısından Ek-3'de bölümünde tablolar halinde irdelenmiş ve her oyun alanının oyun öğelerinin işlevsel açıdan taşıdığı değer Ek-4 bölümünde gösterilmiştir.

İstanbul genelinde park oyun alanlarında oyun işlevi ve içerdiği öğelerin çocuklar üzerindeki fiziksel etkisi, sağladığı sosyal ilişki ve oyun davranışı Grafik-1'de, gösterilmiştir.

- 1- Kuruçeşme Cemil Topuzlu Parkı Oyun Alanları.
 - 2- Şişli Cevdet Kudret Parkı.
 - 3- Beşiktaş Sahil Parkı Oyun Alanı.
 - 4-Yıldız Yokuşu Üzerindeki Oyun Alanı.
 - 5- Beyoğlu Kasımpaşa Parkı Oyun Alanı.
 - 6- Kuruçeşme Parkı Oyun Alanı.
 - 7- Bebek Parkı Oyun Alanı.
 - 8- Sakızağacı Parkı Oyun Alanı.
 - 9- Üsküdar Çamlıca Korusu Oyun Alanı.
 - 10- Üsküdar Millet Parkı Oyun Alanı.
 - 11- Üsküdar Çengelköy Parkı Oyun Alanı.
 - 12- Zeytinburnu Bakırköy Sahil Parkı Oyun Alanı.
 - 13- Zeytinburnu Dericiler Önu Park Oyun Alanı.
 - 14- İstanbul Sirkeci Yenikapı Arası Sahil Parkı Oyun Alanı.
 - 15- Fatih Saraçhane 150. Yıl Parkı.
 - 16- Anakent Belediyesi Yanı Park Oyun Alanı.
 - 17- Eyüp 19 Mayıs Parkı Oyun Alanı.
 - 18- Eyüp Haliç Çevresi Parkı 1.
 - 19- Eyüp Haliç Çevresi Parkı 2.
 - 20- Haliç Sütlüce Mezbaha yanı Parkı
- 44 Klasik (Salıncak, Kaydırak, Tahtıravalli, Denge Ögeleri) içeren Park oyun Alanları

Tablo: 13 İstanbul 20 Park Oyun Alanlarında Oyun İşlevi ve Ögeleri İncelenen Oyun Alanları.

3.1. Bulguların Değerlendirilmesi:

Yapılan incelemelere göre İstanbul park oyun alanlarında en çok rastlanan oyun öğeleri klasik hale gelmiş salıncak, kaydırak, tırmanma elemanı, tahtıravalli ve kum havuzudur.

64 tane İstanbul park oyun alanlarından 61 tanesi klasik oyun öğeleri içererek; Geleneksel oyun alan tipini oluşturmaktadır. Diğer 34 tane oyun alanı (Cemil Topuzlu Parkı, Zeytinburnu-Bakırköy arası Milletler Parkı I ve II kısım) çağdaş oyun alan tipini oluşturmaktadır.

Bunlardan Cemil topuzlu parkı oyun alanı peyzaj mimarı tarafından tasarlanmış oyun alanıdır. Bu parkta klasik oyun öğelerinin yerine (sallanma, kaydırak, tahtıravalli) tırmanma ve denge elemanları ağırlıkta kullanılmıştır. (Bkz. Ek-1)

Bakırköy Milletler parkında oyun öğeleri hazır üniteler halinde çok fonksiyonlu öğelerden oluşmakta ve bu öğeler dışında alanda WC, çeşme, kaykay alanı, dinlenme alanları bulunmaktadır. (Bkz. Ek-1)

Ek-2'de sunulan tablolarda 64 park oyun alanının içerdiği öğeler ve oyun alan tipleri gösterilmiştir.

İstanbul park oyun alanlarında yoğun yer tutan bu klasik oyun öğelerinin çocuklar üzerindeki fiziksel özellikleri, çocukların oyundaki sosyal ilişkisi, alandaki oyun davranışları ilişkisi Ek-3'te tablolar halinde gösterilmiştir. 64 parkın 40 tanesinde klasik tek fonksiyonlu oyun öğeleri bulunmaktadır. 20 park oyun alanında ise öğeler oyun işlevi açısından aynı özelliklere sahip fakat farklı tasarımlarda, çok fonksiyonlu oyun öğelerinin bir araya gelmesiyle oluşmuştur.

İstanbul 60 park oyun alanında oyun işlevinde oyun öğelerinin çocuklar üzerindeki fiziksel ilişkilerine (sallanmak, tırmanmak, kaymak, asılmak, atlamak, sürünmek, denge, çevirmek... gibi oyun karakterleri); çocuğun oyundaki sosyal ilişkilerine (izole, paralel, beraber, kooperatif ilişki) ve çocuğun alandaki oyun davranışlarına göre (aktif, pasif, düşsel, bilişsel, eğitici oyun) etkileri ayrı ayrı Ek-3'te tablolar halinde verilmiştir. Ayrıca öğelerin çocuklar tarafından az ya da çok tercih durumları, malzeme türleri, hitap ettiği yaş

grupları, emniyet durumları bu tablolarda gösterilmiştir.

Ek-3'te her oyun ögesinin çocuklar üzerindeki fiziksel özelliği, alandaki sosyal ilişkisi ve alan davranışları incelendikten sonra her oyun alanının oyun öğelerinin fiziksel niteliği, sosyal ilişkisi ve davranış özellikleri Ek-4'te grafikler halinde gösterilmiştir. Bu grafiklerin her park oyun alanına göre oyun işlevi Tablo-14'de gösterilmiştir.

Tablo-14'de görüldüğü gibi 64 park oyun alanında oyun davranışı aktif oyundur. Çocukların birbirleriyle olan sosyal ilişkisi ise oldukça zayıftır. 51 park oyun alanında paralel oyun ilişkisi vardır. Çocuklar bu oyun alanlarında birbirinden bağımsız şekilde oyun öğelerini kullanmaktadırlar. İkinci bir kişiye gerek duymadan alanda oynayabiliyorlar. Sadece 1 parkta (Haliç-Sütlüce Mezbaha Yanı Parkı) bulunan oyun öğelerinde çocukların beraber oyun karakteri göstermektedir. 6 park oyun alanında beraber ve paralel oyun ilişki eşdeğerdedir. 2 park oyun alanında paralel ve izole oyun ilişkisi, 2 parkta izole oyun ilişkisi vardır.

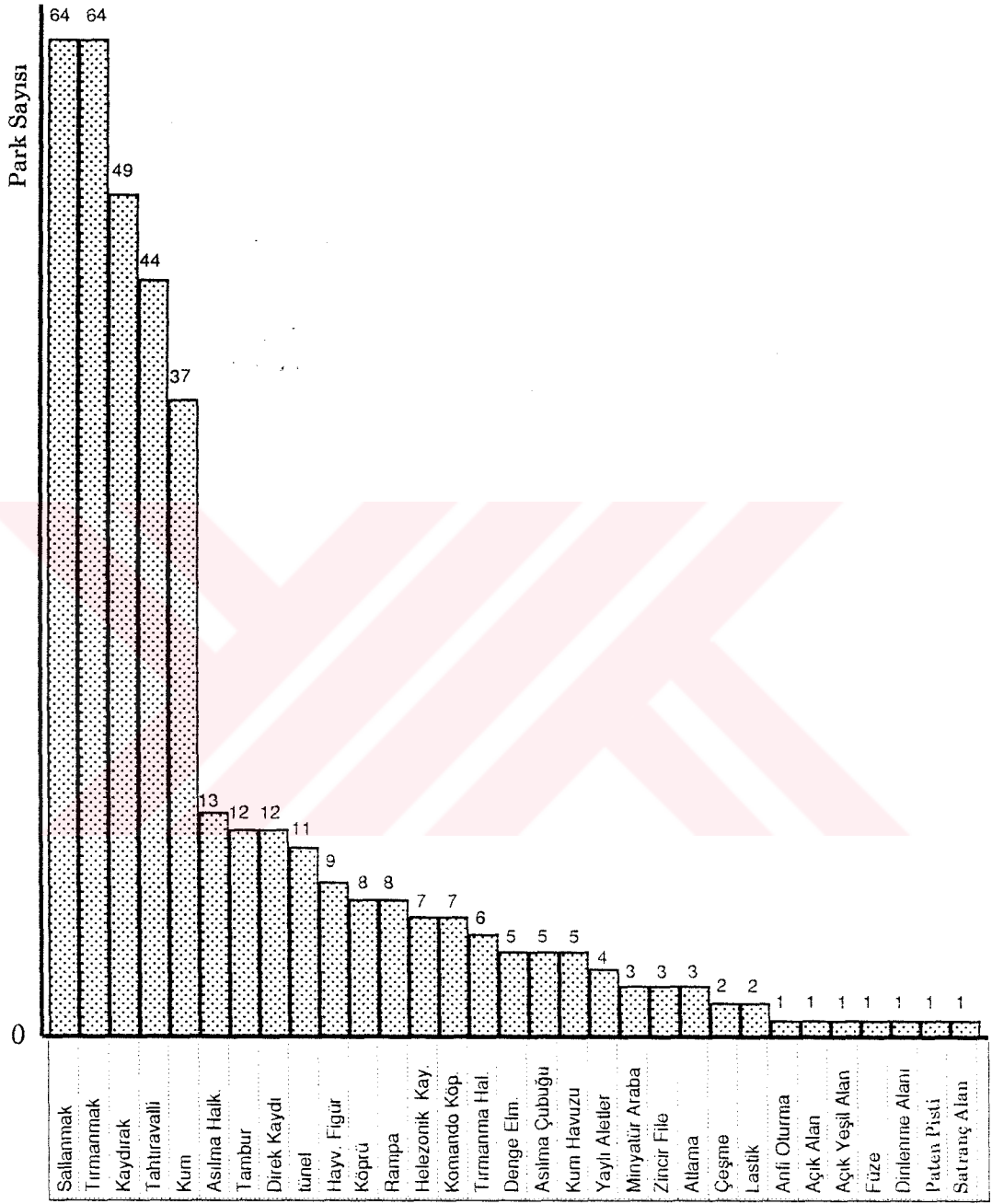
Çocukların oyundaki sosyal ilişkisi oyun ögesinin karakterine göre değişmektedir. Örneğin İstanbul parklarında sık rastlanılan tahtırevalli, salıncak, denge, kaydırak gibi oyun öğelerinde izole ve paralel oyun ilişkisi vardır. (Alan oyununda çocuk ikinci bir kişiye ihtiyaç duymaz.) Tahtırevalli ve satranç gibi oyun öğelerinde beraber oyun ilişkisi vardır. (Çocuk ikinci bir kişiye ihtiyaç duymaktadır.) Çocukların grup oyunlarını sağlayan oyun öğelerine İstanbul parklarında rastlanmamıştır. Oniki yaş üstü çocukların grup oyunları için spor kompleksleri bulunmakta, fakat 7-12 yaş çocuklarının grup oyununu oynabilmeleri için oyun alanlarına herhangi bir oyun ögesi yoktur. Çocuklar (7-12 yaş) kendi hayal güçlerini geliştirerek, grup oyununu (kooperatif oyun) kendileri oluşturmaya çalışmaktadırlar. Bunu da oyun alanlarında değil sokak yerlerinde sağlamaktadırlar.

İstanbul 64 park oyun alanlarında hangi oyun öğelerine sık rastlandığı Grafik-1'de gösterilmiştir. İstanbul'un 64 park oyun alanındaki incelemeler sonucunda; 63 oyun alanında salıncak ve tırmanma elemanı, 49 alanında kaydırak, 44 oyun alanında tahtırevalli, 37 park oyun alanında kum zemini, 13

PARK OYUN ALANLARI	ALANDAKI OYUN ÖGELERİNİN FİZİKSEL KARAKTERİ	ÖGELERİN ALANDAKİ SOSYAL İLİŞKİSİ	OYUN DAVRANIŞI
CEMİL TOPUZLU PARKI	Denge	İzole İlişkisi	Aktif Oyun
CEVDET SUNAY PARKI	Tırmanma	Paralel Oyun İlişkisi	Aktif Oyun
BESİKTAS SAHİL PARKI	Tırmanmak, kaymak, sallanmak	Paralel Oyun İlişkisi	Aktif Oyun
YILDIZ YOKUSU PARKI	Tırmanmak, kaymak, sallanmak	Paralel-Beraber Oyun İliş.	Aktif Oyun
BEYOĞLU KASIMPASA P	Tırmanmak, asılmak, denge	Paralel Oyun İlişkisi	Aktif Oyun
KURÇESME PARKI	Tırmanmak	Paralel Oyun İlişkisi	Aktif Oyun
BEBEK PARKI	Tırmanmak, kaymak, sallanmak, denge, sıçrama	Paralel-Beraber. Oyun İliş.	Aktif Oyun
SAKIZACI PARKI	Sıçramak, denge	İzole-Paralel. Oyun İlişkisi	Aktif Oyun
USKUDAR ÇAMLICA KORUSU	Tırmanmak	Paralel-Beraber Oyun İlişkisi	Aktif Oyun
USKUDAR ÇENGELKÖY P	Tırmanmak, denge	İzole, Paralel Oyun İlişkisi	Aktif Oyun
ZEYTİNBURNU BAKIRKÖY SAHİL PARKI	Sallanmak, denge	Beraber, Paralel Oyun İliş.	Aktif Oyun
ZEYTİNBURNU DERİCİLER ÖNÜ PARKI	Tırmanmak, denge, asılmak	Paralel, Beraber Oyun İliş.	Aktif Oyun
SİRKECI-YENİKAPI PARKI	Tırmanmak, sıçramak, denge	Paralel, Beraber Oyun İliş.	Aktif Oyun
FATİH SARACHANE 50. YIL P	Tırmanmak,	İzole Oyun İlişkisi	Aktif Oyun
ANAKENT BELEDİYESİ YANI	Tırmanmak, kaymak, atlamak	Paralel Oyun İlişkisi	Aktif Oyun
EYUP 19 MAYIS PARKI	Asılmak	İzole Oyun İlişkisi	Aktif Oyun
EYUP HALIÇ ÇEVRESİ PARK1	Sallanmak	Paralel Oyun İlişkisi	Aktif Oyun
EYUP HALIÇ ÇEVRESİ PARK2	Sallanmak	Paralel Oyun İlişkisi	Aktif Oyun
HALIÇ SUTLUCE MEZBAHA YANI P	Tırmanmak, kaymak, sallanmak, sıçrama	Beraber Oyun İlişkisi	Aktif Oyun
44 PARK OYUN ALANI	Denge	Paralel Oyun İlişkisi	Aktif Oyun

Tablo 14: 64 Park Oyun Alanında Oyun Öğelerinin Fiziksel Karakteri, Çocuklar Üzerindeki Sosyal İlişkisi ve Çocukların Bu Alanlardaki Oyun Davranışı

DİNC, H. İstanbul-1993

Grafik 1. İstanbul Park-Oyun Alan Öğelerinin Parklarda Kullanım Sıklığı
DİNÇ, H. 1993

park oyun alanlarında asılma halkaları, 12 park oyun alanlarında tambur, direk kaydırak, 11 parkta tünel, 9 parkta hayvan figürlü oyun ögeleri. 8 parkta köprü-rampa, 7 parkta komanda köprüsü, 5 park oyun alanında kum havuzu, 4 park oyun alanında yaylı aletler, 2 park oyun alanında çeşme ve anfi oturma ögesi, paten pisti, satranç alanı bulunmaktadır. Bu durumda, salıncak ve tırmanma ögelere İstanbul park oyun alanlarının hepsinde rastlanmıştır. Ve bunları kaydırak, tahtıravalli ve kum havuzu oyun ögeleri takip etmektedir. İstanbul parkları genelinde oyun işlevi Tablo-15'te gösterilmiştir. Bu tabloda oyun alanın içerdiği ögelerin sayıları hesaplanarak İstanbul genelinde çocuk oyun işlevi çıkarılmış, grafikte gösterilmiştir. (Grafik-2) İstanbul park oyun alan ögelerinin çocuklar üzerindeki fiziksel özelliği şu şekildedir; 170 oyun ögesinde denge, 107 oyun ögesinde kayma, 105 oyun ögesinde sallanma, 101 oyun ögesinde tırmanma, 78 oyun ögesinde asılma, 40 oyun ögesinde atlama-sıçrama, 31 oyun ögesinde sürünme, 10 oyun ögesinde çevirme işlevi gerçekleşmektedir.

İstanbul parkları oyun ögelerinin çocuklara sağladığı sosyal ilişki; 481 oyun ögesinde paralel oyun ilişkisi, 261 oyun ögesinde izole oyun ilişkisi, 147 oyun ögesinde beraber oyun ilişkisi, 4 oyun ögesinde kooperatif oyun ilişkisi vardır.

İstanbul parkları oyun alanlarında yaş gruplarına göre sınıflandırma yapılmadığından çocuğun yaşı ne olursa olsun çocuk oyun alanında sosyal ilişki yönünden paralel ve izole oyun davranışı içine girmektedir. İzole oyunda sosyal ilişki yoktur. Paralel oyun ise izole oyuna nazaran daha fazla sosyal ilişki vardır.

İstanbul park oyun alanlarında oyun davranışı çocukların fiziksel gelişmesini sağlayan aktif oyun tipidir. İstanbul park oyun alanlarından 541 oyun aktif oyun, 75 öge bilişsel oyun niteliğindedir. Bilişsel oyun ögelerinden olan tahtıravalli oyun ögesi olarak gerçek hayattaki kaldırma küçük bir modülüdür ve bu öge çocuklara terazi çağrışımı yaptırmaktadır.

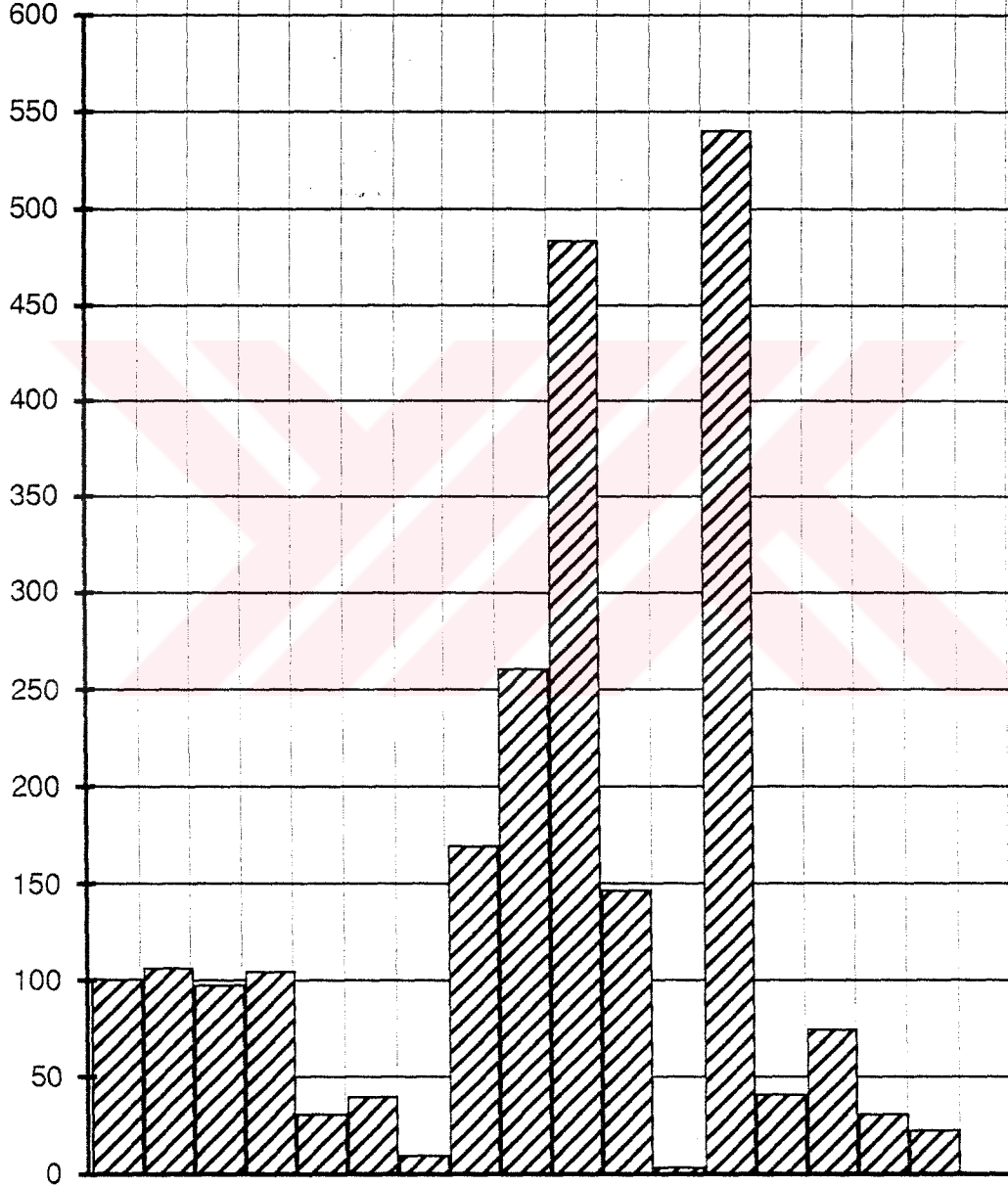
Çocuklarda yaratıcılığı geliştiren eğitici oyun ögelerine oyun alanlarında rastlanmamıştır.

Oyun Alanları	FİZİKSEL								SOSYAL				DAVRANIŞ İLİŞKİSİ					
	Tırmanmak	Kaymak	Asılmak	Sallanmak	Sürünmek	Atlamak Sıçramak	Çevirmek	Denge	İzole	Paralel	Beraber	Kooperatif	Aktif Oyun	Pasif Oyun	Bilişsel Oyun	Düşsel Oyun	Yaratıcı Oyun	Eğitici Oyun
Cemil topuzlu Parkı	6	3	2	2	3	5	1	11	10	11	5	1	14	3	3	-	1	1
Şişli Cevdet Kudret Parkı	1	2	3	2	-	-	-	6	1	4	3	-	14	-	-	-	-	-
Beşiktaş Sahil Parkı	2	2	-	4	1	1	1	-	2	5	1	-	5	-	-	1	1	-
Yıldız Yokuş Parkı	2	1	2	6	3	2	-	5	4	8	8	1	18	5	3	4	3	-
Beyoğlu Kasımpaşa Parkı	4	2	9	8	2	1	-	11	-	14	2	-	17	3	1	1	1	-
Kuruçeşme Parkı	3	7	-	4	3	2	-	1	3	11	2	-	10	2	-	2	2	-
Bebek Parkı	2	3	8	12	-	8	1	10	1	19	4	-	18	-	11	-	-	-
Filorya Sakızacı Parkı	2	3	1	6	-	-	1	4	11	11	5	-	12	-	1	-	-	-
Üsküdar Çamlıca Korusu	10	1	1	1	2	-	-	5	7	15	10	1	14	7	2	7	2	-
Üsküdar Millet Parkı	1	2	-	4	1	1	-	3	2	6	2	-	8	1	-	1	-	-
Üsküdar Çengelköy Parkı	1	1	-	4	-	-	-	1	2	5	-	-	4	-	-	-	-	-
Zeytinburnu Bakırköy Arası sahil Parkı	11	16	51	10	-	10	5	42	5	78	16	-	96	4	-	-	-	-
Zeytinburnu Dericiler Önü Park Oyun Alanları	5	5	6	6	-	6	1	8	7	29	7	-	34	2	-	-	-	-
Sirkeci Yenikapı Arası Park	2	3	5	10	4	4	-	3	1	10	3	-	17	1	3	4	-	-
Fatih Saraçhane Parkı	2	2	-	4	-	-	-	2	3	1	-	-	4	-	-	-	2	-
Anakent Belediyesi Çevresi	1	2	-	8	-	-	-	1	8	10	-	-	10	-	-	-	-	-
Eyüp 19 Mayıs Parkı	9	3	-	2	-	-	-	-	13	14	1	1	13	1	-	-	-	-
Eyüp Haliç Parkları	6	3	-	6	-	-	-	4	15	15	14	-	17	1	1	-	-	-
Eyüp Sütlüce Mezbaha Yanı Parkları	3	3	3	8	-	-	-	2	11	13	3	-	15	-	-	-	-	-
Diğer Parklardaki Klasikleşmiş Oyun Alanları (44)	18	43	7	1	12	-	-	51	155	205	61	-	206	11	50	11	11	-
TOPLAM	73	64	91	104	19	40	10	119	106	279	86	4	335	30	25	20	12	1

Tablo 15. İstanbul Park-Oyun Alanlarında Bulunan Öğelerin Nitelik ve Sayısına Göre Oyun İşlev Yoğunluğunun Gösterilmesi

DİNÇ, H., İstanbul-1993)

FİZİKSEL GELİŞME ÖZELLİĞİ								SOSYAL GELİŞME ÖZELLİKLERİ				DAVRANIŞ İLİŞKİSİ					
Tırmanmak	Kaymak	Asılmak	Sallanmak	Sürünmek	Atlamak Sıçramak	Çevirmek	Denge	İzole	Paralel	Beraber	Kooperatif	Aktif Oyun	Pasif Oyun	Bilişsel Oyun	Düşsel Oyun	Yaratıcı Oyun	Eğitici Oyun
101	107	98	105	31	40	10	170	261	484	147	4	541	41	75	31	23	1

Grafik 2: İstanbul Kenti Park Oyun Alanlarının Oyun İşlevi

Çeşitli ülkelerde trafik oyun alanları, Robinson Crusoe, macera oyun alanları gibi çocukların çok yönlü gelişmeleri sağlayan oyun alanları ve bunlara göre geliştirilmiş oyun öğeleri bulunmaktadır.

Oyun işlevinin gerçekleşmesinde oyun alanının planlama ilkelerine uygun konumlanması, tasarımıyla bağlantılıdır.

Yapılan incelemelerde İstanbul'da oyun alanları erişebilirlik mesafesi dışında, yoğun trafiğe açık caddeler üzerinde konumlanmıştır. Bu nedenle bu oyun alanları çocuklar tarafından sık olarak kullanılamamaktadır. Bu gibi oyun alanlarına çocuklar ebeveynleriyle gelmektedirler. Ebeveynleri yanında olan çocuklar oyunda özgürce davranışlara girememektedir. (Cemil Topuzlu Parkı, Bebek Parkı, Doğancılar parkı...vb.)

İstanbulun birçok parklarında, oyun alanlarının yeri ekolojik açıdan yanlış konumlanmıştır. Oyun alanları hakim rüzgâra açık şekilde yerleştirilmiştir. (Cemil Topuzlu Parkı, Bebek Parkı, Kuruçeşme Parkları.. gibi sahil kenarı park oyun alanları rüzgârla içiçedir. Rüzgârı engelleyecek önlem alınmamıştır. İstanbul oyun alanlarında teknik altyapıya rastlanmamıştır. Oyun alanları özellikle kum havuzlarında drenaj problemi vardır. Yağmurdan sonra oyun alanları uzun süre su altında kalmaktadır. Aynı zamanda çeşme, WC,... gibi diğer teknik alt yapılarda rastlanmamıştır.

Oyun işlevinin gerçekleşebilmesinde oyun alanlarının emniyeti önemlidir. oyun öğelerinin bakımsızlığı, yanlış malzeme seçimi, öğelerin birbirine olan mesafesi, öğelerin ergonomik olmaması çocukları kazalarla başbaşa bırakıyor. oyun alanlarının yaş gruplarına göre ayrılmamasından dolayı aynı oyun alanını her yaştan çocuk paylaşmak zorunda bırakılıyor. Bu durumda öğelerde oyun oynama isteğinde yığılmalar olmakta ve çocuklar arasında çatışmalar çıkmaktadır.

20 park oyun alanı öğelerinde karşılaşılmış kazalar olup olmadığı ebeveynlere ve çocuklara sorularak, alanda gözlemleyerek belirlenmiştir.

20 oyun alanında kazaya elverişli oyun öğelerinin yoğunluğu (öğelerin sayısına göre) Grafik-3'te gösterilmektedir.

Grafikte görüldüğü üzere Cemil Topuzlu park oyun alanında kaza oranı

Grafik 3. İstanbul Kentinde 20 Park Oyun Alanında Kazaya Yol Açan Öge Sayısı

DİNÇ, H. İstanbul-1993

diğer parklara oranla daha fazladır. Buradaki kazaların sebebi diğer parklarda kaza nedeni olan bakımsızlık değil, ögelerin ergonomik olmaması (Yüksek denge duvarlarının yürüme satırlarının dar olmasından dolayı çocuklar dengesini kaybedip sert yüzeye düşmektedirler.) (Bkz.Ek-1/1), Kumun, betonla biraraya gelmesinden dolayı zemin kayganlaşmaktadır. Çocuklar kayıp düşmektedirler.

Cemil Topuzlu parkında oyun ögelerinin yerleştirildiği zemin alanının yeterli büyüklükte olmaması ve sert yüzeyin ögelere yakın başlaması bu basamaklara çocukların ayaklarının takılmasına neden olmaktadır.

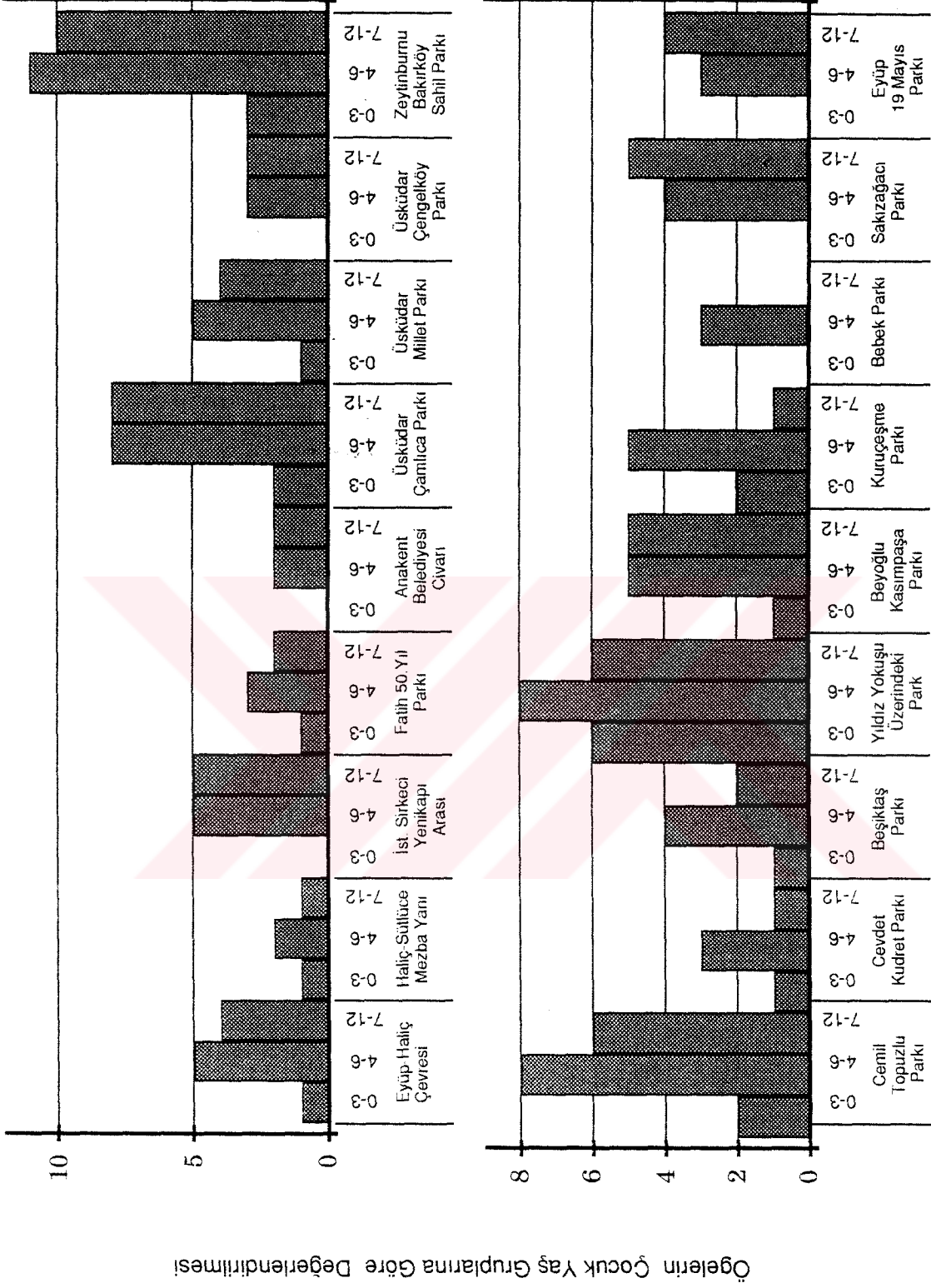
Kazalara sebebiyet veren ögelere Zeytinburnu Direciler önü park oyun alan (ögelerin bakımsızlığından), Anakent Belediyesi yanı park oyun alanı (Bakımsızlıktan), Sirkeci-Yenikapı arası park oyun alanları (Bakımsızlıktan) Fatih-Sarahçhane 50.Yıl parkı, Sakızağacı park oyun alanı kuruçeşme Parkı, Bebek parkı, üsküdar parkı, Yıldız Yokuşu parkı, Şişli Cevdet Kudret parkı oyun ögelerinin bakımsızlığı nedeniyle çocuklar için tehlike kaynağı olmaktadır. Kuruçeşme Parkı II'de karmaşık oyun ögesinden oluşan tek bir öge vardır. Bu öge her yönden bakımsızlık-ergonomik olmaması) çocuklar için kaza abidesidir. (Bkz. Ek-1/3. Resim-1)

Ögelerin dayanıksız malzemeden yapılmış olması zamanla paslanması, çürümesi gibi.) Malzeme yüzeyinin kaygan olması, ögelerin ergonomik olmaması, ögelerin birbirine olan etki mesafesinin yeterli olmaması, oyun alan zeminin drenajı olmaması (bakımsız kum alanları çocuklar için hastalık yuvasıdır.)

Alan zemininde taş, çöp gibi yabancı ögelerin bulunması gibi, önemli hususlar birer kaza nedenini oluşturmaktadır.

İstanbul park oyun alanlarının hepsinde heryaştan çocukları görebiliriz. (Grafik, 4) Oyun alanları yaş grupların göre ayrılmadığı için belli bir yaş grubunun oyun alan planlama prensiplerini görememekteyiz.

Grafik 4-te görüldüğü gibi İstanbul parklarından Zeytinburnu-Bakırköy Sahil Parkı, 4-6, 7-12 yaş grubuna, Üsküdar Çamlıca Korusu Parkı, 4-6, 7-12 yaş grubuna, Cemil Topuzlu Parkı, 4-6, 7-12 yaş grubuna, Yıldız Yokuşu Üze-

Grafik 4: İstanbul Kesiminde 20 Çocuk Oyun Alanlarında Tesbit Edilen Yaş Gruplamaları

DİNÇ, H. İstanbul-1993

rindeki park oyun alanı, 4-6, 7-12, 0-3 yaş grubu çocuklarına hitab eden oyun öğelerini içermektedir.

Oyun alanlarında 5 yaş çocuğu da 12 yaş çocuğu da aynı oyun alanını, aynı öğelerini kullanmak zorunda kalmaktadır. Bu nedenle birçok parkda çocuklar arası tartışmalar çıktığı görülmüştür. Aynı zamanda bu durum oyun alanlarında öğeler başında yığılmalara neden olacaktır. Bu durumda oyun öğelerinin dayanıklılık süreside azalacaktır. (Eyüp-19 Mayıs Parkı.... gibi.)

4.BÖLÜM: ARAŞTIRMA SONUÇLARI

4.1. SONUÇLAR

İstanbul 64 park oyun alanlarında oyun işlevi ve öğeleri üzerinde yapılan incelemelerde şu sonuçlar elde edilmiştir.

İstanbul parkı oyun alanlarında niteliği Geleneksel oyun alan tipidir. İçerdiği oyun öğeleri klasik hale gelmiştir. Salıncak, tahtıravalli, kaydırak, tırmanma elemanı ve kumdur. Son yapılan parklarda ise tasarıma dayanan çok işlevli oyun öğeleri kullanılmaktadır. (Cemil Topuzlu Parkı, Zeytinburnu-Bakırköy arası sahil parkları... gibi)

İstanbul oyun alanları çocuğun fiziksel gelişmesini sağlayan öğelerden oluşmaktadır. Oyun davranışı aktif oyundur. Çocukların maceracı yaratıcı, düşsel eğitici gibi davranış özelliklerine cevap veren işlevine ve öğelere rastlanmamıştır.

Oyun alanlarındaki oyun işlevinin öğelere göre sosyal karakteri izole ve paralel oyun ilişkisidir. Oyun alanında çocukların birbiriyle ilişkisi sosyal yönden zayıftır. Çocuklar alanda yalnızdır. Diğer çocukları birbiriyle ilişkiye geçirecek beraber yada grup oyunları (kooperatif oyun) oynayabilmelerini sağlayan öğelere İstanbul park oyun alanlarında rastlanmamıştır.

Çocukların gelişme durumuna göre oyun ihtiyaçlarına cevap veren oyun alan tipleri ve öğeleri yoktur. Oyun alanları çocuğun yaş gruplarına göre ayrılmamıştır. Her yaştan çocuğu aynı oyun alanında oynarken görmek mümkündür. Aynı alanı, her yaştan çocukların bulunması gerek alanı kullanmada gerekse alan öğelerini kullanmada çocuklar arası tartışmalara yol açmıştır.

İstanbul kentinde 9.769.608 m² çocuk oyun alan açığı vardır. Çocuk başına 0.09 m² kişi oyun alan miktarı düşmektedir.

Çocuk oyun alanı planlama ilkelerine uygun oyun alanlarına

rastlanmamıştır. Oyun alanları çocukların erişme mesafesi dışında konumlanmış, ekolojik koşullarının olmadığı rüzgar... gibi problemlerin) görülmüştür.

Oyun alanlarında teknik alt yapı yetersizliği vardır. Oyun alanlarının drenaj problemi vardır. Sadece Çamlıca Korusu, Bakırköy-Milletler parkı dışındaki oyun alanlarında çeşme, WC gibi ihtiyacı karşılayan altyapılar mevcuttur.

Oyun alanlarının erişilebilirlik mesafesi dışında, yoğun trafiğe açık caddeler üzerinde konumlandığından çocuklar oyun alanlarına ebeveynlerle gelmektedirler. Çocuklar ebeveynleri yanlarında olduğu için alanda özgürce oyun davranışlarına girememektedirler, çocukların davranışlarına kısıtlamalar getirmektedirler.

İstanbul park oyun alanlarında oyun öğeleri sabittir. Son yapılan parklarda tek işlevli oyun öğeleri yerlerini çok işlevli karmaşık oyun öğelerine bırakmıştır. Bir çok oyun alanında tek işlevli oyun öğeleri kaldırılmakta karmaşık oyun öğelerine yer verilmektedir. Dağınık duran işlevliği az oyun öğeleri hem alanda fazla yer işgal edilmekte hemde çocuklar arası sosyal ilişkiyi ortadan kaldırmaktadır. Çok işlevli oyun öğeleri; birçok işlevi yerine getiren (sallanma, tırmanma, bozma... gibi) öğelerin bir araya getirilmesiyle oluşmuştur. Bu öğeler tek tek düşünüldüğünde çocuğa sağladığı sosyal ilişki izole ve paralel, fakat bu öğelerin bir araya gelmesinde birçok çocuğun; aynı oyun öğesini aynı anda kullanma imkanı sağlamaktadır. Çocuklarda tam bir beraber oyun ilişkisi sağlansa da birbirleriyle içiçedirler. Bağımsız tek işlevli öğelerden daha fazla sosyal ilişkiyi sağlamaktadır. Çok işlevli oyun öğelerinde oynayan çocukların kontrolü tek işlevli oyun öğelerinden daha fazladır.

Çocukların serbest oynayabilecekleri açık alanlar; oyundan sonra dinlenebilecekleri dinlenme alanları, gölgeli oyun alanları yoktur. Oyun alanlarında öğeler güneşe direk alacak şekilde yerleştiği için günün öğlen saatlerinde bu alanlar kullanılmamaktadır.

Oyun alanlarındaki öğelerde kontrollü bakım olmadığı için birçok oyun öğesi çocuklar için birer tehlike kaynağıdır. Bazı parklarda oyun öğeleri çocuklar

için ergonomik değildir. (Cemil Topuzlu Parkı, Bebek Parkı, Kuruçeşme Parkı oyun alanları gibi).

Birçok oyun alanlarında oyun öğelerinin işlevine göre yanlış malzeme kullanıldığı görülmüştür.

İstanbul park oyun alanlarında çocukların kışında oyun oynama etkinliklerini gerçekleştirebilecekleri oyun alanları yoktur.

Çocukların geniş çim alanları üzerinde oynamaları yasaklanmıştır. Çocukların serbestçe oyun oynayabilmeleri için geniş çim alanları istenmektedir.

İstanbul park oyun alanları sağlıklı çocuklar için düzenlenmiştir. Özürlü çocuklar için herhangi bir düzenleme yoktur.

İstanbul park oyun alanları başıboş, kontrolsüz; klasik oyun öğelerinden oluşmuş; çocuklarda sadece fiziksel gelişmeyi sağlayan geleneksel oyun alan tipidir.

4.2. ÖNERİLER

Oyun alanlarında oyun işlevinin gerçekleşebilmesi için oyun alanlarının planlama ilkelirine uygun olmalıdır. Bu ilkeler; komşuluk birimi, ilkokul birimi, semt ve kent birimlerine göre belirlenmiş alan büyüklükleri ve donatılarına uygun planlamalıdır. (Bkz. Tablo: 4, s. 37)

Oyun alanları yaş gruplarına göre sınıflandırılmalı ve planlamalıdır. İçerecekleri oyun öğelerinin işlevi ve ergonomisi o yaş gruplarına cevap verecek şekilde tasarlanmalıdır. (Bkz. Tablo:3, s. 30)

Yaş gruplarına göre ayrılmış oyun alanlarında oyun işlevi; çocukların fiziksel, sosyal ve oyun davranış ilişkisini geliştirecek şekilde sağlanmalıdır. Çocukların sosyal ilişkisini artıran beraber ve grup halinde oyunlara imkan veren oyun alanları ve öğeleri geliştirilmelidir.

İstanbul parkları oyun alanlarında geleneksel oyun alanlarının yanında çeşitli oyun alan tiplerinede yer verilmelidir. Macera oyun alanları, çağdaş oyun alanları, yoğun oyun alanları "Robinson Crusse", trafik oyun alanları... gibi. Bu oyun alanları çocukların fiziksel gelişmesini sağladığı gibi onları eğitmekte sosyal

ilişkilerini artırmakta, kendi becerilerini sergileyerek kendilerine olan güvenlerini artırmakta ve toplum içindeki yerlerine daha kolay uyum sağlamalarına yardım etmektedir.

İstanbul parklarında oyun alanları klasik hale gelmiş oyun öğelerinden kurtarılmalıdır. Onların aktif oyun yanında pasif (dinlendirici oyun), yaratıcı, düşsel, bilişsel, macera oyunlarında içermelidir. Çocuklar için dinlenme köşeleri, grup halinde oynamalarına imkan verecek ortamlar sağlanmalıdır.

İstanbul çocuk oyun alanlarında çocukların serbestçe oynayabilecekleri açık çim alanlar oluşturmaktadır.

İstanbul oyun alanlarında kısa sürede genel bakımın yapılması ve bunun kontrolünün sağlanması gerekir.

Yaş gruplarına göre oyun alanları ayrılmalı ve kontrol sağlanmalıdır.

Oyun alanlarından özürlü çocuklarında faydalanabileceği oyun tipleri oluşturulmalı ve planlanmalıdır. Sağlıklı çocuklarla beraber bu oyun alanlarını kullanma imkanı verilmelidir. Tekerlekli sandalye, kullanan çocuklar için yerden yüksektirilmiş kum sehpaları, banklar, salıncaklar, geziyolları, çeşme, ahşap oyun elemanları, tepeler üzerinde sürünmek için sentetik törfler oluşturulabilir.

ÖZGEÇMİŞ

Hülya DİNÇ, 22.06.1969 İstanbul doğumlu. İstanbul Beşiktaş Kız Lisesini bitirdi (1986). Aynı sene İ.Ü. Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı bölümünü kazandı. Dört yıl okuduğu Peyzaj Mimarlığı Bölümünü 1990 yılında tamamladıktan sonra Yıldız Teknik Üniversitesi Peyzaj Planlama Yüksek Lisans eğitimine başladı.

Lisans eğitimi süresi içinde; Çobançeşme Devlet fidanlığında fidanlık stajı (1988), Birleşmiş Mimarlar A.Ş. (İstanbul) Mimarlık büro stajını (1989) yaptı.

Lisans bitirme ödevini İ.Ü. Orman Fakültesi öğretim üyesi Prof.Dr.Suad ÜRGENÇ'ten aldı. "Taksim-Mecidiyeköy Ana Arteri Yol Ağaçlandırması" konulu bitirme ödevini hazırladı.

Yüksek Lisans tezini Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi öğretim üyesi Doç. Dr. Mehmet TUNBİŞ'ten "Çocuk Oyun İşlevi ve Öğeleri" tez konusu almıştır. Bu araştırma için çocukta oyun gelişimini, çocuğun psiko-sosyal gelişimini belirleyebilmek için İ.Ü. Psikoloji Bölümü öğretim üyesi Prof.Dr.Mücella ULUĞ ve Arş. Gör. Hale ERGENÇ gözetiminde çocuklarla ilgili toplantılara, derslere; Acıbadem Sabancı Spastik Özürlü Çocuklar Vakfında, çocukların oyun seanslarına gözlemci olarak katılmıştır.

Yüksek Lisans tez hazırlama döneminde (1991-1993) çeşitli mimarlık bürolarında peyzaj mimarı olarak çalıştı. Bu çalışmaları; TARSAN-DİMBAY Mimarlık bürosunda Ataköy 7-8. kısım Rekreatyon Alanı Peyzaj Planlama Projesinde Peyzaj mimarı, Beta-Bahçe Ltd. Şti.'de peyzaj mimarı olarak ve Kemerburgaz Rüya Evler projesinde, Adapazarı çiftli evleri peyzaj projelerinde çalıştı. Yine bu şirketin bir kou olan WOODS kuru çiçek evinde çiçeklerin kurutulması ve arajmanı ile ilgili çalışmalarda bulundu. PROMER Ltd.Şti.'de (1993) Antalya Konaklı İlçesi Gelişme İmar Planlarında Peyzaj Plancısı olarak görev aldı.

KAYNAKÇA

- AKDOĞAN, G. (1972) "Beşbüyükşehirde Çocuk Oyun Alanları, Okul Bahçeleri ve Spor Alanlarının yeterlilikleri ve Planlama Prensipleri Üzerinde Bir Araştırma" ANKARA-Ziraat Fakültesi.
- AŞKUN, A. (1983) "Uyumsuz Çocuklar ve Yatılı Tedavi Okulları" Bölüm 4. Renk ve Uyumsuz Çocuklar s.100 Yıldız Teknik Üniversitesi, Sapanlı Kütüphanesi-İstanbul.
- ATABAY, S. (1986) "Sosyal Donatı Ders Notları", İstanbul Yıldız Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Yayınlanmamış Ders Notları.
- ATİK, B. (1986) "Okul öncesi çağındaki normal gelişim gösteren çocuklar ile dow sendromlu çocukların tercih ettikleri oyun tiplerinin ve oyun içindeki sosyal iletişim davranışlarının incelenmesi" ANKARA-Hacattepe Üniversitesi Sağlık Birimleri Enstitüsü.
- BAKAN, K. (1981) "Türkiye'de Kentsel Dış Mekanların Düzenlenmesi" TÜBİTAK-YAE. s.83-85.
- BENGSTON, A. (1972) "Adventure Playgrounds" HAMP, ENGLAND
- BERKSOY, B., (1984) "İstanbul Kentinde İlkokul Çocuk Bahçesi Dağılım ve İlişkileri", İstanbul, İ.T.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Tezi.
- CHIARA, D.J. (1978) "Time-Seaver Standards For Residential Development" Atatürk Kütüphanesi Kaynaklarından. s.522-534. Mc.Graw-Hill Book Company, New York.
- COHEN, U., HILL, A.-LANE, C., Mc. GINTY, T.MOORE, G.,
"Recommendations for Child Play Areas," The School of Achitecture and Urban Planing, The Universtiy of Wiscansin

COHEN, U., MOGINTY, T., MODORE, G.,

"Case studies of Child Play Areas and Child Support Facilities" The School of Architecture and Urban Planning, The University of Wisconsin.

ELIZABETH, B. HORLOCK, Hh.D. (1970) "Child Growth and Development" s.442-487. Mc.GrawHill Book Company U.S.A.

ERIKSEN, A. MARCH, Ph.D. (1985) "Playground Desing. Outdoor Enviroments or cearning and Development" Avan Nostrand Reinhaid Book. - New York.

FRIEDBERG, P.M. (1977) "Playground Desing" Kinds of Play" 5.9.19 The Archittectural Press Ltd. - Great Britain.

HETHERIGTON, E.M., PARKE, R.D. "Child Psychology" Mc.GrowHill Book Company - U.S.A.

HURLOCK, E. (1964) "Child Development" International Student Edition Groduste School of Education University of Pennsylvania Kögakuska Company, Ltd. Tokya (JAPAN)

LEDERMAN, A., - TRASCHSEL A. (1960) "Playground and Recreation spaces" The Architectural Press London.

LUCAS, J. Mc.KENNEL, V. (1974) "The Penguin Book of Playgrander" Penguin Book Ltd, Hernondsworth, Middle Englad.

MOORE, Robin c. (1987) "Public Streets for Public Use" Streetsos Playgrounds. Anne Vernez MoudanVan Nostrand Reinhold Company, NewYork.

MOORE, Robin C. "Physhology and the Burt Environment" The school of Architecture and Urban Planing, The University of Wisconsin. 118.

- ÖZGEN¹, Y. AYTUĞ², A. (1992) "Kullanıcı Eğilimleri Açısından Çocuk Oyun Alanları ve Araçlar Üzerine bir İnceleme" İ.Ü.Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı (1), Y.T.Ü.Mimarlık Fakültesi (2) Basımı Yayınlanmamış çalışmalarım. İstanbul.
- ŞAHİN, A.(1987) "Tekerlekli Sandalye Kullanan Özürllülerin Yapma Çevre Problemleri ve Çözümleri" İSTANBUL, İTÜ-FEN BİLİMLERİ Enstitüsü.
- SÜTLAŞ, M. (1986) "Yürümeyen Sakatlar İçin Özel Konut İhtiyacı ve Konutta Bulunması Gereken Koşullar" İstanbul. İ.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü tezi.
- THOMAS - HUDSSON (1969) "Planing for play" Harward, Allenedy - London.
- YILDIZ C. A.C. (1978) "İstanbul'da Kentsel Doku ile yeşil Doku Arasındaki İlişkiler ve İstanbul Yeşil Alan sistemi için bir öneri"
- YÜZEN, T. (1990) "İstanbul'daki Parkların Yapısal Özellikleri Bakımından İncelenmesi." Yıldız Teknik Üniversitesi Yüksek lisans tezi - İstanbul. s.40.

EKLER

- EK:1 İstanbul'un Park ve Oyun Alanlarından Örnekler, rastlanılan çeşitli oyun öge tipleri
- EK:2 İstanbul Park-Bahçeler Müdürlüğü'ne Bağlı Parklardaki Oyun Alanları ve Ögeleri
- EK:3 İstanbul Park Oyun Alanlarında Bulunan Oyun Öge Tipleri
- Ek:4 İstanbul Park oyun alanlarındaki ögelerin çocuklar üzerindeki fiziksel, sosyal ve oyun davranışı (Cetvel)
- Ek:5 İstanbul park oyun alanlarında oyun ögelerinin çocuklar üzerindeki fiziksel, sosyal ve davranış ilişkilerinin Grafiklerle gösterimi
İstanbul'daki oyun alanlarında bulunan eleman çeşidine göre
İstanbul genelinde oyun işlevinin çıkarılması
- Ek:6 Oyun alanlarında oyun işlevini çıkarmak için gerekli kriterlerin gösterildiği tablo örneği
- Ek:7 Çocuklarla ve Ebevyenlerle Yapılan Anket Örneği

EK:1 İstanbul'un Park ve Oyun Alanlarından Örnekler, rastlanılan
çeşitli oyun öge tipleri

1- Üsküdar Çamlıca Korusu Oyun Alanı

Toplam Park Alanı: 248.000 m²

Oyun Alanı: 2000 m²

Oyun Alanının Çeşidi: Geleneksel Oyun Alanı

Oyun Türü: Aktif Oyun

Oyun Ögelerinin Malzemesi: Ahşap

Oyun Alanının İçerdiği Donatılar:

- . Tırmanma ögeleri
- . Kum havuzu
- . Beton künkten Tünel
- . Zincir + Plastik Denge ögesi
- . Tünel + Ahşap ev
- . Oturma ögesi
- . Ahşap Modüler ev
- . Kaydırak
- . Zincir tırmanma ögesi
- . Denge ögesi
- . Ahşap tırmanma rampası
- . Çeşme
- . Açık yeşil alanlar

Oyun Alanının Bakım ve Kontrolü Yapılmamakta, yenileme çalışmaları yok. Alan zemininde yer yer çukurluklar oluşmuş, bazı oyun ögeleri arızalı ve bazıları da yerinde yoktur.

Oyun Alanı zemini sıkışmış toprak ve yer yer çim kesekleri

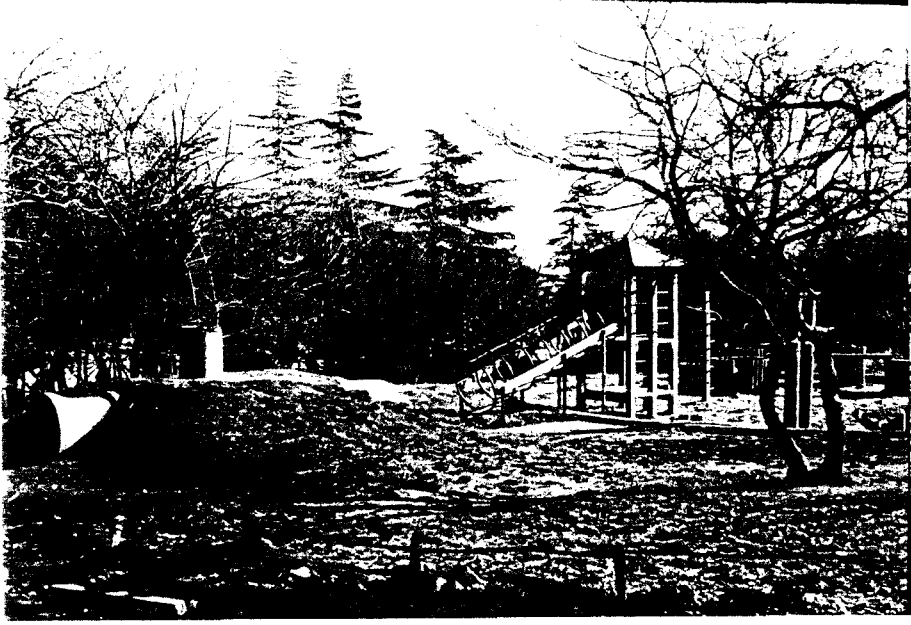
Tercih edilmesinin nedeni: Alanın büyük ve rahat hareket edilebilir olması. Malzemeyi çocuklar tarafından sevilmetedir.

Oyun İşlevi: Fiziksel ilişki yönünden denge ögeleri ağırlıktadır. Bunun di-

şında sırasıyla. kayma, atlama, sürünme, sıçrama ve kayma eylemleri gelişir.

Sosyal ilişkisi: Paralel, beraberide oyun ve bir oyun ögesinde kooperatif oyunu gerçekleşmektedir.

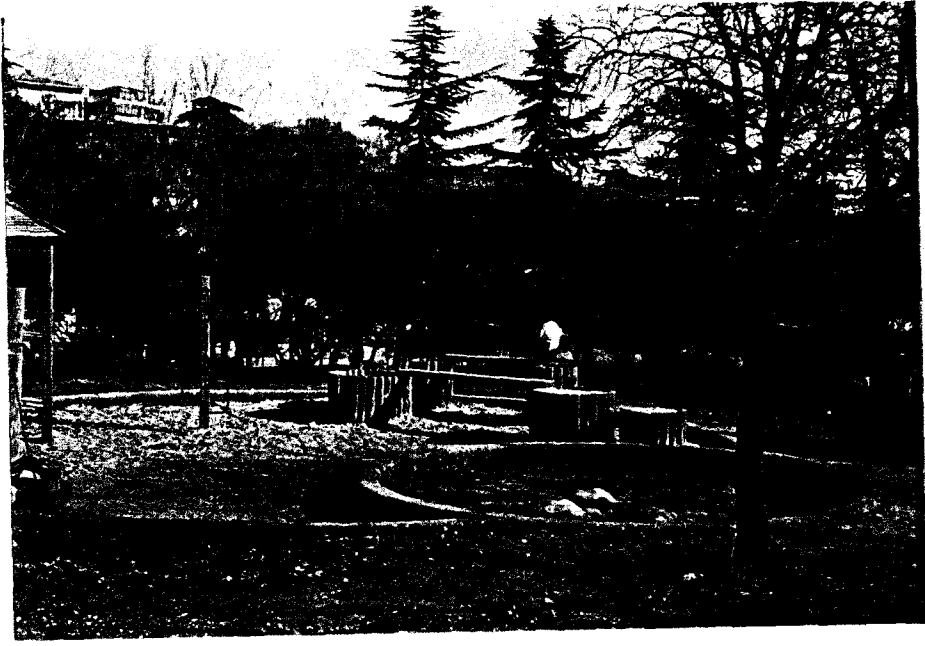

Resim 1: Çamlıca Korusundaki oyun öğelerinden tünel ve ahşap ev
DİNÇ, H. 1993-İstanbul

Resim 2: Çamlıca korusunda bulunan tırmanma rampası
DİNÇ, H. 1993-İstanbul

Resim 3: -Tırmanma-denge ve aynı zamanda dinlenme yeri
 - Tırmanma direği
 - Kum havuzu (içi taşlı)
 DİNÇ, H. 1993-İstanbul

Resim 4: Düşsel öğelerden olan ahşap at oyun öğeleri
 . Zemin sıkışmış toprak ve taş parçaları
 DİNÇ, H. 1993-İstanbul

2- Bebek Parkı Oyun Alanı

Oyun Alanı: 600 m²

Oyun Alanı Türü: Geleneksel Oyun Alanı

Oyun Ögelerinin Malzemesi: Metal

Oyun Alanının İçerdiği Donatılar

1- Karmaşık Oyun Ögeleri (4-6 yaş, 7-12 yaş)

. Tırmanma Oyun Ögesi

. Kaydırak

. Sallanma halkası

. Tambur

2. Karmaşık Oyun Ögeleri

. 3-6 yaş çocuklar için salıncak

. Tırmanma platformu

. Kaydırak

Tahtıravalli

Kum Alanı

Alanda drenaj: Oyun sahası altında drenaj yoktur.

Alanda bakım: Alanda bakım yapılmadığı için metal malzemeler zamanla aşınmış ve oyun zemini olan kum kirlidir. çocuklar için tehlikeli olmaktadır. Bu nedenle parkda kasa oranı yüksektir.

Oyun alanının zemini: 1 - 2 cm. kum. Kirlidir. Çocuk sağlığına zararlıdır.

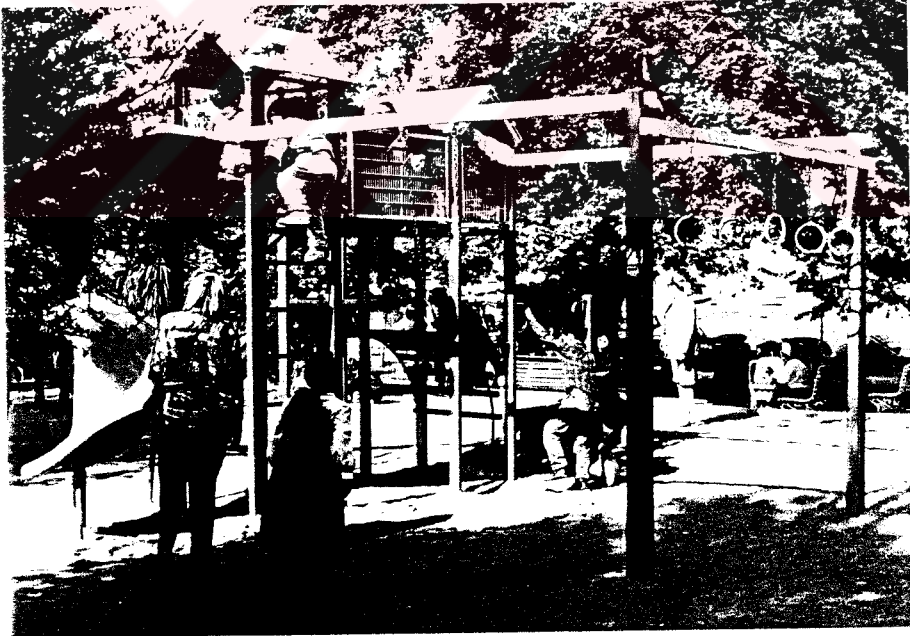
Tercih edilmesinin nedeni: Civarda en fazla oyun fonksiyonlu öğeleri içermiş olması

İstenilenler: Üzerinde oynayabilecekleri açık çim alan. Kimsenin yasaklamadığı serbest alan istenmektedir. (Anket sorusunun cevabıydı)

Resim 1: Oyun Kompleksi - 1

Oyun kompleksleri çocukların beraber oynayabilecekleri çok aktifli öge çeşidini oluşturmaktadır

Resim 2: Oyun oynayan çocukların başlarında ebeveynler beklemekte. Malzemenin bakımsız oluşundan ve öğelerin ergonomik olmamasından dolayı her an tehlike endişesi duymaktadırlar.

Resim 3: Karmaşık Oyun Öğeleri

Salıncak koltuğunun yüzeyi metal ve fazla geniş olduğu için salıncaktan kayıp yere düşme olayı var.

DİNÇ, H. 1992-İstanbul

Resim 4: Çürümüş metal parçası çocuklara dehşet saçmaktadır. Mevcut kullanımını sürdürmektedir.

DİNÇ, H. 1992-İstanbul

3- Cemil Topuzlu Parkı

Oyun Alanı: 840 m²

Oyun Alan Türü: Çağdaş Oyun Türü

Oyun Öğelerinin Malzemesi: Beton ve ahşap

Oyun Alanının İçerdiği Öğeler:

- . Denge duvarı, Tırmanma ögesi kompleksi
- . Denge köprüsü - zincirli
- . Tambur
- . Tırmanma ögesi (Granit taşı)
- . Resimli denge duvarı
- . Kare beton modüller
- . Tırmanma ögesi demir-ahşap
- . Ahşap tırmanma sırtığı
- . Salıncak
- . Tahtıravalli

Dinlenme Alanları

Alanda bakım: Gün geçtikçe azalmakta, yenileme çalışmaları yapılmaktadır. 1993'de alanda salıncak, kaydırak gibi birçok işlemi içeren karmaşık oyun ögesi ilave edilmiştir. Malzemesi ve tasarım mevcut oyun alan tipine uymamaktadır.

Oyun alanının zemini: Sert yüzey + kum sert yüzeylerde bunda da sivri köşelerin bulunması oynayan çocuk için tehlikeli olmaktadır.

Tercih Nedenleri: Oyun elemanlarının değişik gelmesi.

Oyun Öğeleri Karakteri: Sabit donanımı, denge ağırlıklı oyun öğelerinden oluşmaktadır.

Kaza durumu (Gözlem) : Denge duvarları, granit taşlı tırmanma ögesi ve denge duvarı kenarındaki yuvarlak beton tehlikeye yol açmaktadır.

Alandan Beklenenler (Anket) : Çocuklar alan içinde ve yönlerini bulamadıklarını söylemektedirler. Alanda çeşme ve salıncak sayısının artırılmasını istemektedirler.

Oyun Karakteri: Macera

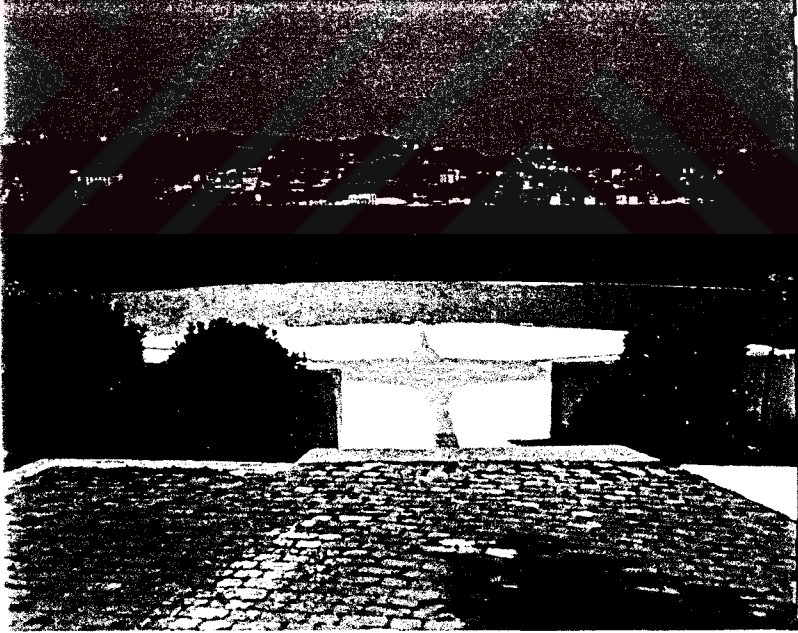
Resim 1: Denge Duvarı 1. Çocukların katılı diye de adlandırılabilir. Bu parkta çocukların en çok ilgisini çeken oyun öğesidir. Nitekim o oranda da kaza olmaktadır. Oluşturduğu çizgi ve renklerle ilgi çekebilir. Burada çocukların kaza yapımlarına sebebiyet veren öğeler;

- Granit taşlı tırmanma rampası. Form açısından ilgiyi çekmekte fakat yukarı çıkan çocuk aşağı inememektedir. Ayak basma çukurları ve çıkıntıları yeterli olmamakta. Takdip, basar görmekteydir.
- Denge duvarı. Çocukların antropometrisine göre yüksekliği fazla olmaması karşın ayakkı basılan yer darıdır. Dengeyi sağlamak için yeterli değildir.
- Duvar rampası çocuklar kaymak istedikleri her seferinde düşmektedir. Kaygan beton yüzey için kumla biraraya gelince düşüp kayma daha çok artmaktadır.
- Sivri köşeler ve diğer elemanların yanında olma ve düşüşte olduğu tehlikeyi daha da çok artırmaktadır. Bu düşme durumları gözlem ve Anket sonucu elde edilmiştir.

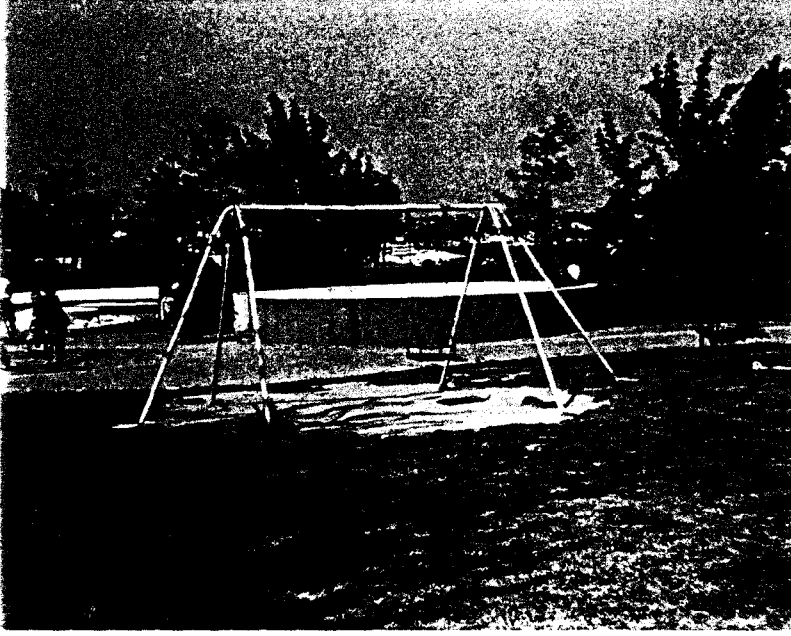
Resim 2: Ahşap malzemeden tırmanma ögesi. Kum yer örtüsü üzerine oturtulmuştur.

DİNÇ, H. 1992-İstanbul

Resim 3: Cemil Topuzlu parkında paten pisti. Artistik hareketleri-
cocuğun yaratıcı (üçsel) özelliklerini geliştirir.

DİNÇ, H. 1992-İstanbul

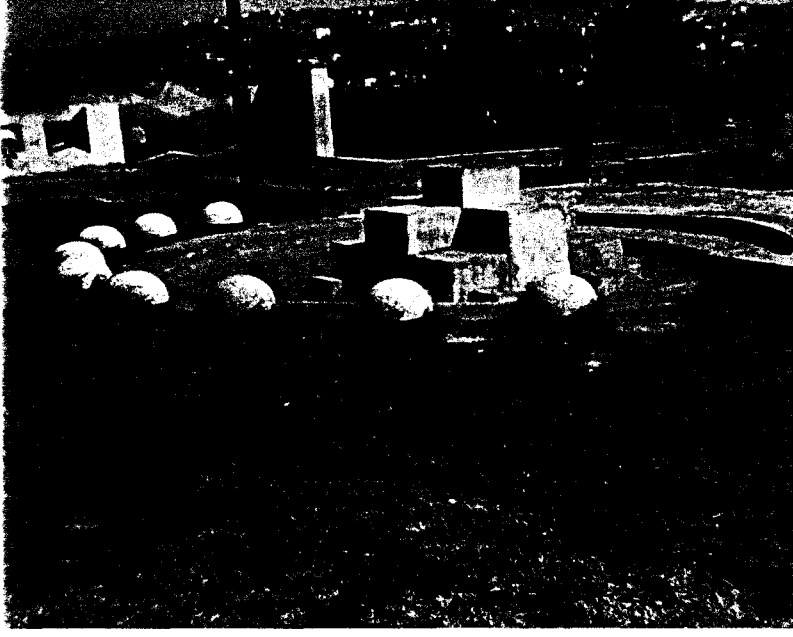
Resim 4: Cemil Topuzlu Parkında sahıncanın eksikliği anlaşıldıktan sonra ihtiyaç üzerine getirilmiştir.

DİNC, H. 1992-İstanbul

Resim 5: Cemil Topuzlu Parkında Tırmanma sırtığı. İnıp-çıkmaı oıağı çocukların hoşuna gitmektedir. Fakat oturdugu yumuşak zemin, büyüklüğü yetersiz, sert zeminle aynı püzeyde olmadıgından tace- lip düşmektedir.

DİNC, H. 1992-İstanbul

Resim 6: Cemil Topuzlu parkında kullanılan inip-çıkma basamakları
DİNÇ, H. 1992-İstanbul

Resim 7: Cemil Topuzlu Parkı Tambur, denge duvarı.
Resimli denge duvarı çocukların ilgisini çekmekte ve boşlarına
gitmektedir.
DİNÇ, H. 1992-İstanbul

4- Kuruçeşme Parkı. 1: (Uzay Parkı)

Oyun Alanı: 300 m²

Oyun Alan Türü: Geleneksel Oyun Alanı

Oyun Öğelerinin Malzemesi: Metal

Oyun Alanının İçerdiği Öğeler: Geniş kum alan

. Tırmanma Kulesi

. Kaydırak

. İçinden merdivenle çıkılan füze

. Oturma bankları

Alanda bakım: Oyun ögesi arızalı.

Oyun alanının zemini: Kum

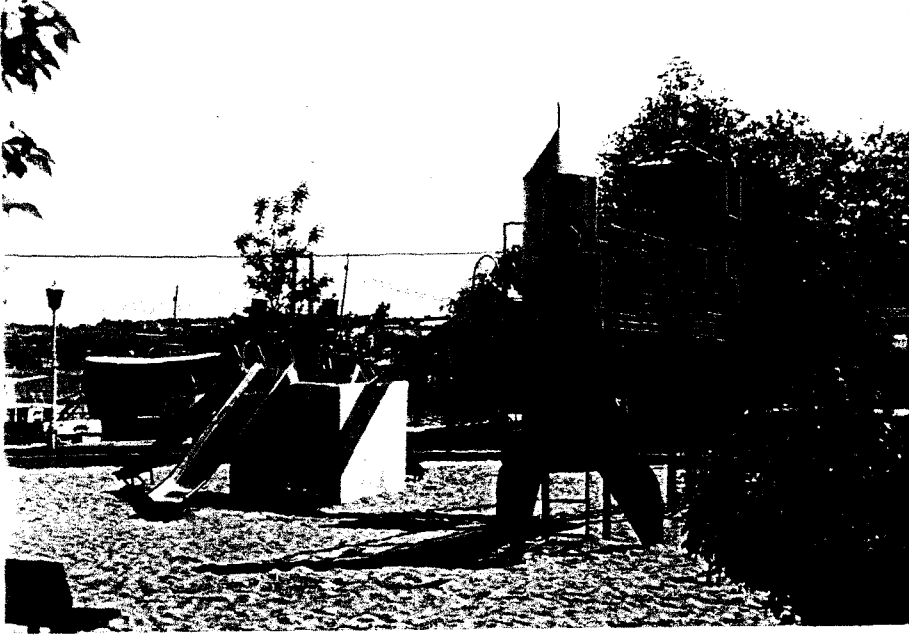
Tercih nedenleri (çocukların) : Füzenin olması

Oyun öğelerinin niteliği: Sabit donanımdır.

Kaza durumu: Tırmanma kulesinden kayarlarken endişe duyulmakta.

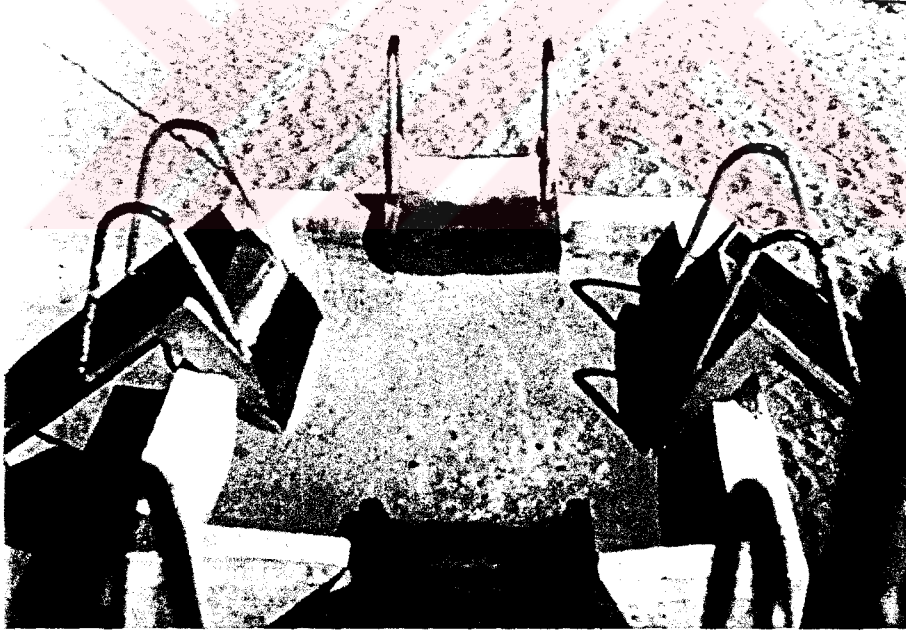
Alandan beklenenler: Tek oyun ögesinin yetmediğini, salıncak, tahtıravalli gibi diğer oyun öğelerini de istemektedirler.

Oyun karakteri: Aktif, çağdaş.

Resim 1: Kuruçeşme parkı-1'de tek işlev vardır. "Uzay Parkı" diye çocuklar tarafından adlandırılmaktadır. Kumun üzerine yerleştirilmiş, tırmana ünitesi ve yadırağ sistemlerinden oluşmaktadır.

DİNÇ, H. 1992-İstanbul

Resim 2: Tırmanma evinden 3'lü kaydırak platformuna inilen yer son derece tehlikelidir.

. Kaydırakın indiği zemin sert yüzey

. İnilen mekan yetersizdir.

DİNÇ, H. 1992-İstanbul

Kuruesme-Sahil Parkı - 2.

Oyun Alanı: 600 m2

Oyun Alan Türü: Geleneksel Oyun Alanı

Oyun öğelerinin malzemesi: Metal

Oyun Alanının içerdği öğeler: 1-Karmaşık Oyun ögesi

- . Kaydırak
- . Sürünme tüneli
- . Kum üzerlerine yerleştirilmiştir.
- . Salıncak
- . Tırmanma ögesi

Alanda bakım: Oyun öğeleri arızalı, bakımsız.

Oyun alanının zemini: Kum

Parkı tercih nedenleri: Açık alanın fazla olması, merkezi olması

Oyun öğelerinin niteliği: Sabit donanımlı

Kaza durumu: Karmaşık oyun ögesinin kalitesiz malzeme kullanılması ve bakımsızlığı nedeniyle kazalar olmaktadır. Oyun alanındaki tehlike kaynağıdır.

Alandan beklenenler: Mevcut oyun öğelerinin bakımı

Oyun karakteri: Aktiftir.

Resim 1: Çocuk işlevli karmaşık oyun ögesi, arızalı olduğundan çocuklar için son derece sakıncalı, bozuk bir öge.

DİNÇ, H. 1992-İstanbul

Resim 2: Kuruçeşme park oyun alanı-2. Salıncak ve tırmanma ögesi örneği. Zemin 2 cm derinliğinde kirlı bir kum.

DİNÇ, H. 1992-İstanbul

İstanbul Zeytinburnu-Bakırköy Arası Park Oyun Alanları

Oyun Alan Çeşidi: Geleneksel oyun alanı

Oyun türü: Aktif çağdaş oyun

Ögelerin malzemesi: Fiber

Oyun Alanının İçerdiği Donatılar: Oyun ögeleridir. Parkda fiziksel gelişmeyi sağlayan değişik tasarımlarda gerçekleştirilmiş karmaşık oyun öğeleri bulunmaktadır. Bunlar;

- Kaydırak
- Tahtıravalli
- Yaylı hayvan figürleri
- Salıncak kompleksi
- Tırmanma ögeleri
- Tambur
- Zincir tırmanma ögesi
- Köprü
- Açık yeşil alanlar

Oyun Alanının Bakım ve Kontrolü: 1992 hizmete açılmış park olmasından dolayı yenidir.

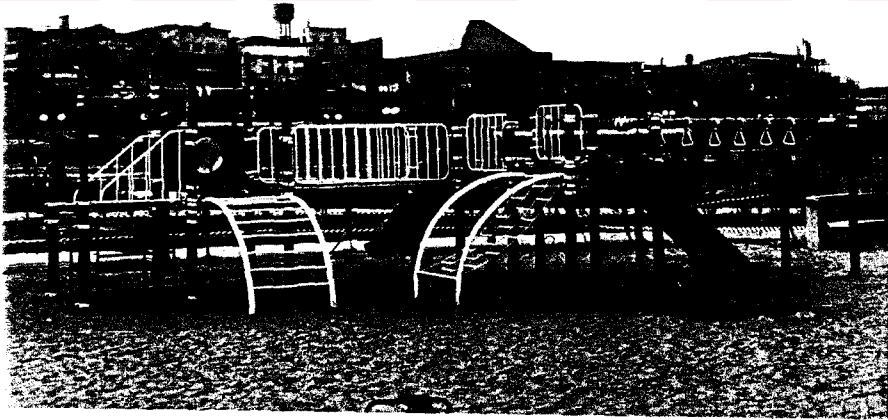
Oyun alan zemini: Kum.

Oyun işlevi: Komplike ögelerden oluştuğu için tüm fiziksel özellikleri içermektedir.

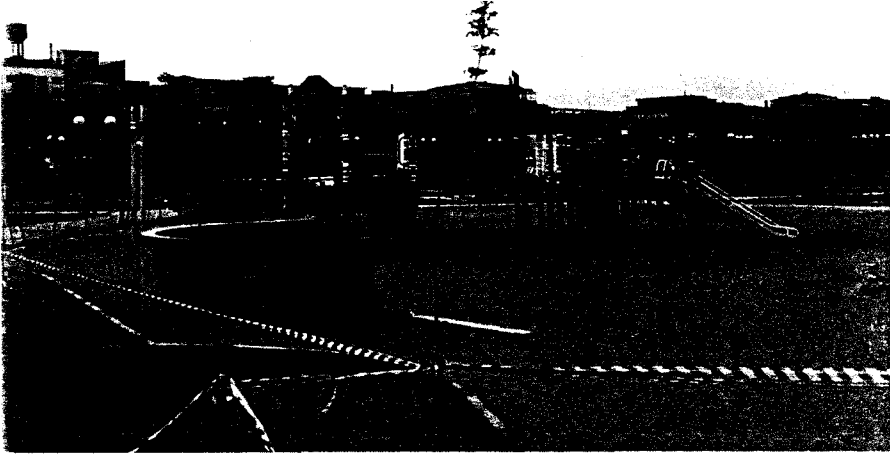
Sosyal ilişki: Paralel, Beraber, izoledir.

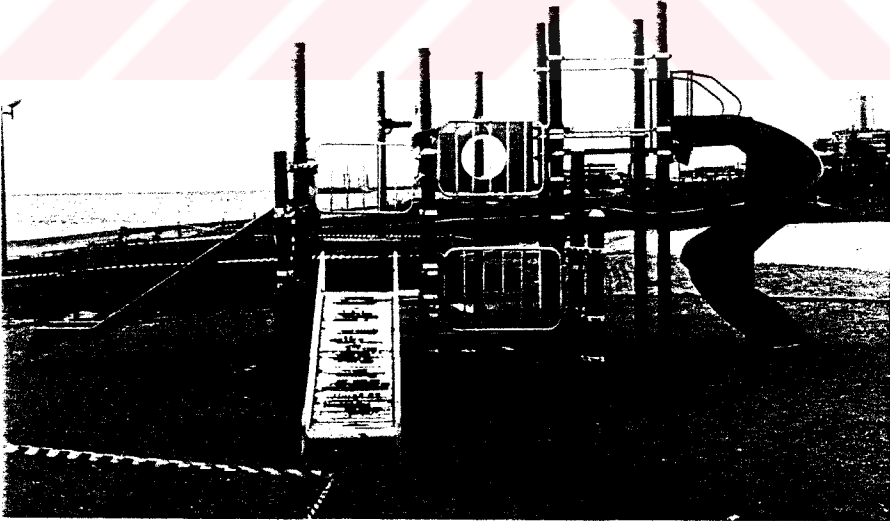
Resim 1: Zeytinburnu-Bakırköy arası park oyun alanı Karmaşık oyun ögesi çok fonksiyonlu oyun ögeleridir.
Beraber ve paralel oyun ilişkisi
DİNÇ, H. 1993-İstanbul

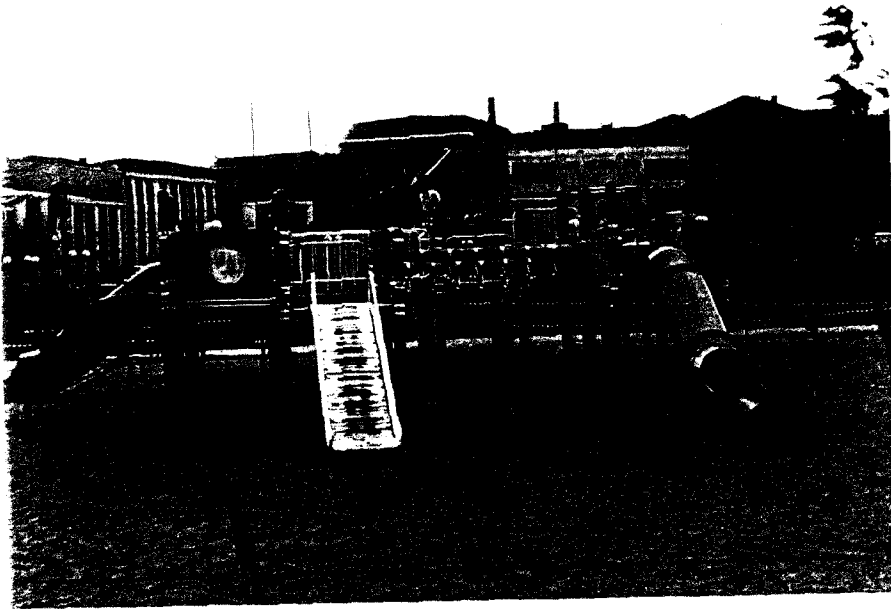
Resim 2: Zeytinburnu-Bakırköy arası park oyun alanı Karmaşık Oyun ögesi - 2.
Beraber ve paralel oyun ilişkisi
DİNÇ, H. 1993-İstanbul

Resim 3: Zeytinburnu-Bakırköy arası park oyun alanı. Karmaşık oyun ögesi-3 (4-6, 7-12 yaş)
Beraber ve paralel oyun ilişkisi
DİNÇ, H. 1993-İstanbul

Resim 4: Zeytinburnu-Bakırköy arası park oyun alanı karmaşık oyun ögesi-4 (4-6 yaş grubu için)
Beraber ve paralel oyun ilişkisi
DİNÇ, H. 1993-İstanbul

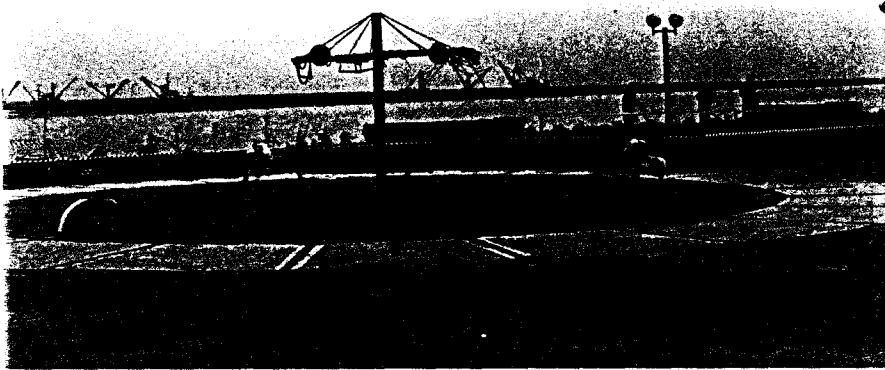
Resim 5: Zeytinburnu-Bakırköy arası karmaşık oyun ögesi -5
Beraber ve paralel oyun ilişkisi
DİNÇ, H. 1993-İstanbul

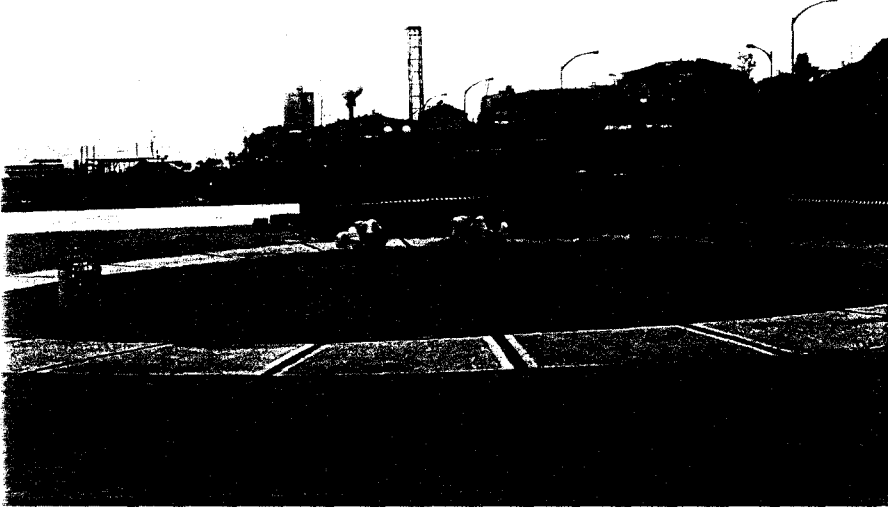
Resim 6: Zeytinburnu-Bakırköy arası karmaşık oyun ögesi -6
Beraber ve paralel oyun ilişkisi
DİNÇ, H. 1993-İstanbul

Resim 7: Zeytinburnu-Bakırköy arası Çocuk Oyun alanı
Kooperatif ve Beraber İlişki kurulur.
Yaylı dönme dolap.
DİNÇ, H. 1993-İstanbul

Resim 8: Zeytinburnu - Bakırköy arası oyun alanı
- Döner salıncak.
- Kooperatif oyun ve beraber oyun
DİNÇ, H. 1993-İstanbul

Resim 9: Zeytinburnu-Bakırköy arası oyun park alanı

Kooperatif oyun ilişkisi

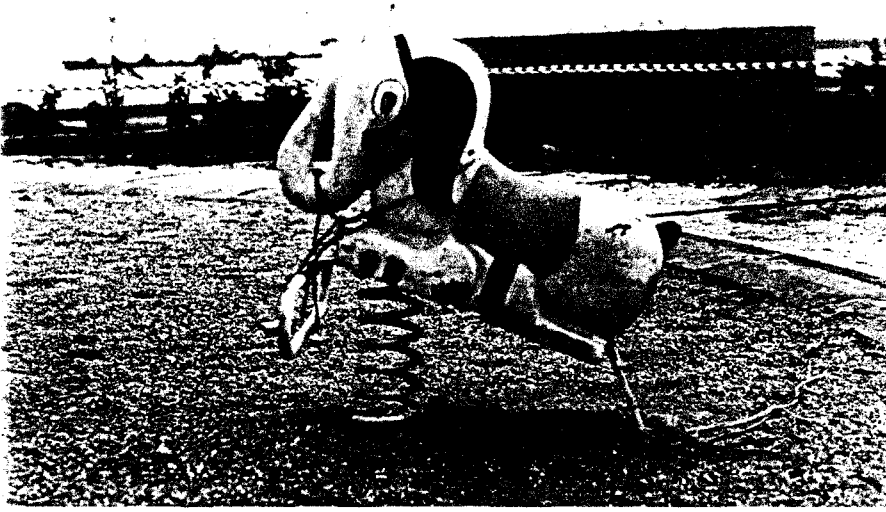
DİNÇ, H. 1993-İstanbul

Resim 10: Zeytinburnu-Bakırköy arası park oyun alanı

Kooperatif oyun ilişkisi

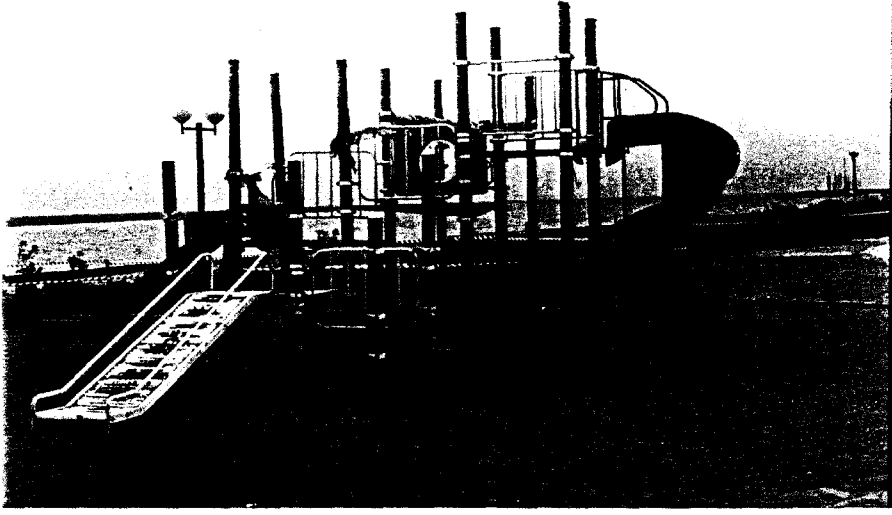
DİNÇ, H. 1993-İstanbul

Resim 11: Zeytinburnu-Bakırköy arası park oyun alanı
İzole oyun ilişkisi
DİNÇ, H. 1993-İstanbul

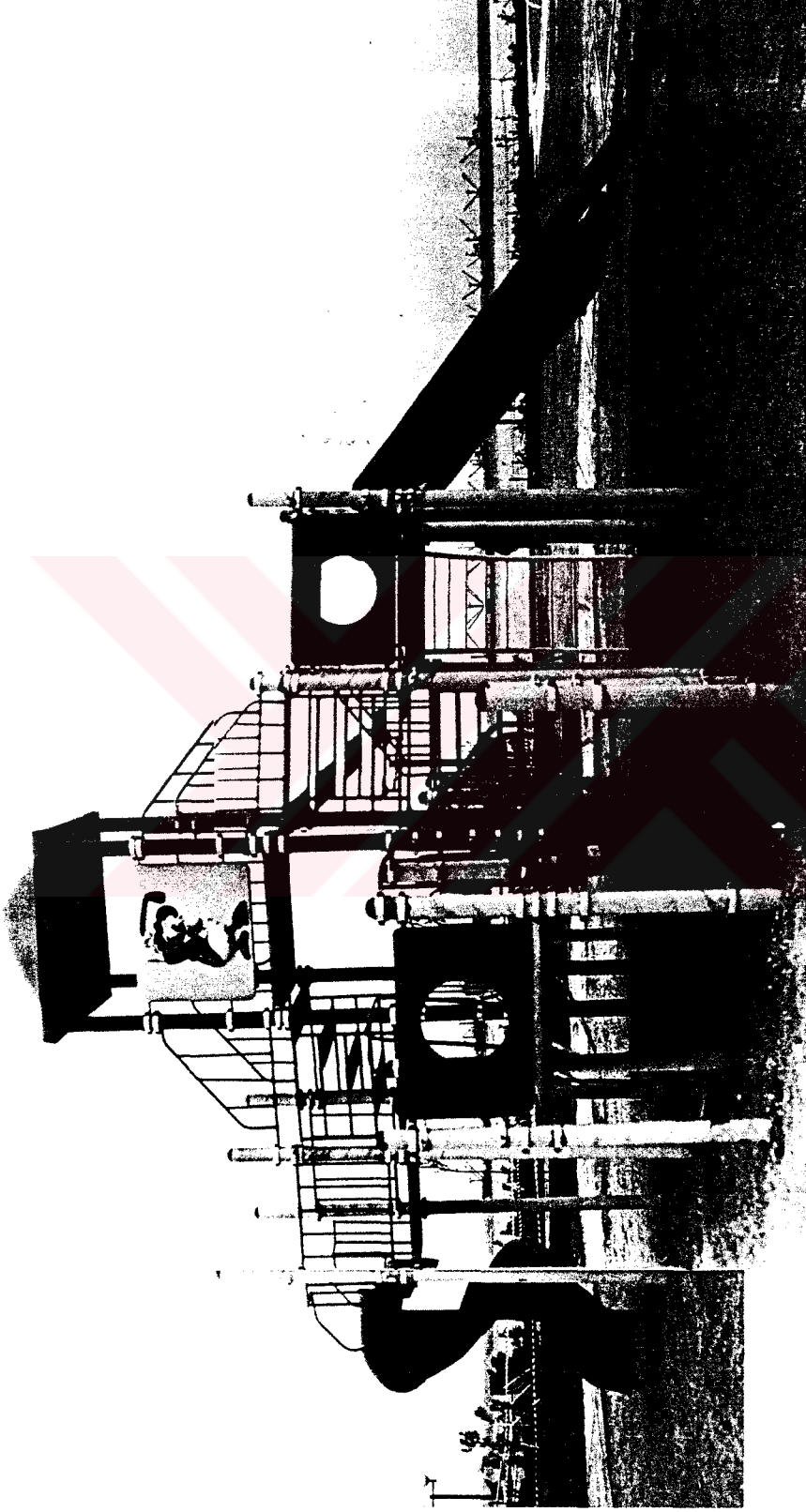
Resim 12: Zeytinburnu-Bakırköy arası park oyun alanı
İzole oyun ilişkisi
DİNÇ, H. 1993-İstanbul

Resim 13: Zeytinburnu-Bakırköy arası park oyun alanı (4-6, 7-12 yaş)
Paralel ve Beraber oyun ilişkisi
DİNÇ, H. 1993-İstanbul

Resim 14: Zeytinburnu-Bakırköy arası park oyun alanı (4-6 yaş)
Paralel ve beraber oyun ilişkisi
DİNÇ, H. 1993-İstanbul

Resim 15: Zeytinburnu-Bakırköy arası park oyun alanı
Karışık oyun ögesi
Fiziksel gelişmeyi sağlayan aktif oyun ögesidir.
DİNÇ, H. 1993-İstanbul

Zeytinburnu Dericiler Önü Parkı

Toplam Park Alanı: 27.500 m²

Oyun Alanı: 3.400 m²

Oyun Alanı Çeşit: Geleneksel oyun alanı

Oyun türü: Aktif oyun

Malzeme: metal

Oyun Alan içeriği: Minyatür tren (parkıdolaşan) tren yolu

1. Karmaşık Oyun Ögesi I

- . Tırmanma ögesi
- . Uzay kafesi
- . Kaydırak

2. Karmaşık Oyun Ögesi II

- . Zincir fiileli asma köprü
- . Salıncak
- . Kaydırak
- . Tambur
- . Tırmanma ögesi
- . Dönen metal araç
- . Kulübe içinde tambur

3. Karmaşık Oyun Ögesi III

- . Ahşap denge köprüsü
- . Kaydırak
- . Salıncak
- . Tambur
- . Zincir ipler
- . Farklı kotlarda platform
- . Barfiks
- . Açık yeşil alan

Oyun Alanında: Bakım ve kontrol yapılmamaktadır. Bazı oyun öğeleri kullanılamaz durumda bazıları ise kaldırılmıştır. (Tren)

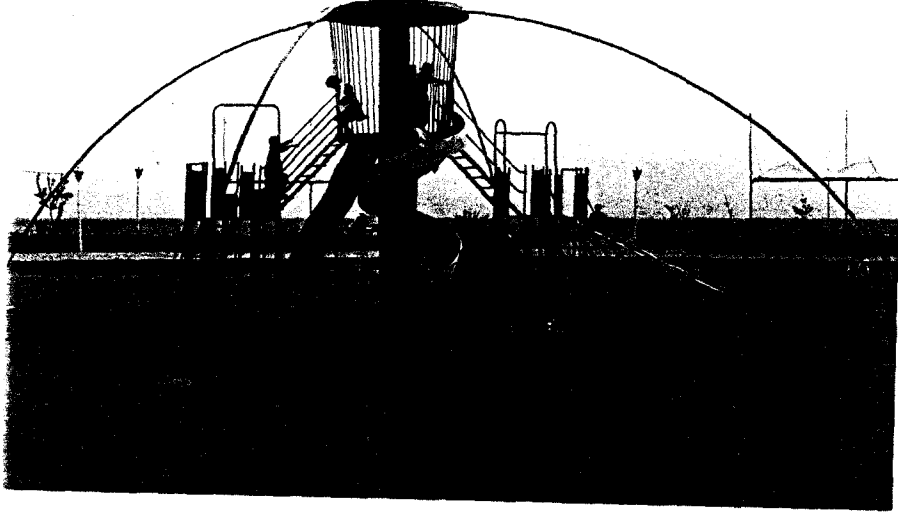
Oyun Alan Zemini: Kum, açık serbest alan çimdir.

Oyun İşlevi: Fiziksel işlevi: Tırmanma, kayma, ve tutunma hareketleri

Sosyal İşlevi: Beraber ve paralel ilişki ağırlıkta olmak üzere izole oyun da mevcut.

Oyun karakteri: aktiftir.

Resim 1. Zeytinburnu Dericiler önü park oyun alanı
Uzay kafesi çocukların ve büyüklerin ilgisini çekmektedir.
Çocuklar arasında paralel ve beraber oyun ilişkisi bulunur.
DİNÇ, H. 1993-İstanbul

Resim 2. Zeytinburnu Dericiler önü park oyun alanı
Çocuklar arasında paralel ve beraber sosyal ilişki mevcut.
DİNÇ, H. 1993-İstanbul

Resim 3. Zeytinburnu Dericiler önü park oyun alanı
Kaybolmakta olan tren yolu. Çimler arasında kaybolan demir yol-
lara çocuklar takılıp düşmektedirler.
DİNÇ, H. 1993-İstanbul

Resim 4. Zeytinburnu Dericiler önü park oyun alanı
Kulübe içinde tambur.
Bakımsızlıkta ve tamburun paslı olması çocuklar tarafından kul-
lanımı sakıncalı hale getirmiştir.
DİNÇ, H. 1993-İstanbul

Eyüp-Haliç Çevresi Park 1

Oyun Alanı: 150 m2

Oyun Alan Çeşiti: Geleneksel oyun alanı

Oyun Türü: Aktif oyun

Oyun öğelerinin malzemesi: Metal

Oyun alanının içerdiği donatılar:

1. Karmaşık Oyun Ögesi

- . Zincir fileli yürüme köprüsü
- . Kaydırak
- . Tırmanma platformu
- . Tahtıravalli

Oyun Alanının Bakım ve kontrolü yapılmamaktadır.

Oyun Alanı Zemini: 1 cm. derinliğinde kum.

Tercih edilmesinin nedeni: Öğelerin çok işlevli olması.

Eyüp-Haliç çevresi Park-2 "Hayvanat Bahçesi"

Oyun alanı: 275 m2

Oyun Alan Çeşiti: Geleneksel oyun alanı, düşsel

Oyun türü: aktif

Oyun öğelerinin malzemesi: Fiber,

- . Yapay ağaç salıncak
- . Fil kaydırak
- . Beyaz ayı salıncak
- . Kum üzerine yerleştirilmiştir.

Tercih edilmesinin nedeni: Çevre çocuklarının en sevdiği oyun alanıdır.

Hayvanat Bahçesi diye adlandırılırlar.

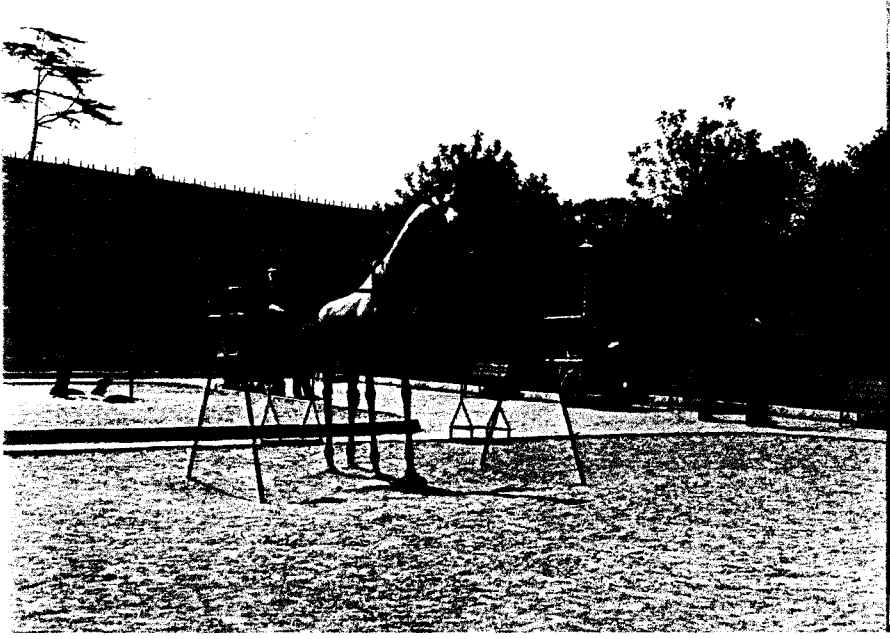
Oyun işlevi: Fiziksel gelişmeyi sağlayan aktif oyundur.

Resim 1: Eyüp-Haliç çevresindeki park-1
Beraber ve paralel oyun ilişkisi vardır.
DİNÇ, H. 1992-İstanbul

Resim 2: Eyüp Haliç çevresindeki park-2
Fiziksel gelişmeyi sağlayan Hayvan Figürlerinden oluşan
Hayvanat Bahçesi Oyun Alanı
DİNÇ, H. 1992-İstanbul

Resim 3: Eyüp-Haliç çevresindeki Park-2
DİNÇ, H. 1992-İstanbul

Resim 4: Eyüp-Haliç çevresindeki park-2
Çocuklar için düşsel oyun alanlarına da ihtiyaç olduğu yukarıdaki fotoğraftan anlaşılmaktadır.
DİNÇ, H. 1992-İstanbul

Eyüp 19 Mayıs Parkı:

Oyun Alanı Büyüklüğü: 1200 m²

Oyun Alanının Hitap Ettiği Yaş Grubu: 7-12 yaş

Oyun Alanının Çeşidi: Geleneksel Oyun Alanı

Oyun Türü: Aktif Oyun

Ögelerin Malzemesi: Ahşap

Oyun Alanlarının İçerdiği Donatılar:

- . Salıncak
- . Tırmanma Ögesi
- . Kaydırak
- . Ahşap basamaklı oturma ögesi

Oyun alanında bakım ve kontrolü yapılamamakta, yenileme çalışmaları yok.

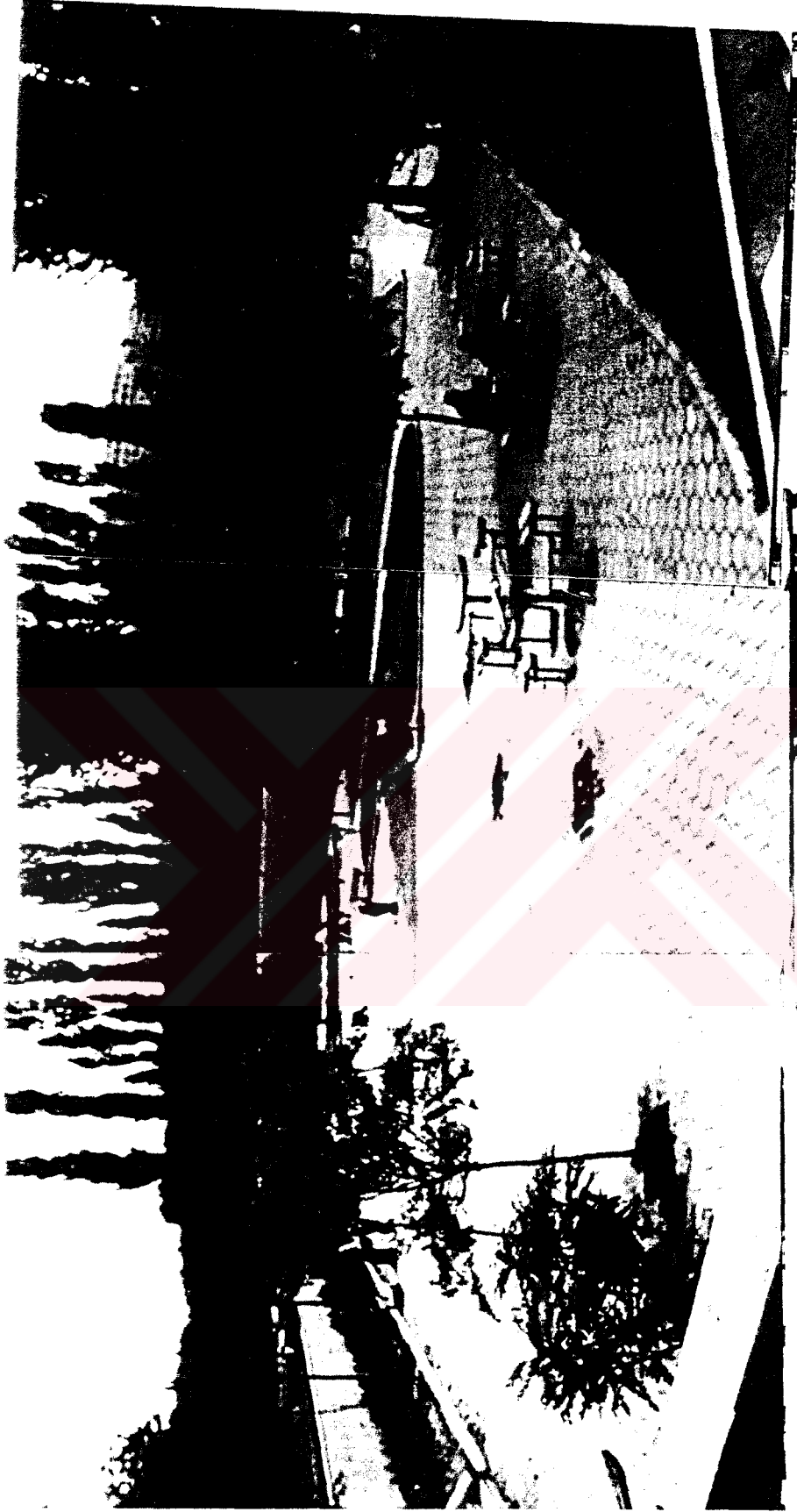
Oyun Alanı Zemini: İncekum; Kirli.

Alanın Özelliği: Her yaş grubunun bulunduğu bu oyun alanında parkın denetlenmesi gerekiyor. Küçük çocuklar büyük çocuklar tarafından rahatsız edilmekte. Güvenli bir şekilde parkı kullanma söz konusu olmamaktadır.

Çocukların Beklentileri: Çeteleşme olaylarından uzak, güvenli bir şekilde oynayabilecekleri kontrolü, özel oyun alanları istemektedirler (Ebeveyn ve çocuklarla yapılan görüşmeler)

Alanın İşlevi: Alan fiziksel gelişmeyi sağlayan aktif oyunları içerir.

Çocukların alanda kurdukları sosyal ilişki paraleldir.

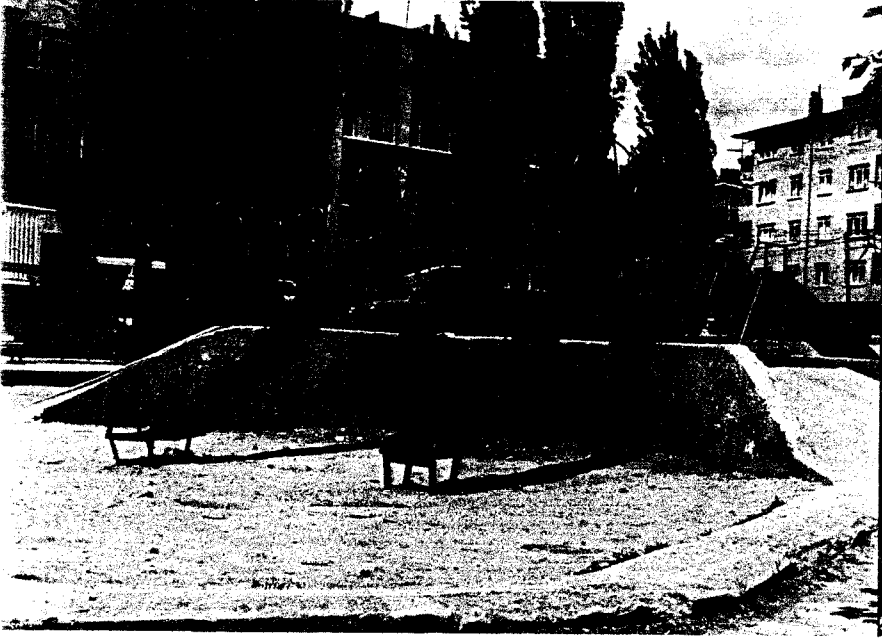
Resim 1: Eyüp-19 Mayıs Parkından Genel Görünüş
DİNÇ, H. 1992-İstanbul

Resim 2: Eyüp-19 Mayıs parkında Tırmanma direkleri.
(7-12 yaş grubu için)
Paralel ve izole ilişki kurar
DİNÇ, H. 1992-İstanbul

Resim 3: Eyüp 19 Mayıs parkında küçük çocuklar büyük çocuklar tarafından rahatsız edilmektedir. Salıncığı kullanma tartışması.
DİNÇ, H. 1992-İstanbul

Resim 4: Eyüp 19 Mayıs parkında kaydırağların yerleştirildiği zemin
üzeri 0.5 cm. kum mevcuttur.
DİNÇ, H. 1992-İstanbul

Resim 5: Eyüp 19 Mayıs Parkında çocukların tırmanma ve riske karşı
duydıkları istek. Oyun alanlarında açık görülmektedir.
DİNÇ, H. 1992-İstanbul

Yıldız Yokuşu Üzerindeki Park

Oyun Alanı: 240 m²

Oyun Alan Çeşidi: Geleneksel Oyun Alanı

Oyun Türü: Aktif Oyun ve Pasif Oyun

Ögelerin Malzemesi: Metal

Oyun Alanının İçerdiği Donatılar:

1. Oyun Alanı

- . Çadır arabası
- . Tırmanma ögeleri
- . Salıncak
- . Kaydırak

2. Oyun Alanı

- . Tahtıravalli
- . Salıncak

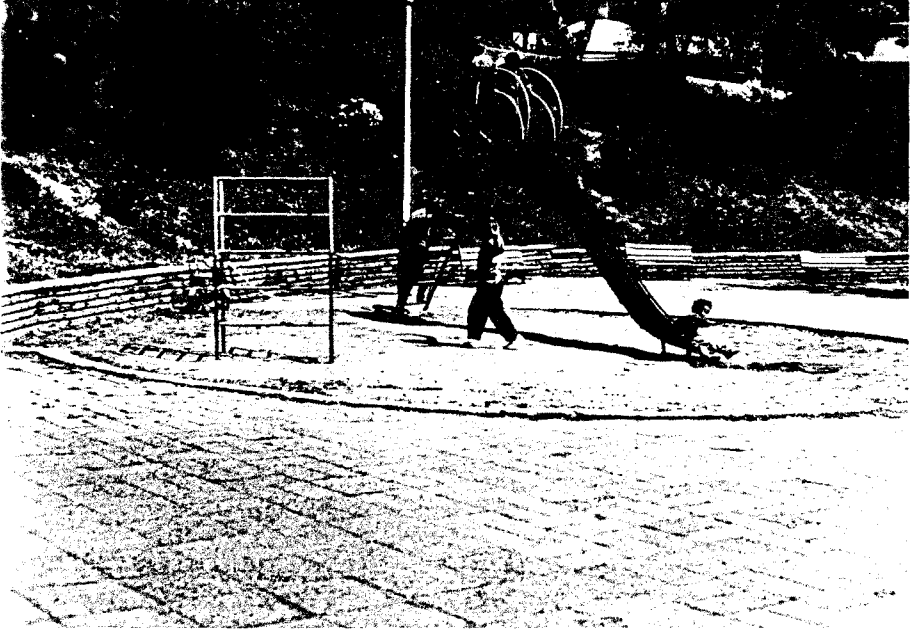
3. Oyun Alanı

- . Salıncak

Oyun Alanının Özelliği: Eğitim Birimlerine yakın olmasından dolayı park okul çıkışı uğrak yeri olmaktadır. Bu nedenle her yaştan çocuğun ve gencin alanı kullandığı görülmektedir.

Oyun alanında kum oyunu küçük ve büyük çocuklar tarafından ilgi çekmektedir.

Oyun İşlevi: Ögelerin işlevine niteliğine göre aktif oyundur. Beraber ve paralel oyuna izin verir.

Resim 1: Yıldız Yokuşu Üzerindeki Park Oyun Alanı

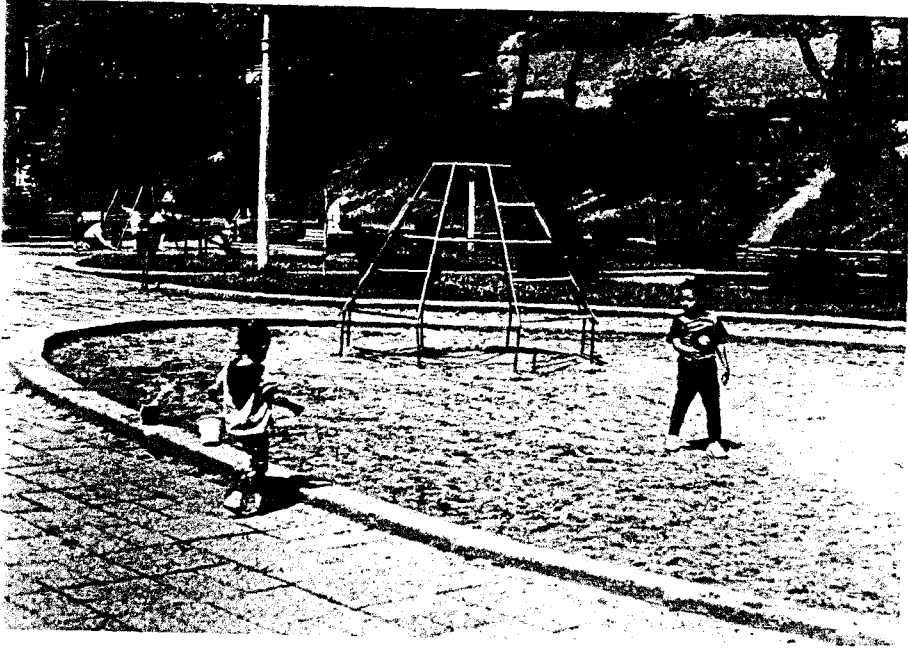
DİNÇ, H. 1992-İstanbul

Resim 2: Yıldız Yokuşu Üzerindeki Park Oyun Alanı

Parkta kumda oynamaya karşı ilgi çok fazla

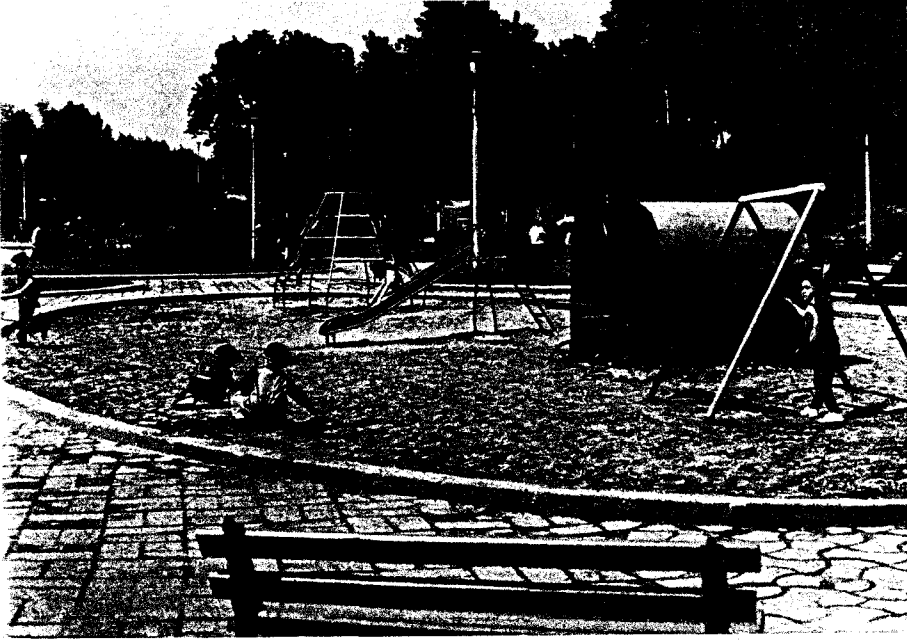
DİNÇ, H. 1992-İstanbul

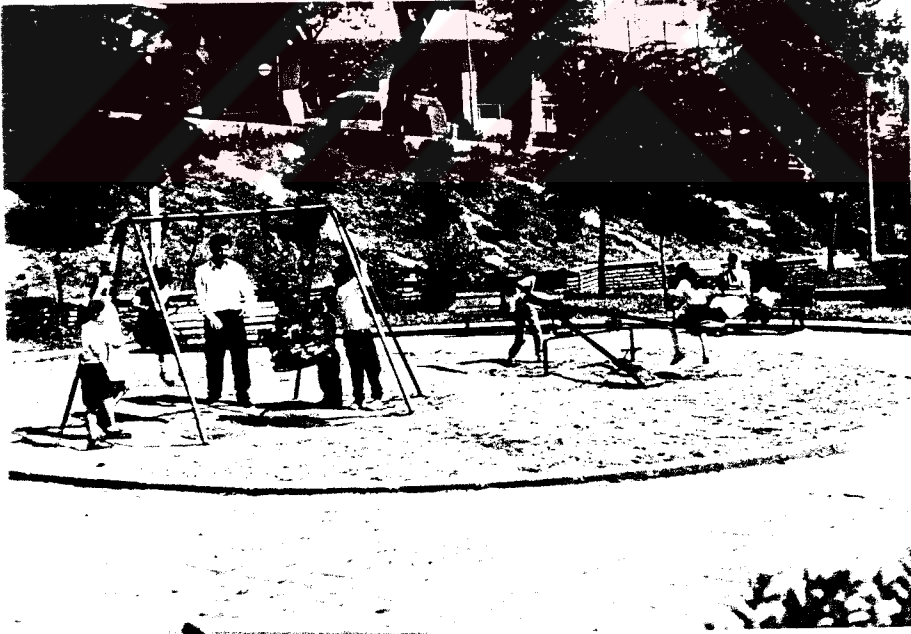
Resim 3: Yıldız Yokuşu Üzerindeki Park Oyun Alanı
Oyun alanında kumla oynayan diğer grub. İzole oyun ve
beraber oyun ilişkisi vardır.
DİNÇ, H. 1992-İstanbul

Resim 4: Yıldız Yokuşu Üzerindeki Park Oyun Alanı
Kumla oynayan yaşlar 9-13 arasında değişen genç çocuklar
DİNÇ, H. 1992-İstanbul

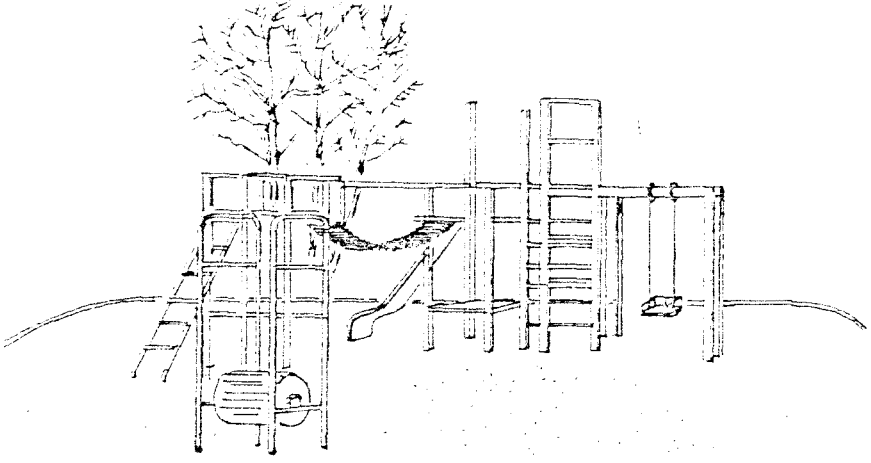
Resim 5: Yıldız Yokuşu Üzerindeki Park Oyun Alanı
Kum oyunları çocukların çok ilgisini çekmekte. Aktif oyunların yanında olması onlar için tehlikeli olmaktadır.
DİNÇ, H. 1992-İstanbul

Resim 6: Yıldız Yokuşu Üzerindeki Park Oyun Alanı
öğelerinden görünüş
DİNÇ, H. 1992-İstanbul

EK 2: İstanbul Park-Oyun Alanlarında Bulunan Oyun Öge Çeşitleri

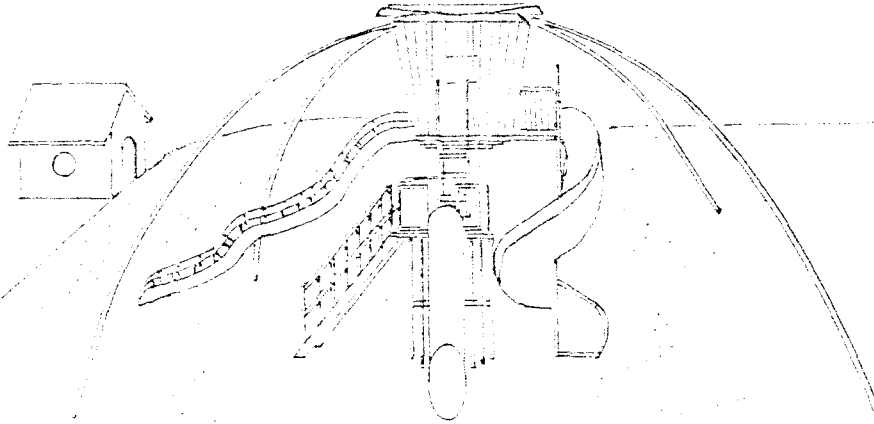
İstanbul Park Oyun alanlarında Bulunan Oyun Öge Tipleri

Resim:1. Zeytinburnu Dericiler Park Oyun Alanı Karmaşık Oyun Ögesi

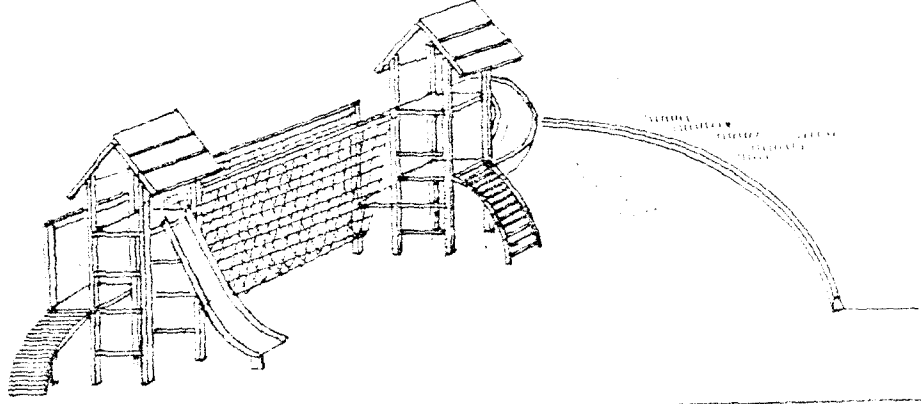
ÇİZEN: YÜZEN, T. (1990)-İstanbul

- Salıncak
- Kaydırak
- Tambur
- Komando Köprüsü

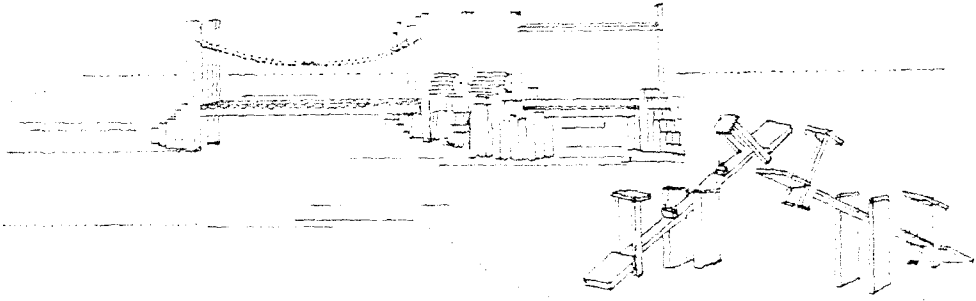

Resim:2 Zeytinburnu-Dericiler Park oyun Alanı Karmaşık Oyun Ögesi

- ÇİZEN: YÜZEN, T. İstanbul-1990
- Tırmanma Kulesi
- Kaydırak (Direk ve helosoni şekilde)

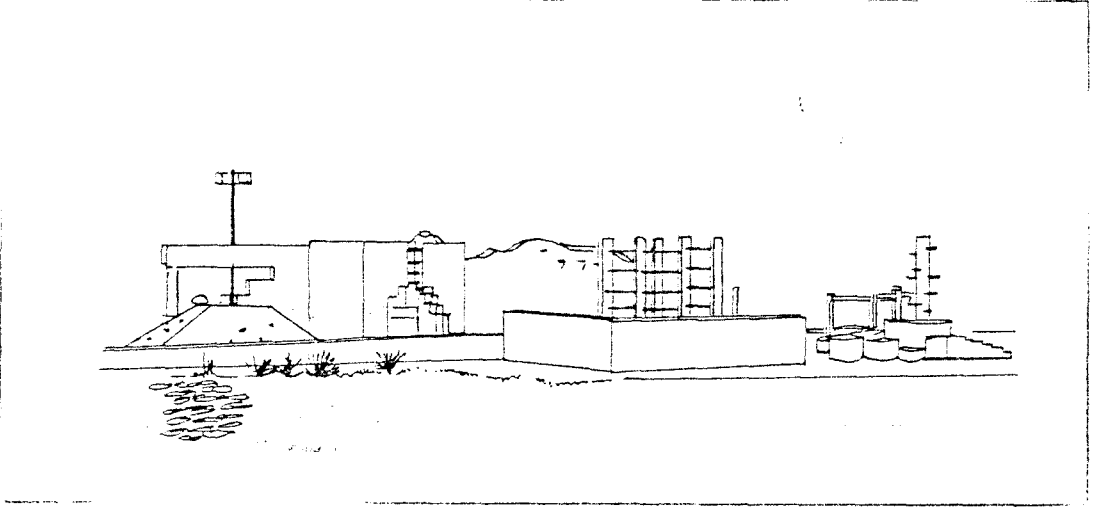

Resim:3. Üsküdar Sahilleri Park Oyun Ögeleri
 ÇİZEN: YÜZEN, T. (1990)-İstanbul
 -Karmaşık Oyun Alan Ögesi

Resim:4 Üsküdar Sahilleri Park Oyun Alan Ögeleri

- ÇİZEN: YÜZEN, T. İstanbul-1990
- Ahşap karmaşık oyun ögesi
- Ahşap Tahtıravalli

Resim:5. Kuruçeşme Cemil Topuzlu Park-Oyun Alanı Öğeleri

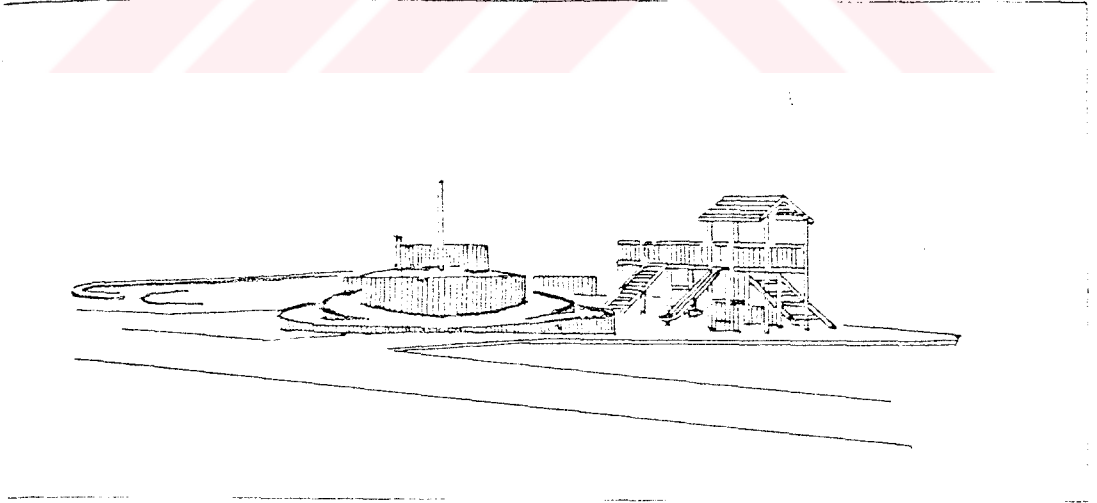
ÇİZEN: YÜZEN, T. (1990)-İstanbul

-Denge Duvarları 1-2

-Tırmanma tepesi

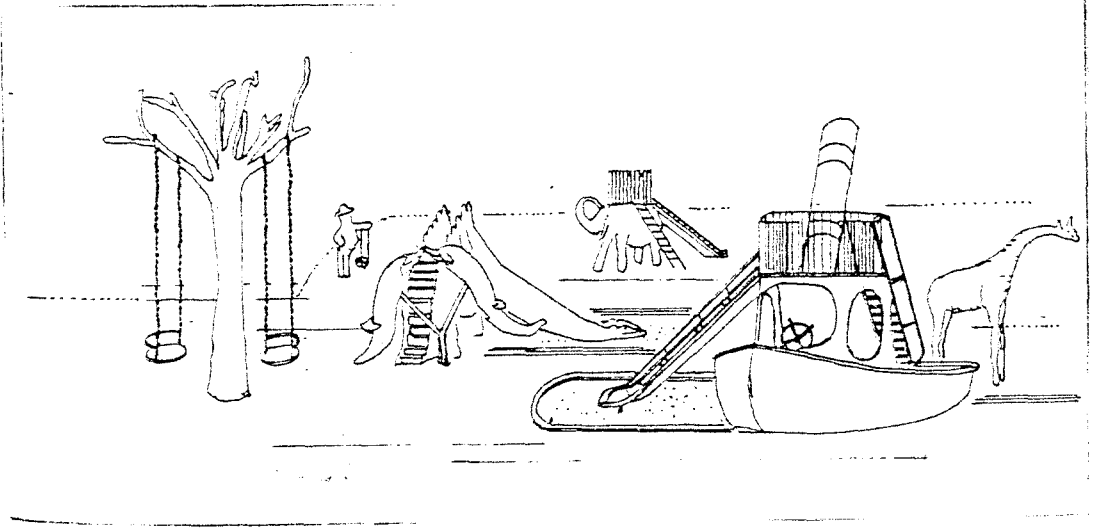
-Tırmanma çubuğu

-Tambur

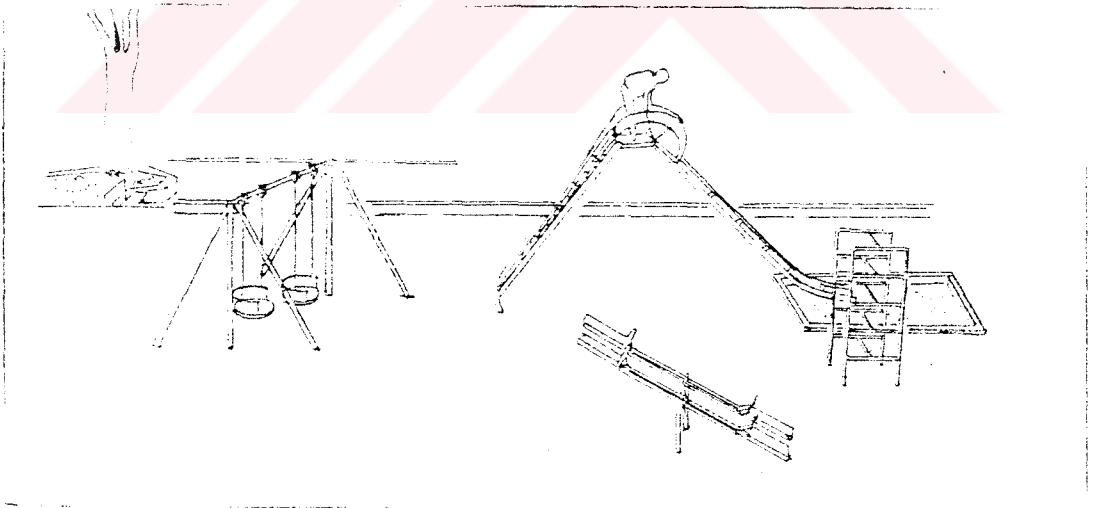

Resim:6 Üsküdar Çamlıca Korusu Oyun Alan Öğeleri

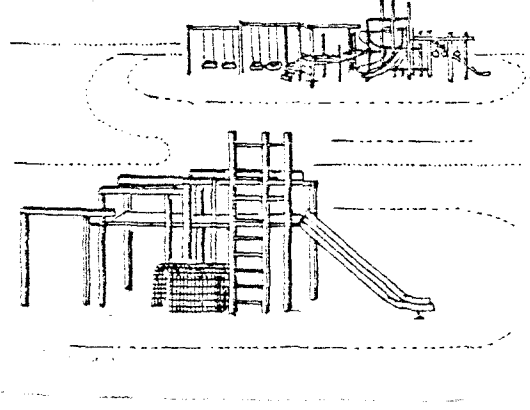
- ÇİZEN: YÜZEN, T. İstanbul-1990

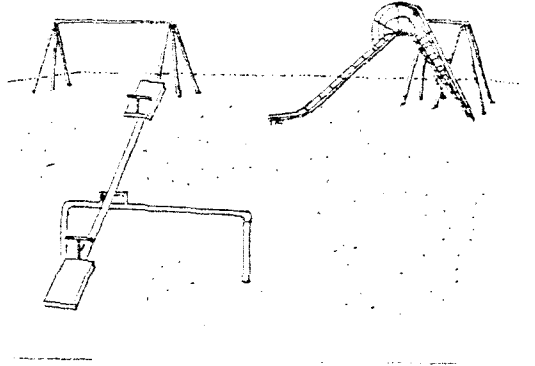
Resim:7. İstanbul Beşiktaş ve Haliç Sahillerindeki Park Oyun Öğeleri
ÇİZEN: YÜZEN, T. (1990)-İstanbul

Resim:8 Üsküdar Sahil Parklarında Buluan Oyun Alan Öğeleri
- ÇİZEN: YÜZEN, T. İstanbul-1990

Resim:9. Zeytinburnu Dericiler Parkı, Park Oyun Alanlarındaki Çok İşlevli Karmaşık Oyun Ögesi
ÇİZEN: YÜZEN, T. (1990)-İstanbul

Resim:10 İstanbul Parklarının Genelini Oluşturan, Klasik Hale Gelmiş, Tek İşlevli Oyun Öğeleri Grubu
- ÇİZEN: YÜZEN, T. İstanbul-1990

EK:3 İstanbul Park-Bahçeler Müdürlüğü'ne Bağlı Parklardaki Alanları ve Öğeleri

İstanbul Doğancılar Bölge şefliği parklarındaki oyun alanları	Park Alanı (m ²) Oyun Alanı (m ²)	OYUN ALANI İÇİNDEKİ ÖGELERİ	ADET	OYUN ALAN TIPI
Üsküdar Çiçekçi Parkı	O.A: 570 m ²	Salıncak Tahtıravalli Kaydırak Kum havuzu	2 1 1 1 1	GELENEKSEL OYUN ALANI
Üsküdar Doğancılar Parkı	P.A: 7600 m ² O.A: 300 m ²	Salıncak (3-6, 7-12 yaş) Kaydırak Tahtıravalli Kum havuzu Dinlenme Ögeleri	2 1 2 1 1	GELENEKSEL OYUN ALANI
Üsküdar-Kısıklı Millet Parkı	P.A: 21.000 m ² O.A: 300 m ²	Salıncak Kaydırak Tahtıravalli Kum havuzu Tırmanma Ögesi Ahşap Araba	2 2 2 1 1	GELENEKSEL OYUN ALANI
Üsküdar Şemsipaşa Parkı	P.A: 11.000 m ² O.A: 650 m ²	Salıncak Kaydırak Tahtıravalli Kum havuzu Tırmanma Ögesi	2 1 2 2 1	GELENEKSEL OYUN ALANI
Üsküdar Bağlarbaşı Meydan Parkı	P.A: 1500 m ² O.A: 300 m ²	Salıncak Kaydırak Tahtıravalli Tırmanma Ögesi	1 1 1 2 1	GELENEKSEL OYUN ALANI

Tablo: 1. İstanbul Park ve Bahçeler Müdürlüğüne Bağlı Çocuk Oyun Alanları ve Oyun Ögeleri

DİNÇ, H. (1992-İstanbul)

İstanbul Doğançılar Bölge şefliği parklarındaki oyun alanları	Park Alanı (m2) Oyun Alanı (m2)	OYUN ALANI İÇİNDEKİ ÖGELERİ	ADET	OYUN ALAN TİPİ
Üsküdar Beylerbeyi yol kenarı Oyun Alanı 1 Beylerbeyi yol kenarı Oyun Alanı 2	O.A: 360 m2 O.A: 600 m2	Salıncak Tahtıravalli Kaydırak Tırmanma Ögesi	5 3 3 2	GELENEKSEL OYUN ALANI
Üsküdar Çengelköy Parkı * Oyun Alanı	P.A: 3000 m2 O.A: 300 m2	Salıncak Tırmanma Ögesi Kaydırak	2 1 1	GELENEKSEL OYUN ALANI
Üsküdar Paşalimanı Sahil Parkı	P.A.: 12.000 m2 O.A.:300 m2	2 ayrı oyun Alanı Mevcut - Salıncak Tahtıravalli Kaydırak Tırmanma Ögesi Kum havuzu - Salıncak Kaydırak Tahtıravalli Kum Havuzu	2 2 1 2 1 2 1 1 1 1	GELENEKSEL OYUN ALANI
Üsküdar Çamlıca Korusu * Oyun Alanı	P.A: 248.000 m2 O.A: 2.000 m2	Ahşap komple üniteler halinde - Tırmanma Ögesi - Kum havuzu - Beton küntken tünel - Zincir lastik denge Ögesi Tünel Ahşap at Oturma Ögesi - Ahşap modüler ev; Kaydırak Zincir tırmanma filesi Denge Ögesi Ahşap tırmanma rampası Çeşme	2 1 1 1 3 2 1	GELENEKSEL OYUN ALANI

Tablo :2. İstanbul Park ve Bahçeler Müdürlüğüne Bağlı Çocuk Oyun Alanları ve Oyun Öğeleri

İstanbul Fatih Bölge Şefliği Parklarındaki oyun alanları	Park Alanı (m2) Oyun Alanı (m2)	OYUN ALANI İÇİNDEKİ ÖGELERİ	ADET	OYUN ALAN TİPİ
Fatih- Kocamustafapaşa	O.A: 1.000 m2	- Karmaşık oyun ögesi - Kaydırak - Tırmanma kulesi - Asılma halkaları - Salıncak - Tahtırevalli - Kum	1 2 1	GELENEKSEL OYUN ALANI
Fatih - Edirnekapı	O.A: 700 m2	- Salıncak - Tahtırevalli - Kaydırak - Kum	2 1 1	GELENEKSEL OYUN ALANI
Anakent Belediyesi Yarı Parkı *	O.A: 650 m2	Salıncak Karmaşık oyun Ögesi - Kaydırak - Tırmanma Ögesi - Sert yüzey - Bitki	1 2 1 2	GELENEKSEL OYUN ALANI
50. yıl Parkı oyun alanı*	P.A: 19200 m2 O.A: 1100 m2	- Tırmanma Ögesi - Kaydırak + kule - Elips artistik tırmanma - Salıncak	1 2 1 2	GELENEKSEL OYUN ALANI
Sirkeci-Yenikapı arası parklar*	P.A: 22950 m2 1- O.A: 380 m2 2- O.A: 360 m2	1. Oyun Alanı - Eski araba lastikleri - Kaydırak - Tahtırevalli - Salıncak - Tırmanma Ögesi Sıkışma toprak üzerine yerleştirilmiştir 2. Oyun Alanı - Salıncak - Kaydırak - Tahtırevalli	1 2 3 1 2 2 1	GELENEKSEL OYUN ALANI

Tablo: 3. İstanbul Park ve Bahçeler Müdürlüğüne Bağlı Çocuk Oyun Alanları ve Oyun Ögeleri

DİNÇ, H. 1992-İstanbul

İstanbul Doğancılar Bölge şefliği parklarındaki oyun alanları	Park Alanı (m2) Oyun Alanı (m2)	OYUN ALANI İÇİNDEKİ ÖGELERİ	ADET	OYUN ALAN TIPI
Üsküdar Sultantepe Parkı	O.A: 280 m2	. Salıncak . Kaydırak . Tahtıravalli	2 1 1	GELENEKSEL OYUN ALANI
Üsküdar İskele Parkı	P.A: 10.500 m2 O.A: 800 m2	. Salıncak . Kaydırak . Tahtıravalli . Tırmanma Ögesi . Kum havuzu . Sert yüzeyler	2 1 2 1 1	GELENEKSEL OYUN ALANI
Beykoz Çayırı	O.A: 1.935 m2	. Salıncak . Tahtıravalli . Kaydırak . Tırmanma Ögesi . Açık yeşil alan - Top oyunları için	2 2 2 1	GELENEKSEL OYUN ALANI
Beykoz Çubuklu	O.A: 550 m2	. Salıncak . Tahtıravalli . Kaydırak . Zemin sıkışmış toprak	2 1 1	GELENEKSEL OYUN ALANI
Beykoz-Anadolu Kavağı	O.A: 950 m2	. Salıncak . Tahtıravalli . Kaydırak . Kum havuzu . Denge Ögesi	3 2 1 1 1	GELENEKSEL OYUN ALANI

Tablo: 4. İstanbul Park ve Bahçeler Müdürlüğüne Bağlı Çocuk Oyun Alanları ve Oyun Ögeleri

DİNÇ, H. 1992-İstanbul

İstanbul Florya Bölge şefliği parklarındaki oyun alanları	Park Alanı (m ²) Oyun Alanı (m ²)	OYUN ALANI İÇİNDEKİ ÖGELERİ	ADET	OYUN ALAN TIPI
Sakızağacı Parkları	P.A: 7974 m ² O.A: 450 m ²	- Karmaşık oyun öğeleri - Salıncak - Tırmanma Ögesi - Kaydırak (direk) - Tambur - Tırmanma Ögesi - Kum içinde - Salıncak - Kaydırak - Tırmanma Ögesi - Tahtravalli	1 2 2 1	GELENEKSEL OYUN ALANI
Florya Atatürk Orman Alanı	P.A: 629.000 m ² O.A: 1250 m ²	- Salıncak - Kaydırak - Tahtravalli - Tırmanma Ögesi - Ahşap malzemeli - Kum alanı	2 1 2 1 1 1	GELENEKSEL OYUN ALANI
Bakırköy - Marina karşısı parkı	O.A: 380 m ²	- Salıncak - Tahtravalli - Kaydırak - Tırmanma elemanı	2 2 2 1	GELENEKSEL OYUN ALANI

Tablo: 5. İstanbul Park ve Bahçeler Müdürlüğüne Bağlı Çocuk Oyun Alanları ve Oyun Öğeleri

DİNÇ, H. 1992-İstanbul

İstanbul Florya Bölge şefliği parklarındaki oyun alanları	Park Alanı (m2) Oyun Alanı (m2)	OYUN ALANI İÇİNDEKİ ELEMANLAR	ADET	OYUN ALAN TIPI
Zeytinburnu Dericiler Önü Parkı*	P.A. 27.500 m ²	Minyatür Tren (parkı dolaşan), tren yolu 1. Karmaşık oyun ögesi . Tırmanma Ögesi . Uzay kafesi . Kaydırak 2. Karmaşık oyun ögesi . Zincir fileli asma köprü . Sahnecak . Kaydırak . Tambur . Dönen Uzay Aracı . Kulube formunda dönme tanburu 3. Karmaşık oyun ögesi . Sahnecak . Kaydırak . Tambur . Zincir ipler . Farklı kotlarda platform . Barfiks	3 1 2 1 1 1 4 6	ÇAĞDAŞ OYUN ALANI
Zeytinburnu Bakırköy Sahil Parkları*	-	3 Değişik tasarımda karmaşık oyun ögesi . Sahnecak . Kaydırak . Tahtıravalli . Tırmanma Ögesi . Yaylı hayvan figürleri . Tambur . Zincir tırmanma Ögesi . Köprü	4	ÇAĞDAŞ OYUN ALANI

Tablo:6. İstanbul Park ve Bahçeler Müdürlüğüne Bağlı Çocuk Oyun Alanları ve Oyun Öğeleri

DİNÇ, H. 1992-İstanbul

İstanbul Sarıyer Bölge Şefliği Parklarındaki oyun alanları	Park Alanı (m ²) Oyun Alanı (m ²)	OYUN ALANI İÇİNDEKİ ÖGELERİ	ADET	OYUN ALAN TİPİ
Sarıyer İskele Parkı	P.A: 600 m ² O.A: 450 m ²	- Salıncak - Kaydırak - Tırmanma Ögesi - Tahtırevalli Kum içine yerleşmiştir.	2 1 1 1	GELENEKSEL OYUN ALANI
Sarıyer Tarabya Sahil Parkı	O.A: 800 m ²	- Salıncak - Kaydırak - Tahtırevalli - Tırmanma Ögesi - Çeşme	2 1 2 1 1	GELENEKSEL OYUN ALANI
Sarıyer Yeniköy Sahili	O.A: 380 m ²	- Salıncak - Tahtırevalli - Kaydırak - Kum havuzu	2 2 2 1	GELENEKSEL OYUN ALANI
Sarıyer Kireçburnu Sahili	P.A: 27.000 m ² O.A: 3.450 m ²	1 Denge Ögesi - Salıncak - Kaydırak - Tahtırevalli Kum havuzu içinde	1 2 1 1	GELENEKSEL OYUN ALANI

Tablo:7. İstanbul Park ve Bahçeler Müdürlüğüne Bağlı Çocuk Oyun Alanları ve Oyun Öğeleri
DİNÇ, H. 1992-İstanbul

İstanbul Sarıyer Bölge Şefliği Parklarındaki oyun alanları	Park Alanı (m ²) Oyun Alanı (m ²)	OYUN ALANI İÇİNDEKİ ELEMANLAR	ADET	OYUN ALAN TIPI
Emirgan Durak Arkası Parkı	P.A: 3.460 m ² O.A: 270 m ²	- Sahnacak (3-6 yaş) - Sahnacak (7-12 yaş) - Kaydırak - Tırmanma Ögesi - Tahtırevalli Kum içine yerleşmiştir.	2 1 1 1	GELENEKSEL OYUN ALANI
İstanbul Beyoğlu Bölge Şefliği Parklarındaki oyun alanları	Park Alanı (m ²) Oyun Alanı (m ²)	OYUN ALANI İÇİNDEKİ ELEMANLAR	ADET	OYUN ALAN TIPI
Beşiktaş İskele Parkı*	O.A: 1300 m ² O.A: 250 m ²	- Yapay Ağaç formunda Sahnacak - Tahtırevalli - Gemi Maketi İle Kaydırak - Dinazor Kaydırak - 5 cm derinliğinde Kum havuzu	1 1 1 1	GELENEKSEL OYUN ALANI
Esentepe Çocuk Parkı	P.A: 3.000 m ² O.A: 800 m ²	- Sahnacak - Kaydırak - Tahtırevalli - Tırmanma Ögesi - Denge Elemanı	1 2 1 1	GELENEKSEL OYUN ALANI

Tablo:8. İstanbul Park ve Bahçeler Müdürlüğüne Bağlı Çocuk Oyun Alanları ve Oyun Öğeleri
DİNÇ, H. 1992-İstanbul

İstanbul Beyoğlu Bölge Şefliği Parklarındaki oyun alanları	Park Alanı (m ²) Oyun Alanı (m ²)	OYUN ALANI İÇİNDEKİ ÖGELERİ	ADET	OYUN ALAN TIPI
Bebek Parkı	O.A: 600 m ²	1. Karmaşık oyun ögesi . Tırmanma Evi . Kaydırak . Sallanma Halkası . Tanbur 2. Karmaşık oyun ögesi . Salıncak (3-6 yaş) . Tırmanma Platformu . Kaydırak . Tahtıravalli	2 2 boy 2 çift 1 1 2	GELENEKSEL OYUN ALANI
Kuruçeşme Arnavutköy üzeri Sahil Parkı - 1 (Uzaylı Park)*	O.A:300 m ²	1. Karmaşık oyun ögeleri . İçinden merdivenle çıkılan füze . Tırmanma Kulesi . Kaydırak Kum içine yerleşmiş	4	ÇAĞDAŞ OYUN ALANI
Kuruçeşme Arnavutköy üzeri Sahil Parkı 2 *	O.A:550 m ²	1. Karmaşık oyun ögeleri . Sürünme Tüneli . Salıncak . Kaydırak . Kum üzerine yerleşmiştir.	1 2 3	GELENEKSEL OYUN ALANI

Tablo:9. İstanbul Park ve Bahçeler Müdürlüğüne Bağlı Çocuk Oyun Alanları ve Oyun Ögeleri

DİNÇ, H. 1992-İstanbul

İstanbul Beyoğlu Bölge şefliği Parklarındaki oyun alanları	Park Alanı (m ²) Oyun Alanı (m ²)	OYUN ALANI İÇİNDEKİ ÖGELERİ	ADET	OYUN ALAN TIPI
Ortaköy Camii Yanı Parkı *	O.A: 240 m ²	Ahşap malzemeli . Salıncak (3-6 yaş) . Kaydırak . Tahtırevalli 4 cm kum üzerine yerleştiril- miştir.	2 1 1	GELENEKSEL OYUN ALANI
Yıldız Yokuşu Üzerindeki Park *	O.A. 450 m ²	1. Karmaşık oyun öğeleri . Çadır Arabası . Tırmanma Ögesi . Salıncak . Kaydırak 2. Oyun alanı . Tahtırevalli . Salıncak 3. Oyun Alanı . Salıncak - Kum üzerine yerleşmiştir.	1 1 1 1 2 1	GELENEKSEL OYUN ALANI
Serencebey Parkı *	P.A: 3.000 m ² O.A: 300 m ²	1. Karmaşık oyun öğeleri . Salıncak . Tanbur . Tırmanma Platformu . Kaydırak - Kum üzerine yerleşmiştir. - Kum havuzu vardır.	2 1 1	GELENEKSEL OYUN ALANI

Tablo:11. İstanbul Park ve Bahçeler Müdürlüğüne Bağlı Çocuk Oyun Alanları ve Oyun Öğeleri

DİNÇ, H. 1992-İstanbul

İstanbul Beyoğlu Bölge Şefliği Parklarındaki oyun alanları	Park Alanı (m ²) Oyun Alanı (m ²)	OYUN ALANI İÇİNDEKİ ÖGELERİ	ADET	OYUN ALAN TİPİ
Beşiktaş İhlamur Parkı 1*	O.A:256 m ²	. Tahtırevalli . Tırmanma Ögesi + Kaydırak Kum üzerine yerleştirilmiş- tir. . Anfithatre	1 1 1	GELENEKSEL OYUN ALANI
Beşiktaş İhlamur Parkı 2 *	O.A. 100 m ²	1. Karmaşık oyun öğeleri . Kaydırak . Tambur . Salıncak . Tırmanma Kulesi - 2 cm kum üzerine yerleşmiş- tir.	2 2 2	GELENEKSEL OYUN ALANI
Şişli Fulya Mahallesi Cevdet Kudret Parkı *	O.A: 350 m ²	1. Karmaşık oyun öğeleri . Salıncak . Tırmanma Ögesi . Asılma Çubukları . Kaydırak - Tahtırevalli (3- 6 yaş) - Tahtırevalli (7-12 yaş) - 4 cm kum üzerine yerleşmiş- tir. Oyun alanı çevresinde duvar vardır.	2 2 1 1	GELENEKSEL OYUN ALANI

Tablo:12. İstanbul Park ve Bahçeler Müdürlüğüne Bağlı Çocuk Oyun Alanları ve Oyun Öğeleri
DİNÇ, H. 1992-İstanbul

İstanbul Beyoğlu Bölgesi Parklarındaki oyun alanları	Park Alanı (m ²) Oyun Alanı (m ²)	OYUN ALANI İÇİNDEKİ ÖGELERİ	ADET	OYUN ALAN TIPI
Kasımpaşa Parkı *	O.A: 250 m ²	1. Karmaşık oyun ögesi . Kaydırak (direk) . Tırmanma elemanı . Tambur - Salıncak - Tırmanma elemanı - Kum havuzu 1. Karmaşık oyun ögesi . Kaydırak (Helezon) . Tırmanma elemanı . Sallanma halkası	2 1 1	GELENEKSEL OYUN ALANI
Hasköy İskele Park	O.A. 400 m ²	. Tahtırevalli . Tırmanma Ögesi . Kaydırak . Salıncak - Kum üzerine yerleşmiştir.	2 1 1 2	GELENEKSEL OYUN ALANI
Fındıklı Parkı	O.A: 100 m ²	. Salıncak . Tahtırevalli . Kaydırak . Tırmanma Ögesi - Kum üzerine yerleşmiştir.	2 2 1 1	GELENEKSEL OYUN ALANI

Tablo:13. İstanbul Park ve Bahçeler Müdürlüğüne Bağlı Çocuk Oyun Alanları ve Oyun Öğeleri

DİNÇ, H. 1992-İstanbul

İstanbul Haliç Bölgesi Parklarındaki oyun alanları	Park Alanı (m ²) Oyun Alanı (m ²)	OYUN ALANI İÇİNDEKİ ÖGELERİ	ADET	OYUN ALAN TIPI
Eyüp 19 Mayıs Parkı *	O.A: 1200 m ²	. Sahnacak . Tırmanma elemanı . Kaydırak (Helezoni) . Ahşap basamaklı oturma platformu	1 9 3	GELENEKSEL OYUN ALANI
Tekel Önü Park	O.A. 150 m ²	. Sahnacak . Kaydırak . Tahtırevalli . Tırmanma Ögesi - Kum üzerine yerleştirilmiş tir.	2 2 2 1	GELENEKSEL OYUN ALANI
Akşemsettin Parkı	P.A: 33.405 m ² O.A: 200 m ²	. Sahnacak . Kaydırak . Tahtırevalli . Tırmanma Ögesi - Kum havuzu	2 2 2 1	GELENEKSEL OYUN ALANI
Zafer Parkı (Perşembe Pazarı)	P.A.: 15.450 m ² O.A: 250 m ²	. Sahnacak . Kaydırak . Tahtırevalli . Tırmanma elemanı . Asılma halkaları	2 1 4 2 2 4	GELENEKSEL OYUN ALANI
Kadrga Parkı	O.A: 800 m ²	. Sahnacak . Kaydırak . Tahtırevalli . Tırmanma elemanı	2 2 1 1	GELENEKSEL OYUN ALANI

Tablo:14. İstanbul Park ve Bahçeler Müdürlüğüne Bağlı Çocuk Oyun Alanları ve Oyun Öğeleri
DİNÇ, H. 1992-İstanbul

İstanbul Haliç Bölgesi Parklarındaki oyun alanları	Park Alanı (m ²) Oyun Alanı (m ²)	OYUN ALANI İÇİNDEKİ ÖGELERİ	ADET	OYUN ALAN TİPİ
Sütlüce Mezbaha Yanı Parkı 1 *	P.A: 35.200 m ² O.A: 1350 m ²	. Salıncak . Tahtirevalli . Kaydırak . Tırmanma elemanı Kum üzerine yerleştirilmiştir.	2 1 2 1	GELENEKSEL OYUN ALANI
Sütlüce Mezbaha Yanı Parkı 2 *	P.A: 20.000 m ² O.A: 240 m ²	1. Karmaşık oyun ögesi . Tırmanma platformu . Salıncak . Kaydırak . Sallanma halkaları - Kum üzerine yerleştirilmiştir.	2 1 3 2	GELENEKSEL OYUN ALANI
Eyüp Haliç Çevresindeki Park 1 *	O.A: 150 m ²	1. Karmaşık oyun öğeleri . Zincir Fileli yürüme köprüsü . Salıncak . Kaydırak . Tırmanma Platformu . Tahtirevalli	2 2 3 2	GELENEKSEL OYUN ALANI
Eyüp Haliç Çevresindeki Park 2 * (Hayvanat Bahçesi)	O.A: 275 m ²	. Zürafa- Salıncak . Yapay Ağaç -Salıncak . Fil- Kaydırak . Beyaz Ayı Salıncak Kum üzerine yerleştirilmiştir.	2 2 1 1	GELENEKSEL OYUN ALANI

Tablo:15. İstanbul Park ve Bahçeler Müdürlüğüne Bağlı Çocuk Oyun Alanları ve Oyun Öğeleri
DİNÇ, H. 1992-İstanbul

İstanbul Göztepe Bölge Şefliği Parklarındaki oyun alanları	Park Alanı (m ²) Oyun Alanı (m ²)	OYUN ALANI İÇİNDEKİ ÖĞELERİ	ADET	OYUN ALAN TİPİ
Kadıköy Moda Parkı	O.A: 800 m ²	. Salıncak (3-6 yaş) . Salıncak (7-12 yaş) . Tırmanma elem. (yuvarlak) . Tahtirevalli . Kaydırak . Tırmanma elemanı	2 2 2 2 1	GELENEKSEL OYUN ALANI
Kadıköy - Yoğurtçu Parkı	P.A: 20.200 m ² O.A: 150 m ²	. Salıncak . Tahtirevalli . Kaydırak . Tırmanma Alanı . Açık Alan	2 2 1 1	GELENEKSEL OYUN ALANI
Kadıköy Fenerbahçe Parkı	P.A: 54.800 m ² O.A: 350 m ²	. Salıncak . Kaydırak . Tahtirevalli . Tırmanma Platformu	2 2 1 1	GELENEKSEL OYUN ALANI
Kadıköy Kalamış Sahil Parkı	P.A: 124.000 m ² O.A: 150 m ²	Karmaşık oyun öğeleri . Tırmanma elemanı . Tambur . Kaydırak . Salıncak Kum üzerine yerleştirilmiştir.	1 1 1 2	GELENEKSEL OYUN ALANI

Tablo:16. İstanbul Park ve Bahçeler Müdürlüğüne Bağlı Çocuk Oyun Alanları ve Oyun Öğeleri

DİNÇ, H. 1992-İstanbul

İstanbul Göztepe Bölge Şefliği Parklarındaki oyun alanları	Park Alanı (m ²) Oyun Alanı (m ²)	OYUN ALANI İÇİNDEKİ ÖĞELERİ	ADET	OYUN ALAN TIPI
Göztepe 60. Yıl Parkı *	P.A: 80.000 m ² O.A: 220 m ²	. Salıncak . Tahtirevalli . Kaydırak . Tırmanma elemanı Kum üzerine yerleştirilmiş- tir.	2 2 1 1	GELENEKSEL OYUN ALANI
Kadıköy - Yeni Sahra Parkı	P.A: 7.200 m ² O.A: 150 m ²	. Salıncak . Tahtirevalli . Kaydırak	1 1 1	GELENEKSEL OYUN ALANI
Kadıköy Kayışdağı Parkı	P.A: 15.000 m ² O.A: 200 m ²	1 Karmaşık oyun ögesi . Kaydırak . Tırmanma Elmanı . Salıncak . Kaydırak	1 1 1 1	GELENEKSEL OYUN ALANI
Kadıköy Hürriyeti Ebediye Parkı *	O.A: 220 m ²	. Salıncak . Kaydırak . Tahtirevalli Kum üzerine yerleştiril- miştir. Çevreleyici duvarla çevril- miştir.	1 1 1 2	GELENEKSEL OYUN ALANI

Tablo:17. İstanbul Park ve Bahçeler Müdürlüğüne Bağlı Çocuk Oyun Alanları ve Oyun Öğeleri

DİNÇ, H. 1992-İstanbul

İstanbul Göztepe Bölge Şefliği Parklarındaki oyun alanları	Park Alanı (m ²) Oyun Alanı (m ²)	OYUN ALANI İÇİNDEKİ ÖGELERİ	ADET	OYUN ALAN TIPI
Kadıköy Hürriyet Parkı *	O.A: 150 m ²	1. Karmaşık oyun öğeleri . Tırmanma elemanı . Asılma Halkaları . Çeşitli yüksekliklerde plat- formlar . Kaydırak (Düz) . Kaydırak (Helezoni) . Sürtünme Tüneli Sıkışmış ince kum üzerine yerleşmiştir.	1 2 1 1 1	GELENEKSEL OYUN ALANI
Kartal İdealtepe 50. yıl Ormanı	P.A: 97.000 m ² O.A: 450 m ²	Karmaşık oyun öğeleri . Kaydırak . Çeşitli yüksekliklerde platformlar . Tambur . Sahnecak . Tahtırevalli . Su Oyunu	1 2 2	GELENEKSEL OYUN ALANI

Tablo:18. İstanbul Park ve Bahçeler Müdürlüğüne Bağlı Çocuk Oyun Alanları ve Oyun Öğeleri
DİNÇ, H. 1992-İstanbul

Ek:4 İstanbul Park oyun alanlarındaki öğelerin çocuklar üzerindeki fiziksel, sosyal ve oyun davranışı (Cetvel)

	MALZEME			HİZMET YAŞI		OYUN ÖĞELERİNİN FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ				SOSYAL İLİŞKİ		OYUN DAVRANIŞLARI				GENEL ÖZELLİK				İLİŞKİDE OLDUĞU ÖĞELER																								
	AHŞAP MALZEME	SERT YÜZEY	PVC FİBER	METAL	0-3 YAŞ	4-6 YAŞ	7-12 YAŞ	TIRMANMAK	KAYMAK	ASILMAK	ATLAMAK	SALANMAK	SÜRÜNMEK	ÇEVİRMEK	DENGE	İZOLE	PARELEL	BERABER	KOOPERATİF	AKTİF OYUN	PASİF OYUN	BİLİŞSEL OYUN	DÜŞSEL OYUN	YARATICI	EĞİTİCİ	BAKIMSIZ	YETERLİSİZ ÖGE	EN ÇOK BEĞENİLEN	TEHLİKELİ KULLANIM	KAZA	ANFI OTURMA	SALINCAK	KAYDIRAK	ZİNCİR FİLELER	İP	KÖPRÜ	SALINANMA HALKASI	TANBUR	KUM	DENGEÖĞESİ	SERT DÖŞEME			
1- KURUÇEŞME CEMİL TOPUZLU PARKI OYUN ÖĞELERİ	•	•				•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
	•	•				•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•		
	•	•				•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•		
	•	•				•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•		
	•	•				•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•			
	•	•				•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•		
KOMANDO TEPEŚİ	•	•				•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
TIRMANMA DİREĞİ 2	•	•				•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
TIRMANMA DİREĞİ 3	•	•				•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
TIRMANMA DİREĞİ 4	•	•				•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
DENGE DUVARİ 1	•	•				•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
DENGE DUVARİ 2	•	•				•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
TAMBÜR	•	•				•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
KÖPRÜ	•	•				•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
KAYMA BETON YÜZEY	•	•				•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
PATEN ALANI	•	•				•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
SATRAŇ ALANI	•	•				•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
SALINCAK	•	•				•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
TAHTİREVALLI	•	•				•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
2- ŞİŞLİ CEVDET KUDRET PARKI	•	•				•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
KARMAŞIK OYUN ÖĞELERİ	•	•				•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
TAHTİREVALLI	•	•				•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
SALINCAK	•	•				•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
TIRMANMA ÖĞESİ	•	•				•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•

Tablo:19 Kuruçeşme Cemil Topuzlu Parkı, Şişli Çevdet Kudret Parkı Oyun Alanlarının çocuklar üzerindeki Fiziksel, Sosyal ve Oyun davranışını incelenerek Alan işlevi niteliğinin tespiti.
DİNÇ, H. (1992)-İstanbul

	MALZEME			HİZMET	OYUN ÖGELERİNİN										SOSYAL		OYUN			GENEL		İLİŞKİDE OLDUĞU																					
				YAŞI	FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ										İLİŞKİ	DAVRANIŞLARI			ÖZELLİK	ÖGELER																							
14-İSTANBUL SİRKECİ YENİKAPI ARASI PARK OYUN ALANI ÖGELERİ OYUN ALANI 1	AHŞAP MALZEME	SERT YÜZEY	PVC FİBER	METAL	0-3 YAŞ	4-6 YAŞ	7-12 YAŞ	TIRMANMAK	KAYMAK	ASILMAK	ATLAMAK	SALTANMAK	SÜRÜNMEK	GEVİRMEK	SİÇRAMAK	DENGE	İZOLE	PARELEL	BERABER	KOOPERATİF	AKTİF OYUN	PASİF OYUN	BİLİŞSEL OYUN	YARATICI	DÜŞSEL OYUN	EĞİTİCİ	EN ÇOK BEĞENİLEN	ERGONOMİK DEĞİL	KAZA TEHLİKESİ	YETERLİSİZ ÖGE	BAKIMSIZ	SALINCAK	ASILMA HALKASI	• TUNEL	TIRMANMAÖÇESİ	• KUM	TANBUR	ASILMA ÇUBUKLARI	DİREKT KAYDIRAK	HELEZONİ KAYDIRAK	TAHTİREVALLI	RAMPA	
						•	•	0										•	•	•	•	•						•															
				•										•					•	•		•						•															
				•															•	•		•						•															
				•																•	•	•	•					•															
OYUN ALANI 2																					•																						
	SALINCAK			•					•										•		•	•					•																
	KAYDIRAK			•					•										•		•	•				•																	
	TAHTİREVALLI			•																	•	•																					
	15 - FATH SARAÇHANE 50. YIL PARKI																				•	•																					
ELİPS TIRMANMA EL...			•																0		•	•					•																
KAYDIRAKLI KAFES KULE			•																		•	•					0																
TIRMANMA ÖGESİ			•																	0	•	•																					
SALINCAK					0															0	•	•																					
16- ANAKENT BELEDİYESİ YANI PARK OYUN ALANI																					•	•																					
SALINCAK																					•	•																					
KOMBİNE OYUNÖÇESİ																					•	•																					

Tablo:24 İstanbul Sirkeci Yenikapı Parkı, Anakent Belediyesi Yanı Parklarının Oyun Ögelerine göre Oyun Alanlarının çocuklar üzerindeki Fiziksel, Sosyal ve Oyun Davranışı incelenerek Alan işlevi niteliğinin tespiti.
DİNÇ, H. (1992)-İstanbul

MALZEME	HİZMET				OYUN ÖĞELERİNİN								SOSYAL		OYUN				GENEL				İLİŞKİDE OLDUĞU																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
	YAŞI				FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ								İLİŞKİ		DAVRANIŞLARI				ÖZELLİK				ÖĞELER																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
17- EYÜP 19 MAYIS PARKI OYUN ÖĞELERİ	AHŞAP MALZEME																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																

Tablo:25 İstanbul Eyüp 19 Mayıs Parkı, Eyüp- Haliç Çevresindeki Park, Haliç Sütlüce Mezbaa Yanı Parklarının Oyun Ögelerine göre O-
yun Alanlarının çocuklar üzerindeki Fiziksel, Sosyal ve Oyun Davranışını incelenerek Alan işlevi niteliğinin tespiti.
DİNÇ, H. (1992)-İstanbul

KLASİK OYUN ÖGELERİ İÇEREN PARKLARDAKİ OYUN ÖGELERİ (44 OYUN PARKINDA)	MALZEME				HİZMET YAŞI		OYUN ÖGELERİNİN FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ								SOSYAL İLİŞKİ			OYUN DAVRANIŞLARI				GENEL NİTELİKLER					İLİŞKİDE OLDUĞU ÖGELER																
	AHŞAP MALZEME	SERT YÜZEY	TAŞ (BETON) MAL.	METAL	0-3 YAŞ	4-6 YAŞ	7-12 YAŞ	TIRMANMAK	KAYMAK	ASILMAK	ATLAMAK	SALTANMAK	SÜRÜNMEK	ÇEVİRMEK	SICIRMAK	DENGE	İZOLE	PARALEL	BERABER	KOOPERATİF	AKTİF OYUN	PASİF OYUN	BİLİŞSEL OYUN	DÜŞSEL OYUN	YARATICI	EĞİTİCİ	DİNLENDİRİCİ	• TERCİH EDİLEN	ERGONOMİK	TEHLİKESİZ KULLANIM	YETERSİZ ÖGE	KONTROL	TÜNEL	SALINCAK	DİREKT KAYDIRAK	ASILMA HALKASI	TIRMANMA ELEM.	KUM	TANBUR	ASILMA ÇUBUKLARI	HELEZONİ KAYDIRAK		
KAYDIRAK	0															•					•			0																			
SALINCAK	0															•	0	•	•		•																						
TAHTİREVALLI	0															•	0	•	•		•																						
TIRMANMA ÖGESİ	0									•					•	0	•	•	•			•			•																		
KUM					•		0												•		•		0			•																	
BANKLAR	•			0															•																								

Tablo:26 Klasik Oyun Ögelerini İçeren Oyun Alanlarında; ögelerin çocuklar üzerindeki Fiziksel, Sosyal ve Oyun Davranışı incelenerek Alan işlevi niteliğinin tesbitinin sağlanması

• İlişki Kuvvetli

0 İlişki az

☐ İlişki yok

Ek:5 İstanbul park oyun alanlarında oyun öğelerinin çocuklar üzerindeki fiziksel, sosyal ve davranış ilişkilerinin Grafiklerle gösterimi İstanbul'da ki oyun alanlarında bulunan eleman çeşidine göre İstanbul genelinde oyun işlevinin çıkarılması

OYUN ALANININ FİZİKSEL KARAKTERİ		OYUN ALANININ SOSYAL İLİŞKİ KARAKTERİ		ALANDA ÇOCUKLARIN OYUN DAVRANIŞLARI	
OYUN ÖGE ÇEŞİDİ		OYUN ÖGE ÇEŞİDİ		OYUN ÖGE ÇEŞİDİ	
Tırmanmak		İzole Oyun		A.O.	
Kaymak		Paralel "		P.O.	
Asılmak		Beraber "		B.O.	
Sallanmak		Kooperatif"		D.O.	
Sürünmek				Y.O.	
Çevirmek				E.O.	
Denge					
Atlamak					
Tırmanmak		İzole Oyun		A.O.	
Kaymak		Paralel "		P.O.	
Asılmak		Beraber "		B.O.	
Sallanmak		Kooperatif"		D.O.	
Sürünmek				Y.O.	
Çevirmek				E.O.	
Denge					
Atlamak					
Tırmanmak		İzole Oyun		A.O.	
Kaymak		Paralel "		P.O.	
Asılmak		Beraber "		B.O.	
Sallanmak		Kooperatif"		D.O.	
Sürünmek				Y.O.	
Çevirmek				E.O.	
Sıçramak					
Denge					
Atlamak					
Tırmanmak		İzole Oyun		A.O.	
Kaymak		Paralel "		P.O.	
Asılmak		Beraber "		B.O.	
Sallanmak		Kooperatif"		D.O.	
Sürünmek				Y.O.	
Çevirmek				E.O.	
Denge					
Sıçramak					

İst Oyun Alanlarının Fiziksel, Sosyal İlişkisi ve Oyun Davranış Özellikleri

DİNÇ, H. (1992)

OYUN ALANININ FİZİKSEL KARAKTERİ			OYUN ALANININ SOSYAL İLİŞKİ KARAKTERİ		ALANDA ÇOCUKLARIN OYUN DAVRANIŞLARI																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
Kırsıme Parkı	OYUN ÖGE ÇEŞİDİ		OYUN ÖGE ÇEŞİDİ		OYUN ÖGE ÇEŞİDİ																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
	Tırmanmak Kaymak Asılmak Atlamak Sallanmak Sürünmek Çevirmek Sıçramak Denge	<table><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>																																					İzole Oyun Paralel " Beraber " Kooperatif"	<table><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>																																														A.O. P.O. B.O. D.O. Y.O. E.O.	<table><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></</td></tr></table>																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													
																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													</																																																																																							

Grafik:2 İst Oyun Alanlarının Fiziksel, Sosyal İlişkisi ve Oyun Davranış Özellikleri

DİNC H (1992)

OYUN ALANININ FİZİKSEL KARAKTERİ			OYUN ALANININ SOSYAL İLİŞKİ KARAKTERİ		ALANDA ÇOCUKLARIN OYUN DAVRANIŞLARI	
Bakırköy Sahil Parkı	OYUN ÖGE ÇEŞİDİ		OYUN ÖGE ÇEŞİDİ		OYUN ÖGE ÇEŞİDİ	
	Tırmanmak Kaymak Asılmak Atlamak Sallanmak Sürünmek Çevirmek Sıçramak Denge		İzole Oyun Paralel " Beraber " Kooperatif"		A.O. P.O. B.O. D.O. Y.O. E.O.	
Zeytinburnu - Dericiler Önu Parkı	Tırmanmak Kaymak Asılmak Atlamak Sallanmak Sürünmek Çevirmek Sıçramak Denge		İzole Oyun Paralel " Beraber " Kooperatif"		A.O. P.O. B.O. D.O. Y.O. E.O.	
Sirkeci - Yenikapı Arası Parklar	Tırmanmak Kaymak Asılmak Atlamak Sallanmak Sürünmek Çevirmek Sıçramak Denge		İzole Oyun Paralel " Beraber " Kooperatif"		A.O. P.O. B.O. D.O. Y.O. E.O.	
Fatih Sarayhanne 50. yıl Parkı	Tırmanmak Kaymak Asılmak Atlamak Sallanmak Sürünmek Çevirmek Sıçramak Denge		İzole Oyun Paralel " Beraber " Kooperatif"		A.O. P.O. B.O. D.O. Y.O. E.O.	
Anakent Belediyesi Yanı Park Oyun Alanı	Tırmanmak Kaymak Asılmak Atlamak Sallanmak Sürünmek Çevirmek Sıçramak Denge		İzole Oyun Paralel " Beraber " Kooperatif"		A.O. P.O. B.O. D.O. Y.O. E.O.	
Eyüp 19 Mayıs Parkı Oyun Alanı	Tırmanmak Kaymak Asılmak Atlamak Sallanmak Sürünmek Çevirmek Sıçramak Denge		İzole Oyun Paralel " Beraber " Kooperatif"		A.O. P.O. B.O. D.O. Y.O. E.O.	

Grafik 3 İst Oyun Alanlarının Fiziksel, Sosyal İlişkisi ve Oyun Davranış Özellikleri
DİNÇ, H. (1992)

OYUN ALANININ FİZİKSEL KARAKTERİ		OYUN ALANININ SOSYAL İLİŞKİ KARAKTERİ		ALANDA ÇOCUKLARIN OYUN DAVRANIŞLARI	
Eyüp Halil Çevresi Parkı (Hayvanat Bahçesi)	OYUN ÖGE ÇEŞİDİ	İzole Oyun Paralel " Beraber " Kooperatif"	OYUN ÖGE ÇEŞİDİ	A.O. P.O. B.O. D.O. Y.O. E.O.	OYUN ÖGE ÇEŞİDİ
	Tırmanmak Kaymak Asılmak Atlamak Sallanmak Sürünmek Çevirmek Sıçramak Denge				
Eyüp Halil Çevresi Parklar	OYUN ÖGE ÇEŞİDİ	İzole Oyun Paralel " Beraber " Kooperatif"	OYUN ÖGE ÇEŞİDİ	A.O. P.O. B.O. D.O. Y.O. E.O.	OYUN ÖGE ÇEŞİDİ
	Tırmanmak Kaymak Asılmak Atlamak Sallanmak Sürünmek Çevirmek Sıçramak Denge				
Halil Sütlüce Mebaha Yanı Parkı 2	OYUN ÖGE ÇEŞİDİ	İzole Oyun Paralel " Beraber " Kooperatif"	OYUN ÖGE ÇEŞİDİ	A.O. P.O. B.O. D.O. Y.O. E.O.	OYUN ÖGE ÇEŞİDİ
	Tırmanmak Kaymak Asılmak Atlamak Sallanmak Sürünmek Çevirmek Sıçramak Denge				
38 Pşark Klasik Eleman	OYUN ÖGE ÇEŞİDİ	İzole Oyun Paralel " Beraber " Kooperatif"	OYUN ÖGE ÇEŞİDİ	A.O. P.O. B.O. D.O. Y.O. E.O.	OYUN ÖGE ÇEŞİDİ
	Tırmanmak Kaymak Asılmak Atlamak Sallanmak Sürünmek Çevirmek Sıçramak Denge				

Grafik:4 İlk Oyun Alanlarının Fiziksel, Sosyal İlişkisi ve Oyun Davranış Özellikleri
DİNÇ, H. (1992)

Ek:6 Oyun alanlarında oyun işlevini çıkarmak için gerekli kriterlerin gösterildiği tablo örneği

OYUN ÖĞELERİNİN OYUN ÖZELLİKLERİ İLE İLİŞKİSİ	OYUN ÖĞELERİNİN FİZİKSEL İLİŞKİSİ										SOSYAL İLİŞKİ			OYUN DAVRANIŞLARI								ÖZELLİK			YAŞ GRUP				
	TIRMANMAK	KAYMAK	ASILMAK	ATLAMAK	SALANMAK	SÜRÜNMEK	ÇEVİRMEK	SİÇRAMAK	DENGE	SRB. HAREKET	İZOLE	PARALEL	BERABER	KOOPERATİF	AKTİF OYUN	PASİF OYUN	BİLİŞSEL OYUN	YARATICI	DİNLENDİRİCİ	MACERA	EĞİTİCİ	BEÇERİ GELİŞT.	SABİT ÖÇE	SABİT OLM. EL.	ESNEK	0-3 YAŞ	4-6 YAŞ	7-12 YAŞ	
	ÖYUN ÖĞELERİ	ÖYUN ÖZELLİKLERİ	ÖYUN ÖZELLİKLERİ	ÖYUN ÖZELLİKLERİ	ÖYUN ÖZELLİKLERİ	ÖYUN ÖZELLİKLERİ	ÖYUN ÖZELLİKLERİ	ÖYUN ÖZELLİKLERİ	ÖYUN ÖZELLİKLERİ	ÖYUN ÖZELLİKLERİ	ÖYUN ÖZELLİKLERİ	ÖYUN ÖZELLİKLERİ	ÖYUN ÖZELLİKLERİ	ÖYUN ÖZELLİKLERİ	ÖYUN ÖZELLİKLERİ	ÖYUN ÖZELLİKLERİ	ÖYUN ÖZELLİKLERİ	ÖYUN ÖZELLİKLERİ	ÖYUN ÖZELLİKLERİ	ÖYUN ÖZELLİKLERİ	ÖYUN ÖZELLİKLERİ	ÖYUN ÖZELLİKLERİ	ÖYUN ÖZELLİKLERİ	ÖYUN ÖZELLİKLERİ	ÖYUN ÖZELLİKLERİ	ÖYUN ÖZELLİKLERİ	ÖYUN ÖZELLİKLERİ	ÖYUN ÖZELLİKLERİ	
OYUN ÖĞELERİ	ÇEMBER																												
	TAHTIRAVALLI																												
	ASILI LASTİKLER																												
	MERDİVEN																												
	KÖPRÜ																												
	RAMPA																												
	SU																												
	ARABA LASTİÇİ																												
	TÜNEL																												
	TIRMANMA ÖĞESİ																												
	KUM																												
	DENGE ÖĞESİ																												
	FILE																												
	ZİNCİR																												
	İP																												
	TAMBUR																												
	SALINCAK																												
	SERBEST MODÜLLER																												
	DİREKT KAYDIRAK																												
	HELEZON KAYDIRAK																												
MARANGOZ ALETLERİ																													
DÜŞEY YÜZEYLER																													
TOP																													

Tablo 27: Oyun Öğelerinin Çocuklar. Ö. Yaş Gruplarına göre Fiziksel sosyal ilişkisi; Çocuğun Bu Oyun Öğeleri İle İlişkisi Gösterilmiştir.

- İlişki Kuvvetli
- o İlişki az
- ☐ İlişki yok

z:7 Çocuklarla ve Ebeveynlerle Yapılan Anket Örneği

**PARKLARDAKİ OYUN ALANLARI - ELEMANLARI
KONUSUNDA ÇOCUKLARLA YAPILAN ANKET FORMU**

1- Ad, Soyad:

2- Yaş

a) 0-3 yaş b) 4-6 yaş c) 7-12 yaş d) daha büyük

3- Refakatçiniz var mı?

a) Var b) Yok

4- Eğitim durumunuz nedir?

a) Kreş b) Anaokulu c) İlkokul d) Diğer:

5- Eviniz ile oyun alanı arasındaki varış süresi ne kadardır?

a) 0-5 dk. b) 5-10 dk c) 10-15 dk. d) daha fazla: dk / saat

6- Oyun alanına neyle gelirsiniz?

a) Yürüyerek b) Bisiklet c) Özel araba d) Otobüs

7- Yürüyerek geliyorsanız ulaşımında ne gibi zorluklarla karşılaşıyorsunuz?

a) Araç tehlikesi ile karşılaşma,

b) Yapı elemanlarının kendi ölçeğine uymaması

c)

.....

8- Tek başına gelmeniz sorun oluyor mu?

a) Evet b) Hayır

9- Evetse nedeni?

.....

.....

10- Oturduğunuz çevrede oyun alanı miktarı?

a) Hiç yok b) 1 tane c) Daha fazla

11- Bunları kullanabiliyor musunuz?

a) Evet b) Hayır

12- Hayırsa neden?

.....

13- Oyun alanını ne kadar arayla kullanıyorsunuz?

.....

14- Oyun alanına hangi saatlerde gitmeyi tercih ediyorsunuz?

..... saatleri arasında.

15- Neden?

a) Sakin olması

b) Sıcaklık durumu,

c) Boş zaman

16- Oyun alanları size yeterli geliyor mu?

a) Evet b) Hayır

17- Hayırsa neden?

a) Mekanın küçük olması,

b) Oyun öğelerinin oynamaya engel olacak şekilde dağılmış olması

- c) Serbest-açık oyun alanlarının olmaması,
- d) Gölge-güneşli alanların olmaması,
- e) Dinlenme-sohbet yerlerinin bulunmaması,
- f) Tuvaletin olmaması
- g) Çeşmenin olmaması
- h)

18- Oyun alanlarında oynarken özgür olabiliyor musunuz?

- a) Evet b) Hayır c) Her zaman değil

19- Özgürlüğünüzü kısıtlayan engeller nelerdir?

- a) Dışarıdan müdahalenin yapılması,
- b) Oyun öğelerinden kaynaklanması,
- c) Eleman çeşitlerinin yeterli olmaması,
- d) Eleman sayısının az olması,
- e) Elemanların arızalı olması,
- f) Elemanların yüzeyinden kaynaklanan tedirginlik,
- h) Kendisine verilen sürenin az olması,
- i) Sürekli ebeveynler tarafından kontrol edilmesi ve bunun, kendisi üzerinde baskı yaratması,
- j) Oyun alanında farklı yaş gruplarından kişilerin bulunması ve bunların adilerine yaptığı baskılar,

20- Oyun alanında hangi elemanları kullanmaktan zevk alıyorsunuz?

- a) Tahterivalli, b) Salıncak
- c) Kaydırak, d) Tırmanma elemanı,
- e) Denge elemanı, f) Kamplike oyun evleri,
- g) Su elemanları, g)
- h) 1)

21- Oyun elemanları sizce yeterli mi?

a) Evet b) Hayır

23- (Hayırsa) Neden?

a) Klasik olması,

b) Sayısının yeterli olmaması, (salıncak)

c)

.....

24- Bunların dışında hangi oyun elemanlarını istersiniz?

a) Su ile oynananlar,

b) Açık düz alanlar,

c) Toprakla oynamaya fırsat tanınması,

d) Bitkilerin olması,

e) Sohbet etmeye müsait yerlerin bulunması,

f) Kulube (Altyapı teşkil edilecek-evden getireceği oyuncu ile grup oluşturarak oynayabileceği,)

g) Paten yolu

h) Bisiklet yolu,

ı) Kaykay pisti

j)

25- Oyun alanında eğitimli grup lideri ister misiniz?

a) Evet b) Hayır c) Bilmiyorum

26- Parklarda düştünüz mü? Düştüyseniz size ne gibi zararı oldu?

a) Hafif yaralanma,

b) Kırık-çıkık (hastahanelik)

27- Bu düşme neden kaynaklandı?

- a) Elemanların arızalı olması,
- b) Elemanın uygun kullanılmayışı,
- c) Boyutların kendisine uymaması,
- d) Koruyucu bariyerlerin yeterli olmayışı,
- e) Malzemenin yüzeyinden kaynaklanması,
- f) Oyun elemanlarının konulduğu yüzeyden kaynaklanması, (Elemanların sert tekstür üzerinde bulunması, çukurların-tümseklerin bulunması)

28- (Çevre sakinlerine) Oyun alanında önceden düşen oldu mu?

- a) Evet b) Hayır

29- Hastahaneye kaldırılma olayı oldu mu?

- a) Evet b) Hayır

30- Bu düşmenin derecesi neydi?

- a) Kırılma olup olmadığı
- b) O anlık bir rahatsızlık
- c)

31- Bu düşme olayı hangi oyun elemanında gerçekleşti?

- a) Tahtarivalli b) Salıncak
- c) Denge elemanı d) Kaydırak
- e) Zincirli dönme elemanları f) Kamplike elemanları
- g)

32- Oyun elemanlarını kullanırken kendinizi emniyette hisediyor musunuz?

- a) Evet b) Hayır

33- (Hayırsa) neden?

- a) Oyun elemanlarının arızalı olması,
- b) Boyutların kendisine uymaması,

Salıncakta

- () Yerden fazla yüksek olması,
- Zincirlerinin fazla uzun veya kısa olması

- () Oturma alanının dar olması

Tahtarivalli

- () Koruma bariyerinin uygunsuzluğu
- () Kaldırma kuvvetlerinin yetersizliği
- () Yardım almadan kullanılmaması

Kaydırak

- () Eğiminin fazla olması ve kayma yüzeyinin uzunluğunun az olması
- () Koruma bariyerlerinin kısa olması
- () Bitiş noktasının kısa veya uzun olması
- c) Sivri ve köşeli yerlerin fazla olması,
- d) Malzemenin yüzeyinden kaynaklanması,
- e) Zemin özelliğinden (Taş, beton,)

f) Rengi,

g) Malzemenin türü,

34- Güvensizlik yaratan bu oyun elemanları hangileridir?

- a) Tahtarivalli
- b) Salıncak
- c) Denge elemanı
- d) Kaydırak
- e) Zincirli dönme elemanları
- f) Karışık oyun öğleri

35- Hoşunuza giden renk?

- a) Kırmızı b) Sarı c) Mavi d) Turuncu e)

PARKLARDA EBEVEYNLERLE OYUN ÖĞELERİ HAKKINDA YAPILAN ANKET SORULARI

1- Çocuğunuz kaç yaşınızda?

a) 0-8 yaş b) 4-6 yaş c) 7-12 yaş d) Daha büyük

2- En yakın oyun alanına ne kadar zamanda gidebiliyorsunuz?

A) 0-5 dk. B) 10-15 dk. c) 15-30 dk. d) daha fazla

3- Çocuğunuz oyun alanına gidişinde refakat etmenizi istiyor mu

a) Evet b) Hayır

4- Çocuğunuz bireysel mi, yoksa grup oyunlarından mı hoşlanıyor?

a) Bireysel b) Grup c) Fark etmiyor

5- Ebeveyn olarak genelde çocuğunuzda gözlediğniz oyun türü?

-Mevcut oyun elemanlarına bağlı

() Tahtarivalli

() Salıncak

() Kaydırak

() Kum oyunu

- Bağımsız ayrı bir oyun,

.....

6- Neden o oyunu tercih ediyor?

a) Rahatlığı

b) Değişik olması

c) Güvenilir olması

d)

7- Çocuklarınız oyun ögelerini kullanırken zorlukla karşılaşılıyor mu?

a) Evet b) Hayır

8- Bunlar ne gibi zorluklardır?

a) Malzemenin yüzeyinden dolayı (sert olması, sağlam olmaması, sağlıklı olmaması)

b) Malzemenin antropometrik özelliğinden

9- Klasik oyun ögelerinin özelliği bakımından değişiklik arıyor mu?

a) Evet b) Hayır c) Memnun

10- Bu değişiklikler nelerdir?

a) Su ile oynamak

b) Yap-Boz gibi yaratıcı yönünü geliştiren oyunlar

c) Macera oyunları (Tehlikeli oyunlar)

11- Çocuğunuz parktaki oyun ögelerini kullanırken güvende oluyor musunuz?

a) Evet B) Hayır

12- Olmuyorsanız neden?

a) Oyun ögelerinin malzemesinden

- () kaygan olması

Yüzeyinden

- () kaba tekstür olması

- () ahşap

Türünden

- () demir () çelik () fiber

- () plastik () beton

b) Boyutlarından

c) Ulaşımından

d) Arkadaş ilişkilerinden

e) Çocuğunuzun yaşından büyük çocukların etkisinden

13- Oynamak açısından çocuğunuza ne kadar süre veriyorsunuz?

.....

14- Bu süre yeterli oluyor mu? Çocuğunuz tatmin oluyor mu?

.....